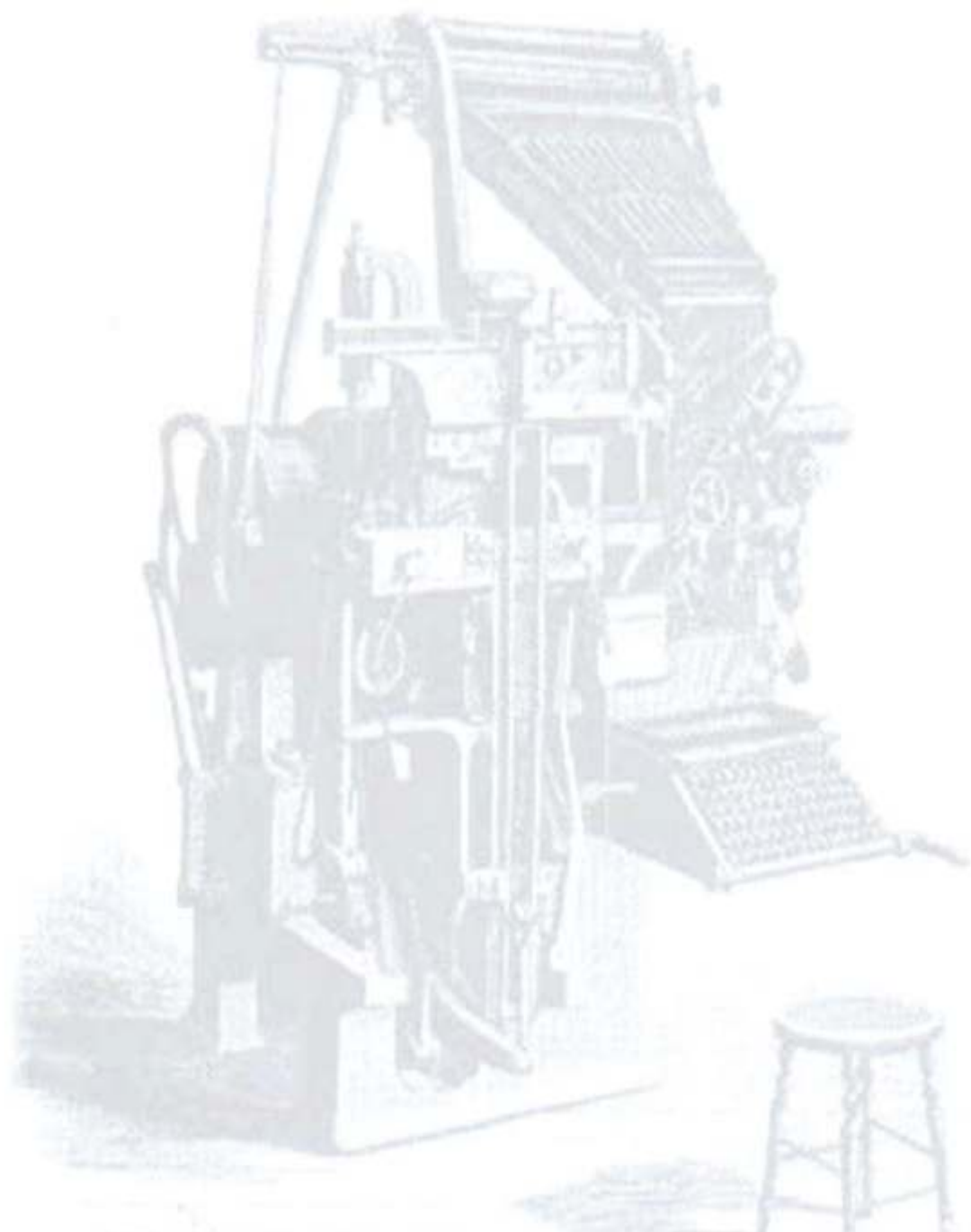

GUTENBERG

Universul cărții

Salonul Literar

Președinte: DR. V. KESTER-ROȘCU

Anul XII
Nr. 43
Iunie, 2020

GUTENBERG

Revista de Literatură și Cultură a Fundației Gutenberg
Fundată în 1998

Fondat 2013
Editura Gutenberg

GUTENBERG

N
I
V
E
R
S
U
L

PUBLIKAȚIE TRIMESTRIALĂ EDITATĂ
DE EDITURA GUTENBERG UNIVERS ARAD - ROMÂNIA

Anul XII, Nr. 43
Iunie 2020

CĂRȚII

COLEGIUL REDACȚIONAL

Dan LUCA - Director Tipografia Gutenberg Arad

Florica R. CÂNDEA - Redactor șef

Carina BABA - Redactor șef adjunct

COLEGIUL CONSULTATIV

Anton ILICA

Iuliana PINTEA

Emil ȘIMANDAN

Horea TRUȚĂ

REDACTORI / RELAȚII SPECIALE

Lucia BIBARȚ

Mira ODAGIU

Loredana TUDORESCU

IMAGINE CONCEPTUALĂ

Constantin AVADANEI

Ioana NISTOR

FOTO

Mircea BORAN

Mircea IRIMESCU

RELAȚII EXTERNE

Vasile BARBU

Teodor GROZA DELACODRU

Ioan GODJA

Daniela Gumann

D.T.P.

Carina BABA - Concepția copertei

Ecaterina MEHEȘZ

DISTRIBUIRE

Radu BOLOVAN - chioșc ziare str. Meșianu

Magazin de prezentare, Calea Victoriei nr. 41

*Revista Gutenberg Universul Cărții
fondată în 2009

CUPRINS

Documentar- Aradul în timp	3
Estetica limbii	11
Dialoguri la Salon	12
Salon Gutenberg	28
La o ceașcă de cafea, duminica	52
Eveniment	54

Revista Gutenberg Universul cărții precizează

Toate materialele publicate pe parcursul anului 2020, vor fi ierarhizate la sfârșitul anului și vor face obiectul Galei Excelenței, conform segmentelor cunoscute ca generice.

Notă: total semnături 2466 (an XII)
total articole 2589(an XII)

Revista se distribuie gratuit, avem colaboratori din toate domeniile, din toată țara, dar o distribuim și înafara țării. Avem și o pagină de facebook, din oricând putem aduna peste cincizeci de membri.

Responsabilitatea asupra conținutului textelor aparține autorilor

Editura

Gutenberg Univers

CE MULT TE-AMIUBIT (EDITORIAL DIN I PENTRU ALTE VREMURI)

Florica R. CÂNDEA

La vremea când așterneam aceste rânduri pe coala de hârtie, liniștea se zbatea între lumină și întuneric, era, așa o schimbare la față peste omenire. Nu trebuie să vă gândiți la o anume persoană căreia îi strig sau îi spun. Nu!

Era, omul, el atunci, poate o Tabula rasă, a învățat el, omul, o lecție de viață, în răbdarea lui, a contextului răbdării la care a fost supus.

Ce mult te-am iubit! E un adevăr al nimănui.

Cu o sete puternică de viață, cu o sete să îți strig? ție, ție care te-ai grăbit la Zi de Excelență să mă anunți că nu mai vrei Gutenberg, că vei desena pe dinți de carii, că vei găsi alte publicații, că tu, începător ori avansat, ai copiat din Adevarul.ro. iar acum pagina se deschide în alte copy paste-uri de pe te miri unde, tu, scriitor sau scrietor care ai trimise partis priuri-le prin alte țări spre a cere drepturi ilegite.

Ce mult te-am iubit! Eram în distanțare socială când rosteam nu o declarație ci un adevăr. Tu, pe care te-am lansat ești nu naiv nici orb, tu ești crasă realitate în care am crezut. Acum defăimarea e la locul ei. Nu faci parte de cenaclu dar te recomandă cei mai mari. Mai întâi au crezut apoi chiar sus te-au dus. Rapoarte am dat doar noi și diferențiați cum am fost fără rost, nu ne-am temut noi nu suntem victimele voastre.

Ce mult te-am iubit, e plăcut pentru noi să scriem în distanțare, e o frumusețe să ne șlefuiim în timp, tu, cititor fidel, te vei întreba cine sunt cei, cele pe care i-am iubit... sunt aici, dar excesul de discreție ne obligă la tăcere. În fond, discreția sistematică nu e decât o ostentație întoarsă pe dos.

E plăcut să scriem....

Ce mult te-am iubit!

Ceea ce e un mod de a crede într-un suflet. Nu, nu ne-am pierdut răbdarea.

La Gala premiilor Excelenței nu am fost nici darnici, nici migăloși. Ar fi de știut dacă am semănat în pământ sterp sau am semănat prietenie la fel ca în dragoste lucruri știute dar se poate întâmpla și invers.

Ce mult te-am iubit! Viața evoluează în cercuri. La vremea când scriam, mult a fost, puțin a mai rămas, pentru că la un asemenea ricoșeu pandemic, ne cuceresc doar unele simboluri, de aceea noi nu batem în retragere, la o pipă, la o terasă sau...

Când scriam aceste consemnări, era o Înviere altfel, era criza de personalitate a unora și lecția de răbdare a altora, unii plângeau alții se preamureau cu fața în altă față a neoperei lor.

Corabia noastră nu era decât în subsidiar când exclamam *Ce mult te-am iubit...*

Dizolvam călătoriei memorii, măturii, drumuri de prăpăstii și ascultam serenade fără să îmi fac o mea culpă. Gara Gutenberg e încă pe jad, pe val.

Place ori nu place, nu dorim să concurăm. Însă mai știm că nimeni nu publică deși ne dorim. Suntem haltă de suflet, nu de interese. Câteva site-uri mai preiau reportaje dar zero audiență.

La Gala premiilor Excelenței am fost mulți. Nu a speriat email-ul debutantei. Dar a zdruncinat tupeul. Nota de plată era doar o prezumție de nevinovăție.

Dar cine ești tu pentru care, ostentativ exclam *Ce mult te-am iubit?* Ești oare expresia distincției subtile, un intermezzo de aiurea sau fantezicul și imaginația unei sensibilități în infraroșu.

E o cale lungă între noi, te rog, drag cititor să lași doar cuvintele să vină ca un apanaj înspre mine, revista care îți vine sau prinde bine ca o mânășă. Scriem acum în intimitate în labirint dar nu te îngrijora iubite cititor *Ce mult te-am iubit, Dar nu esti tu...* E omenirea la care mă holbez, mă etonez la ce și cum se mai publică pe cenacluri de mucava.

...și-aș cere nopțile înapoi pe care nu le-am petrecut împreună...

Acasă?

Da!

E o îndemânare virulentă în care am aflat cine

Când

Cum contează...

Revista de iunie s-a scris de acasă precum și cea de martie. După misiva croitoresei care... nu mai vrea Gutenberg dar vrea culori am decis să fim puținii să decidem.

Terapia de acasă, aprilie, mai a adus în noi decizii de Dialoguri, care, recunoaștem, au plăcut sau nu.

Că de ce numele meu... lângă numele lui... adică...

Da... așa e corect.

Ce se va impune în ochiul de cititor vom ști doar noi. Sute de ore la telefon de acasă. Cu ajutoare care nu se doresc a fi aici nuanțate.

Concursuri. Mumii. Laude în trufii ș.a. bolboroseli au inflammat spații literare. Poet. Prozator. Radio amator. Animator. Să fii cel mai apreciat. A fi așa trebuie în cazul nostru să nu -ți spună nimeni să citești disperarea din miez de noapte cu accente dramatice a unui neica nimeni. Am trăit...ceva nemaipomenit. Ce mult te-am iubit!

În urmă cu peste mii de ani strămoșii se hrăneau cu rădăcini de smochin și nu aveau elitism de venin. Era așa o câștigare a subsistenței.

Ei nu se înghesuiau la premii, nu ciorovăiau ca și ciorile pe gardul ce nu li se clătina politic, dar eu repet mereu *Ce mult te-am iubit* și te văd că te afișezi că ai debutat în Gutenberg sau Unifero dar nu te lași dacă nu ai acum... afacerea proprie, halta provizorie proprie, legitimația apatenei proprii, premiul propriu...

Vezi, iubite cititor, m-a apucat așa o foamete declarativă *Ce mult te-am iubit...* ispită în poezie sau proză însă se ascund în cuvinte sensuri.

La vremea când edițiile de martie și iunie se plămădeau în circumstanțe neplăcute și viața continua să ne schimbe virusând sentimente, zeci de ore se preumblau cu taxi de la izolare la izoleta. Toate mulțumirile noastre tipografiei care a lucrat la foc continuu dar cu ușile închise. Am găsit în aceste zile pline de incertitudine răgazul de a privi partea plină a nesiguranței chiar și a sta în casă. Tânjeam atât de mult să ne regăsim pacea și am făcut scriind și citind.

Când planurile ne-au fost date peste cap nu ne-am speriat. Cărțile la care am lucrat. Salonul virtual unde tot așa cu intrări și ieșiri au dat cursul vieții.

Și totuși...

Ce mult te-am iubit....

Nu uita drag coleg condeier, viața nu se măsoară în fugi... de mine, fugi de tine... nici în vendețe, viața se măsoară în a fi tu.

Vom regăsi momente să judecăm cum edițiile martie și iunie, poate și seprembrie ne va aminti simplu *Ce mult te-am iubit!*

LUCIAN BLAGA

POETUL DE LA CUR ÎLE DORULUI

Carina A. BABA

Lui Blaga i-au fost necesare trei căi distincte pentru a putea cuprinde întreagă creația intelectuală pe care a dăruit-o cu îmbelșugare publicului și anume: poezia, teatrul și filosofia.

Lucian Blaga excelează atât în poezie și teatru, cât și în filosofie, fapt deloc surprinzător, dacă ținem seama de afirmația lui Mircea Eliade, care susține că „specific românilor e enciclopedismul și universalismul”. Blaga le posedă pe amândouă și în plus deține și curajul, uimitor, al creației. În concepția lui, creația e cel mai nobil scop al omului. Creația formează cultura, presupunând o permanentă încercare de revelație a misterului care suntem.

Blaga a fost purtat de sentimentul existenței creatoare încă din adolescență. Toată filosofia lui se vrea a se reduce la o justificare și la o întemeiere pe mai multe planuri a stării (permanente) creatoare a omului: „Omul trebuie să fie creator – de aceea să renunțe cu bucurie la cunoașterea absolutului.”

Sistemul lui filosofic se dezvoltă, după cum însuși afirmă, simfonic, din cele cinci trilogii gândite, reușind să publice patru: *Trilogia cunoașterii*, *Trilogia culturii*, *Trilogia valorilor*, *Trilogia cosmogonică*.

Situat între poezie și filosofie, teatrul lui Blaga se fundamentează pe câteva mituri – mitul celui lalt tărâm (*Daria*, *Ivanca*), mitul originar (*Arca lui Noe*), mitul păgân (*Zamolxe*), mitul românesc (*Meșterul Manole*), mitul eschatologic (*Cruciada copiilor*).

Debutul literar ni-l descoperă, totuși, ca poet – debutează în 1910, în cotidianul arădean *Românul* cu poezia *Noapte*, iar primul volum, *Poemele luminii*, este publicat în 1919.

Poezia lui Blaga este în primul rând o traducere. Traducerea dorului-dor, purtat prin timp alături de tăcere și cuvânt până dincolo de amintire, până în mitul devenit amprentă a marii treceri, urmă a atâtor generații: „Traduc întotdeauna. Traduc. / În limba românească / un cântec pe care inima mea / mi-l spune îngânat, suav, pe limba ei.”

Revelatoare a lumii întunecate a miturilor care ne înconjoară, poezia blagiană utilizează prin excelență metafora (plastică și revelatorie).

Jocul dialectic al contrariilor (liniște-neliniiște, naștere-moarte, lumină-întuneric) construiește o compoziție simfonică imposibil de egalat, ca de pildă: „Lumina altora / sugrumă vraja nepătrunsului ascuns / în adâncimi de întuneric”; „Atâta liniște-î în jur de-mi pare că aud / cum se izbesc de geamuri razele de lună”; „De unde-și are raiul - / lumina? - Știu: îl luminează iadul / cu flăcările lui!”.

Blaga este un poet al tăcerii mistice, rostind primul cuvânt abia la patru – cinci ani, umblând mut și cu ochii închiși printre oameni, deoarece „cuvintele sunt lacrimile celor care ar fi voit / așa de mult să plângă și n-au putut, deoarece „amare foarte sunt toate cuvintele”. Totuși, destinul lui este Cuvântul. Iar Cuvântul este Lumina care, pe de o parte va adânci misterul șirului de înaintași care îi populează ființa, iar pe de altă parte îl va însoți pe poet până la capăt, în marea lui trecere: „lin picuri de lumină / și stropi de pace - / cad neconținut / din cer / și împietresc în mine.”

LUCIANBLAGA, 125

Florica R. CÂNDEA

Dorul plutește, la Lucian Blaga, în aerul încărcat de mistere, lumini, corole, e o stare evanescentă, impenetrabilă, în care se-învăluie vrajă, damnare, euforie, iar natura i se supune incandescent, eutanasiatic și voluptuos.

Anul acesta, Blaga 125 deschide calea lungă de a-l omagia pe Poetul Luminii, cel care a cântat femeia ca o așteptare, amestec de stări ori isoldic, aspirație cât apariție.

„Femeie,
ce mare porți în inimă și cine ești?
Mai cântă-mi înc-odată dorul tău,
să te ascult
Și clipele să-mi pară niște muguri plini
din care înfloresc aievea-veșnicii.”

(Dorul)

Desigur, se poate scrie mult despre Lucian Blaga. Alegem acum, aici, doar aspecte care întăresc ideea că poetul, filosoful, memorialistul, atașatul cultural, a avut legături cu Aradul sau Banatul (de fapt, a colaborat și cu Gazeta Transilvaniei, 1915).

Aceste legături țin de perioada 1914-1926, fac referire la unele articole sau aforisme publicate în presa arădeană.

Astfel, a publicat în „Românul”, în „Pagini literare”, în „Gazeta Transilvaniei” (1915), „Convorbiri literare” (1916), „Banatul” (1926). La Diecezana Arad (Editura Librăriei diecezane), au fost editate volumele „Filosofia stilului” (1924), „Fețele unui veac” (1925), „Ferestre colorate” (1926).

Lucian Blaga a debutat în „Românul”, în 1914, cu un eseu pe teme de filosofie, astfel că vreme de trei ani, în paginile acestui cotidian politic și-a adunat gânduri, cugetări, frânturi, idei, foiletoane. Din 1916, când ziarul este suspendat, Blaga va continua să adere la „Pagini literare”, aici, cu rubrica Filosofie (martie, iulie). Acum, aici, Blaga își va aduna concepte despre teoria cunoașterii, ipoteze, cugetări care completează armonios preocupările din această vreme.

În revista „Banatul” (1926), Blaga va colabora cu interesante materiale, spicuim: „Barocul etnografiei românești”, Aurel C. Popovici, „Teatrul de vest”, „O antologie a poezilor de azi”, „Studiul proverbului”, „Literatura anului”.

În ziarul „Tribuna”, 1910, sunt consemnate două poezii, prima „Pe țarm” - (Brașov, LB) de debut, și o a doua „Noapte”.

„Vă pierdeți voi unde pribege...
Și jalnica voastră doinire
Se stinge ca'n suflet de fată
Întâia ascunsă iubire.

Se zbuciumă codrul supt vântul
De toamnă și basmul și-l curmă
Iar freamătul frunzelor moarte
Vă cântă cântarea din urmă.

Cu murmurul vostru de odată
Se pierde speranta strigării
Gemuta de piepturi zdrobite
Departă... în marea uitării...” (Pe țarm)

Am încercat a fi pelerin pe urmele lui Blaga, la Arad. Urme ca un punct de susținere, pe un drum de dor, Blaga, 125, repotențând întoarceri precum înălțari, recitiri.

Recitiri care, în concluzie, reasează dorul blagian pentru noi toți, ca o simțire, ca un drept, la redobândire, la eternitate, prin poezie și nu numai.

Fie el, dorul, o stare de sensualism teluric, o lingoare a inimii, la Blaga dorul este atins de lacrima cugetului uman.

Aradul îi datorează un debut. Cat un dor... 110 ani de la prima poezie apărută în „Tribuna”, 1910.

LUCIAN BLAGA DE LA DOR LA DORUL-DOR

Anton ILICA

Adeseori ca cititori ne lăsăm ademeniți de picanterii biografice. În cazul lui Lucian Blaga, istoricii literari au limpezit principalele coordonate ale vieții și activității scriitorului, iar reluarea lor seamănă a plagiere informațională. Oricum, farmecul liricii blagiene constă în candoarea metaforizării, cea rezultată deopotrivă din nuntirea semantică a cuvintelor și din arhitectura stilistică a poemelor. Poezia **Dorul** din volumul **Poemele luminii** (1919) - plachetă dedicată Corneliiei, viitoarea sa soție - începe cu o emoționantă împletitură de sensuri tulburătoare:

*”Setos îți beau mireasma și-ți cuprind
obrajii*

*Cu palmele-amândouă cum cuprinzi
În suflet o minune”.*

Un gest tandru de iubire, o declarație de dragoste însuflețitoare (*”setos îți beau mireasma”*) sunt incluse într-o metafizică divină (*”cum cuprinzi în suflet o minune”*), căci doar minunea este făcătoare dumnezeiască între formele fantasticului. Dialogul cu femeia din depărtare se opintește în *”cântecul dorului”*, esențializat, de asemenea, într-o metaforă alegorică:

*”Mai cântă-mi înc-o dată dorul tău,
Să te ascult*

*Și clipele să-mi pară niște muguri plini,
Din care înfloresc aievea - veșnicii”.*

Lirica **Dorul** a fost inițial o scrisoare neexpediată a lui Lucian către Cornelia, aflați în vacanța studentescă. Lulu tânjea însingurat și trist la munte, iar *”bujorul negru”* petrecea vacanța la familia sa din Lugoj. Suferința (*”nici o suferință nu-i prea mare să nu se transforme în cântare”*, afirma poetul) i-a fost amplificată de interdicția familiei Brediceanu de a permite dezvoltarea acestei relații adolescente. Dar vacanța trece, tinerii se reîntâlnesc la Viena și, peste cinci ani, se căsătoresc, în 1924, la Cluj.

Carierea diplomatică a lui Blaga, ca atașat cultural și ministru în diferite capitale europene, aduce proaspetei familii confort și deschidere culturală. Publică mai multe volume de poeme, dar mai ales, sosind în țară, ocupă o catedră universitară.

Volumul *”Nebănuitele trepte”* (1943) are în componență o salbă de reflecții lirice, între care *”se ascunde”* o dragoste mascată de sentimente ilicite, dedicate unor muze inspiratoare. Vreun text erotic se strecoară printre meditații filosofice și exerciții de limbaj liric. Poemul *Încântare* e dedicat Domniței din Brașov:

*”Domniță din țara bârsană
Lumină sunt, inimă rană...
Trimite-ți-aș veste să știi
Veninul cu ce bucurii
Pe masă-mi s-amestecă-n cană
Domniță din țară bârsană” (...)*

Alteori, întâlnirea Lui în visul din noapte se împlinește sub forma iluzorie de dor, cum se întâmplă în *Cântec în noapte*:

*”Pietre sunt și iarăși pietre
Pe poteca mea de dor ...
Lung e drumul, ceasul lung
Rogu-mă, mă rog într-una
Noaptea sa-mi ajute Luna
Pân-la tine să ajung”.*

Idila de pe banca unui parc e binecuvântată în poemul *”Risipei se deda floraru”*:

*”Visând întrezărim prin doruri -
Latente-n pulberi aurii
Păduri ce ar putea să fie
Și niciodată nu vor fi...”*

Alte zece **Catrene** descântă frumusețea fetelor, răspunzând, parcă, la o întrebare masculină:

*”O fată frumoasă e
Cum ne-o arată soarele:
Pe cale veche o minune nouă
Curcubeu ce sare din rouă”.*

Elogiul dragostei continuă în alte catrene:

*”Dragă-mi este dragostea
Dragă uneori furtuna
Și-un păcat pe care-l arde
Pe la miezul nopții Luna”.*

Cel mai profund dintre doruri este *”dorul-dor”*, însoțitor al drumului femeilor *”viori aprinse”*. Mă opresc cu considerațiile

despre iubire - bogat exemplificate – la superba metafora a chipului adorat și neprihănit:

*”M-am oprit lângă tine
Descoperind că părul tău e o flacăra
Pe care vântul n-o poate stinge...”.*

Lucian Blaga a îmblânzit cuvintele în frumuseți scânteietoare, punând artă în sentiment și noblețe în iubire. Sufletul său a fost ca o icoană la care să te închini, ca să recuperezi emoțiile, acele emoții în stare să recosntruiască spiritul cititorului și să-l entuziasmeze prin binecuvântarea indusă de iubire.

COROLA DE MINUNI A LUMII

Iuliana PINTEA

Sufocante zile de pandemie...

Singurătate impusă...

Pe toate canalele, știri însoțite de dangăt de clopot...

E anotimpul reînvierii...

Evadez în copilărie.

Cu picioarele desculțe, prin iarba crudă, presărată cu pădăii, „corole de soare”, mă văd trecând fericită, fără să fi înțeles atunci marea lor taină, iar de pe lăstarele de viță se răspânda mireasma suavă „de șapte zile” a florii „neglorioase”.

Căutam petalele „neglorioasei flori”.

Petalele, nicăieri.

Petalele pădăiei însă, alcătuiam „aureole de sfinți”.

Revăd chipul luminat, cu zâmbetu-i larg al tatălui, care la întrebarea mea : „Cine a împodobit peste noapte vișinul cu atâtea flori albe?” a răspuns :

„În timpul nopții Dumnezeu i-a trimis pe îngerii lui să presare peste el minunăția asta de flori albe, din care vor crește vișinele pentru noi”.

Ce minune?!...

Multe nu-mi puteam explica atunci.

Sunt misterele pe care marele poet și filozof Lucian Blaga le leagă de ființa noastră și, în aceeași măsură, de natură, de UNIVERS.

Reiau volumele „Poemele luminii” și „Mirabila sămânță”.

Aici, natura este un templu plin de mister. Simbolurile, imaginile, mă conduc prin subînțelesuri la **lumina** dintru începuturi. Și în aceste momente, sunt tot mai îndreptățită să-mi

întăresc ideea că **civilizația**, care ne-a împins cu viteză pe toate treptele ei, pare neputincioasă, își primește răsplata, fiindcă s-a atins de „COROLA DE MINUNI A LUMII”, i-a **sugrumat vraja**, i-a **ucis tainele**.

Această „COROLĂ DE MINUNI A LUMII” redă, în fapt, perfecțiunea, absolutul, e un cerc, un întreg ce conține tocmai misterul Universului. Și dacă „Lumina altora / sugrumă vraja nepătrunsului ascuns”, EL, POETUL, cu lumina sa „sporește a lumii taină” și „tot ce-i ne-nțeleș / Se schimbă-n ne-nțeleșuri și mai mari”.

Rămân sub vraja celor două poezii : „Odă simplisimei flori” și „Floare de viță”...

Am trecut și adesea treceam pe lângă mulțime de flori fără a sesiza esența, menirea lor.

Pădăiei, acestei flori atât de prezentă, Blaga îi dedică „Odă” și investind-o cu autoritate, o numește „ecumenică”, pentru că prin ea „- pe nescrisele file – anul își hotărăște fericitele zile”. Ea, floarea de rând, printr-un adjectiv la superlativ absolut, antepus, „simplisima” are acea menire a perpetuării, încât înflorind și asfințind să alcătuiască „O aureolă de sfânt”. Oare sfințenia nu își are sălașul tocmai în simplisim?

Simplă și „neglorioasă” este și „Floarea de viță”. Mireasma ei, comparată cu „o profeție a soarelui”, deschide drumul de toamnă spre vinul ce pare a fi sângele „legii celei noi”.

În aceste poezii, prezența eului este plasată în relația cu lumea și pentru EL, cunoașterea presupune contemplație, iar misterul are ca temelie IUBIREA mărturisită și, în același timp, motivată : „căci eu iubesc și flori și ochi și buze și morminte”.

Câtă atenție, câtă iubire pentru ceea ce trece drept neînsemnat nouă, dar deosebit de însemnat CELUI ce vrea nestrivită „COROLA DE MINUNI A LUMII”!...Corola aceasta este creația DIVINITĂȚII. Ea ne-a fost dăruită și darul primit pretinde atenție, grijă, respect.

IUBIREA, afecțiunea pentru „flori” - viața, frumosul, efemerul, pentru „ochi” - cunoașterea, contemplația, pentru „buze” - rostirea, mărturisirea, iubirea, pentru „morminte” - moartea, eternul, am regăsit-o și în volumul LEV TOLSTOI „Despre Dumnezeu și om” - Din jurnalul ultimilor ani (1907 – 1910).

Și la acest mare sctiitor rus, IUBIREA este mărturisită și motivată : „Năzuiesc spre unirea temeiului vieții mele cu viața altor ființe prin

iubire”.

„Dumnezeu e unul din noi toți și EL este IUBIRE”. Tolstoi consideră „cunoașterea și știința” două lucruri diferite: „Cunoașterea e totul, știința e un fragment”, iar ideea de reținut pare a fi concretizată la ambii prin ceea ce vine ca o sentință : „... nu știu, nu pot ști, nu am voie să știu ce sunt eu și lucrurile din jurul meu”.

Acest refuz nu exclude cunoașterea, atrage doar atenția asupra efectului distrugător al exclusiviei inteligențe raționale. Avem voie să ne bucurăm de toate, avem voie să le pătrundem sensul, dar până la un punct. Acel punct marchează hotarul spre nepătruns și acel hotar nu ne aparține. De ce?

Pentru că Tolstoi spune :

„Dumnezeu are alt limbaj, alt mijloc de a transmite adevărul prin faptul că ne face conștienți de natura lui”.

„Dumnezeu respiră prin noi și este blajin. Principala lui însușire e binele”.

Și dacă „Principala însușire Dumnezeiască e binele”, de ce oare mulți dintre semeni, prin modul de manifestare atât de îndoielnic, resping BINELE, resping IUBIREA, fiindcă tot acest scriitor consideră că „doar iubirea poate anula separarea”.

Lucian Blaga rămâne un filozof chiar și în poezia lui.

Lev Tolstoi rămâne un filozof, din punctul meu de vedere, chiar prin ideile atât de profunde, adunate în jurnalul său. O filozofie apropiată, ce pare a avea aceleași rădăcini, o găsim la cei doi, chiar dacă aparțin unor popoare cu structură diferită ca orânduire socială, tradiție, cultură, precum și unor timpuri diferite,

Felul în care Lev Tolstoi se raportează la timp îmi pare cu adevărat însăși definiția ființei sale și, de ce nu?, prin extensie, definiția scriitorului nostru și a altora :

„Eu sunt unul, am fost și voi fi, sunt o apariție de-o clipă în timp”.

Se vede că Dumnezeu a rânduit ca din când în când să existe câte o astfel de „apariție de-o clipă” la fiecare popor.

Această „apariție de-o clipă” se profilează ca o scânteie în îtnericul prin care băjbăim noi, cei mulți, pentru că „spiritul nu se află în trup prin voia sa, ci printr-o voce superioară”.

COROLA DE MINUNI A LUMII are în întregul ei liantul IUBIREA.

Va bate oare o boare care să răspândească pe

întreg pământul doar semințele iubirii de care toate neamurile au atâta nevoie?!... iar noi, românii, mai mare decât toate semințele la un loc.

Poate zilele pandemiei, singurătatea impusă, jalnicul dangăt de clopot vor trezi în ființele noastre IUBIREA.

Constantin Av danei
corresponden de la „Casa
Memorial ”
Lucian Blaga (Lancr m)

Vreau să joc

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!

Să nu se simtă Dumnezeu
în mine

un rob în temniță-încătușat.

Pământule, dă-mi aripă:

săgeată vreau să fiu, să spintec
nemărginirea,

să nu mai văd în preajmă decât cer,
deasupra cer,

și cer sub mine –

și-aprins în valuri de lumină
să joc

străfulgerat de-avânturi nemaipomenite
ca să răsufle liber Dumnezeu în mine,

să nu cârtească:

„Sunt rob în temniță!”

(Lucian Blaga, *Vreau să joc*,
volumul de versuri *Poemele luminii*, 1919)

MONUMENTELE TRINT II, CIUMĂ SAU ALE PESTEI

Horia TRUȚĂ

Una din cele mai mari spaime ale perioadei medievale a fost alături de calamitățile și epidemiile de tot felul, ciuma neagră, denumită și pestă, o boală ucigătoare, provocată de o bacterie transmisă de la șobolan la om, prin intermediul puricilor.

În Biblie, ciuma desemnează toate marile epidemii înspăimântătoare, fiind adesea anunțată ca semn al mâniei dumnezeiești și pedeapsă divină. În cultura populară cel de al patrulea călăreț al Apocalipsei, este *Ciuma*, călare pe un cal alb, fiind urmat de *Hades*, adică *Moartea*. De regulă această maladie alterna cu foametea și lipsurile de tot felul generate de calamitățile naturale. Într-o perioadă de un deceniu, care debutează în 1730, Banatul și Crișana au fost mult afectate de asemenea dezastre, datorate în special ploilor excesive, căderilor de grindină, temperaturilor scăzute și inundațiilor, care au compromis recoltele de cereale și vița de vie. În 1738, numărul morților din Banat și Crișana a fost atât de mare, încât cadavrele nemaiputând fi îngropate erau arse, epidemia acestei perioade fiind considerată ca una dintre cele mai mari din aceste teritorii. A rămas în memoria timpului acelor vremuri Cimitirul Pestei din Aradul Nou identificat pe actuala stradă Adam Muller Guttenbrunn, spre Canalul Țiganca. Acolo, pe proprietatea familiei Ludwik, a fost ridicată în 1738, din lemn, *Crucea Holerei* înlocuită în 1855 cu una din gresie, existentă în prezent.

Ca peste tot în Europa Centrală și pe aceste locuri, autoritățile foloseau măsuri obișnuite în asemenea situații. Cioclii anume angajați, duceau morții în cimitir, unde-i

abandonau în gropi comune, stropite cu var. Pe bolnavi nu-i îngrijea nimeni, deoarece nu se cunoștea nici un remediu. Ei rămâneau de obicei ascunși în locuințe, așteptând să le vină sfârșitul. Se încercau și unele practici superstițioase, *diavolești și Vrăjitoarești* menite să îndepărteze *duhul rău al ciumei*, manifestări, interzise de stăpânire și biserică. În întreg spațiul Balcanic și al Europei răsăritene, Ciuma, era închipuită ca o femeie bătrână urâtă și rea, pentru îmbunarea căreia se făceau circubulațiuni rituale în jurul localității practicate de femei vârstnice, fără veșminte, nepieptănite, adevărate sperietori,

care îndeplineau prohodul și bocirea păpușii ce figura ciuma, în timp ce alții dezgropau cadavrele unor persoane socotite *vinovate* de aducerea ciumei ținându-le cu țărushi din lemn.

Secole în șir, în concepția creștină suferința omenească tradusă prin *Mânia lui Dumnezeu* era per-

cepută ca o pedeapsă divină, iar epidemiile, calamitățile de orice fel, erau socotite consecințe ale răului (păcatului) spiritual al societății, îndreptat asupra individului. Deoarece gândul și planul lui Dumnezeu sunt de nepătruns, păcatul în acest context, pare mai puțin o încălcare a unor legi morale ci mai ales o slăbire a credinței, o sfidare trufașă a puterii umane. Literar, acest aspect apare cu claritate în *Cartea lui Iov*, poem biblic de mare forță dramatică, ideatică și estetică.

Conform parabolei lui Iov, în mentalul colectiv se admite atotputernicia divină, proclamându-se fățiș și violent că Dumnezeu este autorul patimilor omenești dar și al suferințelor, că Dumnezeu nu poate fi judecat pentru faptele sale, atâta vreme cât el este atât parte în proces cât și judecător. Pentru a ieși din acest impas, cei în cauză trebuie să rămână neclintiți în credința lor, fiindcă virtutea chiar pusă la încercare, iese întotdeauna biruitoare. În

Piața Avram Iancu cu Monumentul Sfântul Treimi (1828)

consecință vindecarea poate veni doar ca un răspuns la credință, întărită și prin activități votive, realizate în urma unor făgăduințe adresate divinității în semn de aducere aminte și pocăință.

În acest context, elementul votiv (promisiunea) făcută lui Dumnezeu, de la care se aștepta îndurare, putere prin credință era și construirea unui monument care în iconografia oficială catolică austriacă și-a găsit consacrarea într-un obelisc sau coloană, ca simbol al razelor solare, așezată pe un soclu trilobat ce susține în vârf imaginea sculptată a Sfintei Treimi,

Monumentul
Sfintei Treimi
din Aradul Nou

misterul central al credinței și vieții creștine.

Acest model artistic diseminat în toată Europa Centrală a pornit de la formele elaborate atât structural cât și al repertoriului tematic, mai întâi la Viena (1683 - 1686) pe strada pietonală Graben, prin lucrarea lui Mathias Rauchmiller, Johann Bernhard Fischer von Erlach și Paul Strudel, apoi la Linz (1723), Pecs și Vac din Ungaria. Așezate în piețele orașelor pe care le și decorau, aceste *Dreifaltigkeitssaule* sau *Szentharomsag szobor*, aveau o funcțiune bine stabilită, și anume, acela de a fi receptaculul

vieții spirituale, prin concentrarea întregii comunități catolice în timpul procesiunilor religioase, dar și ocrotitorul comunității în fața pericolelor de orice fel. Deși ele au fost concepute unitar, în structură radiară pentru a putea fi așezate într-o piață publică, aveau un grad diferit de complexitate și grandoare, determinat de numărul registrelor și al personajelor, succesul lor propagandistic datorându-se în mod deosebit simplității iconografice, cu personaje sau alegorii ale căror legendă era foarte bine cunoscută.

Deoarece efectele epidemiei din Banat au încetat brusc în 1740, odată cu adoptarea unui sever serviciu de carantină, prima coloană votivă a Sfintei Treimi pentru ciumă (*Dreifaltigkeitssaule*) a fost sfințită în Timișoara la 23 noiembrie 1740.

Acest lucru a fost stabilit de comunitatea catolică a orașului cu un an înainte, când într-un cadru ritual s-a făgăduit, că odată cu încetarea epidemiei se va construi monumentul unde vor avea loc procesiuni religioase anual, la 5 mai ca o ofrandă adusă Divinității, de cei care au scăpat cu viață din această grea încercare.

La scurt timp, după modelul Timișoarei, oamenii înspăimântați au ridicat asemenea lucrări și în alte comunități catolice din regiune, consacându-le caracterul votiv al ciumei. Chiar dacă tipul primordial s-a păstrat, la următoarele monumente se constată, în funcție de puterea economică a localității, o diversitate a reprezentărilor și a gradului de rusticizare.

În județul nostru, asemenea construcții au fost ridicate în centrul Aradului (Piața Avram Iancu, 1751), urmate de cele din Aradul Nou (1795 și 1855), Zădăreni (1814), Sântana (1888), Vinga (1899), Sânicolaul Mic, apoi la Neudorf, Zăbrani, Tisa Nouă, Frumușeni. Nu toate mai există azi în forma de atunci. Unele au fost demolate, altele au fost mutate, restaurate, piesele originale fiind înlocuite cu replici.

POVEȘTELE BODROGULUI
LEGENDA „HAIDUCII SUCIU I IANCU
BITANGU”

Delia CHEVEREȘAN

Povestită de călugărul octogenar **Nifon Cuzman**, fost învățător în sat și culeasă de Petre Ugliș, în 1904

„Pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în pădurea mare și deasă din apropierea satului s-au cuibărit, din când în când, doi haiduci vestiți în toată împrejurimea acestor sate de pe câmpie, cunoscuți sub numele de Suciul și Iancu Bitangu. Aceștia prin tâlhăriile lor de o îndrăzneală nemaipomenită, câțiva ani de zile au băgat în groază mai ales pe bogătani și pe domnii de pământ.

Haiducii aceștia erau niște oameni aproape uriași, care, și numai prin înfățișarea lor băga lumea în groază. Purtau bărbi mari ca și călugării și deseori se îmbrăcau în haine popești și astfel ajungeau să intre în curțile celor bogați, pe care apoi îi storceau de galbeni și de arginți, cu care ajutau familiile celor săraci și necăjiți.

Fiecare haiduc avea câte două puști cu cremene totdeauna încărcate și săbii lungi și grele bine ascuțite. La brâu aveau înșerpate de piele, câte patru-cinci pistoale sclipitoare.

Umblau numai noaptea călări pe cai iuți ca vijelia, și nu se găseau alți cai care să-i poată ajunge din fugă. Nu umblau pe locuri bătorite, ci numai prin locuri ascunse de ochii lumii. În fiecare sat își avea locuri anumite unde poposeau peste noapte, fiind păziți în tot timpul cu mare grijă de oamenii lor. Aceștia erau foarte bine răsplătiți de către haiduci, cu galbeni și arginți.

Aceste gazde erau totodată și spionii lor și nimenea nu bănuia care dintre săteni ar fi iscoadele lor, care îi anunțau prin diferite semne, când erau urmăriți sau încolțiți și totdeauna scăpau de primejdie.

Se întâmpla de multe ori ca aceste iscoade bine răsplătite, să îi dea pe mâna haiducilor pe aceia care umblau să-i prindă pe ei. Odată acești haiduci au izbutit să pună mâna pe o ceată de cătane împărătești, care se găseau în căutarea lor. După ce au pus mâna pe ei, ca să-și bată joc de ei, haiducii i-au legat de mâini

și de picioare, cu lanțurile cu care era să-i lege ei pe haiduci, le-au luat toate armele și praful de pușcă, i-au dezbrăcat și i-au aruncat într-o căruță, după ce i-au îmbătat tun. Îi duceau apoi până în apropierea mai marilor lor și acolo îi dădeau jos din căruță, îndreptau caii cu căruța spre satul de unde au plecat, iar ei luau alt drum și-și făceau urma pierdută, ca aici să facă altă ispravă de pomină.

Se zice că acești haiduci veneau din când în când în satul Bodrog să-și petreacă cu ortacii lor. Odată, un om foarte bogat, care se temea ca nu cumva să ajungă în mâinile celor doi haiduci, ar fi venit în sat și a stat de vorbă cu ortacii haiducilor. El a înțeles că, de câte ori veneau aceștia în sat să-și petreacă, ortacii lor cei buni le umpleau armele la plecare ca să le facă plăcere. Bogatul acela ar fi dat câteva pungi de galbeni ortacilor ca să umple greșit armele haiducilor făgăduindu-le, că dacă vor face așa le va mai da încă atâtea galbeni.

Ortacii, văzând atâta bănet în mâinile lor și auzind făgăduiala bogatului, s-au înțeles între ei să primească propunerea acestuia.

Trecând un timp oarecare, haiducii întorși la cuibul lor, într-o zi au venit iarăși să-și petreacă. Bogatul, care își lăsase aici o iscoadă de încredere, primind știrea că haiducii sunt în sat și-și petrec cu prietenii lor, s-a pus la pândă, pregătindu-se să-i poată prinde în cursă.

Când a crezut el că e momentul cel mai potrivit, a început atacul, ajutat de oamenii săi bine plătiți. Începându-se lupta, zadarnic au încercat haiducii să se apere, căci puștile și pistoalele lor nu au luat foc, așa că s-au văzut siliți să se dea legați.

Prinși și legați bine în lanțuri, au fost duși de către oamenii bogatului în temnița din Arad, ca să fie judecați.

După vreo două-trei zile, într-o noapte întunecoasă și cu viscol, haiducii care aveau „iarba fiarelor” împlântată în câte o tăietură în palma lor dreaptă, au lovit lacătele cu care erau încuiați și, deschizând porțile, au ieșit nevătămați din temniță și au plecat în lumea cunoscută numai lor fără să mai fi auzit cineva de numele lor.

Legenda spune că ar fi trecut munții și într-o veche mănăstire s-ar fi călugărit.”

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU ANTON ILICA

FC - "Bună dimineața la Moș Ajun" este una din cele mai vechi și cunoscute colinde, care se continuă puțin interogativ... "Ne dați ori nu ne dați? / Ne dați, ne dați??!" Domnule profesor, iată că vă aud corindând cu masa plină și casa gătită ca de poveste. Spuneți-mi, vă rog, cum sărbătoriți: românește sau americânește?

AI - Aici și acum, "americânește" e doar băutura de Teennessee, unde locuiesc copiii și ne găzduiesc vreo trei luni din an. Esența întrebării se referă la modul de sărbătorire a Crăciunului. Pentru familia mea, ritualul de sărbătorire se adaptează spațiului în care ne aflăm și tradițiilor acestuia. Fiind în România, împreună cu "americani mei", Daciana, Laurențiu și nepotul Andrei, aici Acasă, sărbătorim românește; după slujba de la biserică, ieșim din post ca în satul meu natal, Tăgădău, și ca în toate satele românești. Vom face acestea în familie, cu țuică de Hășmaș, mâncăruri de porc, supă de pui, fripturi, sarmale, prăjitură toartă și stăm la taifas cu un vin de Covăsânt. O ținem așa până seara, făcându-ne planuri pentru excursiile de anul viitor. Nu lipsesc cadourile de sub brad, urările și, poate, primirea unor colindători. E o bucurie, că ne aflăm împreună la o sărbătoare bisericească importantă pentru creștinătate.

FC - Da, înțeleg bucuria dvs. tocmai de sărbători, astfel că aș dori să ne spuneti cum era Crăciunul în sat la dvs și ce corindă anume a intrat în amintire ca un zălog, lăsat acolo, acasă.

AI - Eh, e mult de-atunci, dar memoria a imprimat foarte bine ritualul Crăciunului. El începea cu tăierea porcului, când toate neamurile erau invitate la cină, care colindau în grup, aducând omagiile tradiționale legate de nașterea Domnului: **Trei păstori, O, ce veste, O, brad frumos, Măruț, mărgăritar, Noi umblăm a corinda.** Zilele următoare, se împodobește bradul adus din pădure (uneori era jneapăn), cu câte o bomboană pentru fiecare, nuci în sclipăș, pișcoturi colorate, iar sub erau mici cadouri pentru copii, bomboane, mere, nuci, prăjituri. De fiecare Crăciun, mergeam la Biserică în haine noi și toți copiii ne făloșeam, iar părinții erau mândri de noi. Eh, trecute vremi simple, dar bogate într-un timp sărac. Pe atunci era zăpadă de Crăciun, iar săniile zburdau alături de strigătele de fericire ale copiilor jucându-se împreună

pe pârtiile improvizate. Eram acolo de dimineața până seara și nu aveam habar de mâncare, încălzindu-ne la focul întreținut de câte un lemn adus de fiecare de acasă.

FC - Se vede că sunteți filolog, poetizati... Vă rog, acum, știut fiind faptul ca așa e obiceiul să ne înnoim de sărbători, dvs vă place sa faceți cadouri, cui anume, sau dacă doar primiți, ce preferați, vin, cărți, cravate, parfum, tricouri, obiecte antice. Spuneți-mi, vă rog și marca sau nume și sortimente, titluri.

AI - Nu prea am aplecare pentru cadouri, decât pentru copii și acum pentru nepot. Dar îmi place să primesc și să despachetez cu multă emoție surprizele. Orice cadou place, dar în ultima vreme primesc fel de fel de lucruri utile: cauciucuri pentru Rower, Tabletă de citit cărți (e-book), bilete pentru sesiune de schi în Austria ori câte o rachetă de tenis. Cărțile mi le cumpăr, vinul mi-l aleg, tricourile le selectez de la magazinele americane. Nu sunt colecționar și nu am pasiuni așa puternice, ca să-mi focalizez interesul spre vreo preferință tulburătoare. Antichitățile nu mă

fascinează și nu am încredere în ele.

FC - Aveți interesante gusturi Să vorbim despre preferințe culinare de sărbători, cine le pregătește și câți corindători vor călca pragul în Ajun și nu numai.

AI - Doamnă, nu sunt un mândăcios și nici nu am anumite preferințe, ca să determin pe cineva să-mi facă mofturile culinare. Cele două D (Delia, soția, și Daciana, fiica) pregătesc mese tradiționale din care nu lipsesc sarmalele, fripturile stropite cu vin roșu. Acum, pofta de mâncare este stimulată cu whisky de Teennessee, statul în care locuiesc copiii în State. Câteva butelii ocupă geamantanele noastre la fiecare sosire în țară. Aici, în Subcetate, nu prea vin colindători, dar în America, de Halloween, toți copiii din comunitate ne-au binecuvântat de-a lungul a trei ore.

FC - Frumos, foarte frumos. Ca și cum spune Corinda: "Și nu uita, / Cât ești voios, / Române, să fii bun". Aveți un șarm aparte, un tonus bun, legați prietenii, iubiți, domnule profesor, iubind însemnând tot ce face parte din acest areal, și dacă da, ce vă menține în formă, sportul, cititul, shoppingul, arta conversației etc.?

AI - Mă răsfățați cu asemenea complimente. Da, am prieteni mulți, sunt iubit, pentru că sunt tolerant și îngăduitor, respectuos și asertiv. Sunt sănătos pentru că-mi întrețin corpul prin sport și mintea prin neconținute lecturi, banale, filosofice ori istorice. Încă sunt curios și mintea are capacitate analitică, iar trupul are poftă sportive, de la tenis la schi, de la plimbări cu ATV la agreement cu bicicleta! Fac în

permanență antrenament sentimental și sufletesc pentru menținerea condiției umane și a unei vieți tihnite. Mă ocup de mine, iar răspalta mi se oglindește în ținută, comportament și atitudine.

FC - Sunteți, iată un model de urmat. Mulțumesc. Trecem la un alt registru, la catedra vieții, ce ați mai predat? Care a fost ultima bucurie predată, adică împărtășită, cam câți prieteni vă sunt fideli?

*AI - Dorința mea ar fi de a preda **Morala și codul etic** și de a susține un curs de **Oratorie și retorică**. Despărțirea mea de Universitate a fost prea bruscă, deși mi-am continuat exercițiul intelectual și didactic prin excursii în Tibet și China, Egipt și Israel, Austria și Franța, Statele Unite și Caraibe, mulțumind copiilor mei pentru toate ofertele de excursii care de care mai exotice (urmează Țările Nordice, Mexic și, poate, Sankt Petersburg). Prieteni fideli! Nu am fost dezamăgit și nici tradat, pentru că eu însumi nu am dezamăgit și nu am trădat cu bună știință. Dacă vreunul a simțit altfel, îmi cer scuze și-l asigur de respectul și prețuirea mea.*

FC - Da, mulțumesc, iată o viață ca o călătorie, deci, domnule profesor, vă plac călătoriile, unde, când, cu cine?

AI - Am răspuns la această întrebare. Da, îmi place să călătoresc, fiecare excursie este o lecție de viață pe care o trăiesc deplin. Urmează, imediat după Anul Nou, câteva sesiuni de schi în Serbia, Polonia și Austria, dar și weekend-uri la Straja, Muntele Mic, Semenic, Beliș ori Parâng. Acestea sunt tot un fel de excursii, pe care le fac cu mașina, șofatul fiind o pasiune și o plăcută îndeletnicire. Călătoresc cu familia, cu prietenii, dar, în fiecare călătorie, îmi primenesc prietenii.

FC - Ne apropiem să încheiem acest dialog, vă rog, cum ați comenta un crâmpei de corindă „Domn, domn, sa-nălțăm”? Apoi, vă întreb, care ar fi câteva corinde pe care le cântați în Seara de Moș Ajun când... Toți creștinii se adun. Vă mulțumesc pentru că mi-ați corindat ca-n vremea prunciei mele și vă spun Praznic Luminos, Strălucind Frumos!...

AI - Apoi, de pe-acum, încep colindele, concertele profesionale, atmosfera din biserici se încarcă de magia fantastică a cântecelor religioase. Seara de Moș Ajun e un Praznic Luminos pentru că s-a ivit Creștinismul în lume și Omenirea are un reper după care să se călăuzească în viață. Credința, cu întregul său alai de frumuseți umane, este pentru oamenii cea mai fermecătoare și mai fremătătoare lumină, care face viața omului deplină, călăuzindu-l spre un trai virtuos și spre o speranță că Divinitatea va binecuvânta destinul Lumii, instalând pentru întreaga Umanitate valorile „strălucitoare ale frumuseții”, așa cum spune colinda! Sărbătoare fericită de Crăciun și Anul Nou, 2020, să fie una a împlinirilor pentru întreaga Lume.

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU CONSTANTIN AV DANEI

*Dialog neconvențional
cu domnul Constantin Avădanei
sub verde vetină de brad*

FC - Bună ziua, stimate domnule Constantin Avădanei, aș propune să începem acest dialog neconvențional, pentru că, nu-i așa, se spune, potrivit tradiției, că primul care colindă la ceas de Mare Praznic, trebuie musai să fie un bărbat. (Vă ascult corindând „Astăzi s-a născut Hristos/Mesia cel Luminos/Lăudați și cântați/Și vă bucurați”)

Așadar, am pătruns în atmosfera de sărbătoare, să ne întoarcem puțin în copilărie, cine sunteți, de unde veniți, câteva secvențe din viața dvs. vă rog.

CA - M-am născut și am copilărit în locuri pline de legende, de istorie și cultură românească. Acolo unde reverberațiile istoriei și trăirile unor mari oameni de cultură se manifestă cu putere, încă: luptele de la Baia, unde Ștefan cel Mare a obținut o mare victorie împotriva lui Matei Corvin, semn dat dușmanilor că pământul românesc nu poate fi călcat în picioare; locul prin care s-a plimbat în grabă, de la Fălticeni la Humulești, Ion Creangă, dornic să ajungă la tradiționalele clăci făcute cu oameni dragi lui sau Mihail Sadoveanu, care a locuit și a creat o mare parte din operă în locurile pline de basm ale dulcelui târg al Fălticeniilor.

Am trăit anii copilăriei și adolescenței printre personajele povestirii „Dumbrava minunată”, unde Sadoveanu poposea la umbra răcoroasă a codrilor și își astămpăra setea de inspirație din apa cristalină a izvoarelor cu apă vie, apă care poartă și acum mituri și legende, secvențe de iubiri împlinite sau dezamăgiri ale tinerilor îndrăgostiți. Se aude încă întrebarea fără răspuns a lui Nicolae Labiș, despre moartea căprioarei, simbolul gingășiei, speranței, oglinda unei copilării și o adolescență veșnică înspre o tinerețe frântă brusc.

Nimic nu mi-a scăpat din această simfonie a istoriei și culturii românești, chiar dacă după absolvirea liceului la Fălticeni a trebuit să iau calea definerii mele în cariera militară și în căsnicie.

Destinul a făcut să mă împlinesc în toate, așa cum au dictat visele mele din tinerețe.

Am cunoscut-o pe viitoarea soție, tot în dulcea Bucovină, dar care era de loc din Geoagiu Băi, iar anii, destinul au luminat calea stabilirii noastre în Ardeal, acolo unde am construit cu migală, cu dragoste, cariere profesionale, familia, de care sunt mândru, de fetele mele, frumoase și deștepte, locul unde îmi găsesc întotdeauna echilibrul sufletesc.

Continui să cred în familie, în destin, în Dumnezeu. Numai așa pot să-mi duc în continuare o viață împodobită cu iubirea față de familie, față de tot ce are mai bun, ca un crez nealterat.

Continui să cred în oamenii sinceri, corecți și frumoși la suflet, în modestie. Detest oamenii trădători, invidia, egoismul.

FC - Frumos parcurs, frumoasă devenire. În satul meu, exista un Pichet de grăniceri, la munca în câmp, cu părinții, admiram ordinea și ținuta ce se degaja pe fețele acestora. Cum sunteți, în viața civilă, dezbrobodit de viața cazonă?

CA – Este o continuitate în ceea ce înseamnă viața disciplinată, de bun familist și gospodar. Cariera de inginer militar mi-a oferit prilejul de a dobândi acele deprinderi și cunoștințe teoretice, ajungând în stadiul de a stăpâni arta meseriei, brățara de aur a vieții mele. Așa pot să practic cu succes pasiuni personale, cum ar fi: mecanică fină-ceasornicărie, rodio-electronică, informatică, dar și activități reportericești.

Viața cazonă mi-a conferit deprinderi cu bune maniere, spirit de colegialitate, sentimente de patriotism, sete de cultură și de cunoaștere.

FC - Interesante ziceri, frumoasă despodobire! Aș vrea să vă întreb, dacă ați colindat întru început, cum s-a pregătit Omul Avădanei de aceste minunate sărbători, când, parcă, totul stă, sub semnul divinului.

CA – Este un prilej de mare bucurie așteptarea Sărbătorilor de Iarnă. Această bucurie o împart cu fetele mele, cu cei apropiați ai familiei, cu prietenii de încredere.

Cea mai frumoasă colindă, pe care o colind în toate momentele deosebite este intitulată „La nuntă în Cana Galileii”, interpretată de Nicolae Furdui Iancu:

„La nunta ce s-a-ntâmplat / În Cana Galileii / Fost-a și Iisus chemat / În Cana Galileii [bis] / Iară mama lui Iisus / Văzând că nu e vin de-ajuns / Zise: Fiul meu iubit / Vinul li s-a ispravit [bis] / Atunci Hristos s-a sculat / Și slugile El le-a chemat // Apa-n șase vase-au pus / Și le-au umplut până sus [bis] / Hristos le-a blagoslovit / În Cana Galileii / Apa-n vin s-a prefăcut / În Cana Galileii [bis] / Atunci toți s-au bucurat / În

Cana Galileii / Pe Hristos dac-au aflat / În Cana Galileii [bis]”.

Desigur, mă confund cu tainicul din foarte multe colinde românești, ele, unele fiind unice. Vedeți, am ales una foarte veche, de o expresivitate aparte. Odată, că este cântată, aici la mine, de Nicolae Furdui Iancu, în Alba, apoi, pentru câteva nuanțe, care reconfortează sufletul. Căci, nu-i așa, când apa se preface-n vin, mir se numește.

Însă este un mir nepracticat în colindul meu, nici în mânăstiri, nu în înțelesul untdelemnului sfințit este în înțelesul strict. O pilduire, un îndemn, un sens aparte. De slavă, de îndurare, la Nașterea Mântuitorului. Poate și pentru acei care se prefac a sărbători Crăciunul în beatitudine și nu în smerenie

FC - Mulțumesc! Să trecem, acum, să devenim puțin patetici.

Vă plac florile, prăjiturile, mâncărurile, grădina sufletului dvs. are și alte preocupări? Vă rog să spuneți puțin din toate.

CA – Să încep cu florile. Dintotdeauna mi-au plăcut florile. Concepția mea despre flori este puțin cam complicată. Eu nu privesc florile numai în ghivece, în vase, în grădini sau parcuri. Ele fac parte dintr-o simfonie a sufletului meu. O simfonie pentru toate anotimpurile. Amestecate cu muzică bună, florile pătrund în sufletul meu, îmi generează sentimente și vise frumoase. Îmi creează acel echilibru sufletesc, cu care mă reconfortez și cu care mă exprim și trăiesc frumos. Este de fapt una din condițiile de a vedea viața în fațetele ei frumoase, plină de optimism, cu o mare valoare psihoterapeutică.

Îmi plac nespuse de mult prăjiturile, servite într-o atmosferă aleasă, plină de romantic și poezie, cu persoane agreabile.

Prăjiturile împreună cu decorul de flori formează un tablou al gusturilor și sentimentelor mele, într-o deplină armonie, indiferent de locul unde se petrece concertul frumosului.

Toate acestea se petrec într-un context elevat, când descopăr o altă lume, desfășurând activități pe tărâm științific, cultural-patriotic, drumeții, călătorii de documentare, etc.

Gătesc la bucătărie mai puțin, în împrejurări mai deosebite, dar îmi plac mâncărurile selecte, în companii alese.

FC - Da, iată cum împlețiți plăcutul cu utilul! Aș mai vrea să vă întreb, dacă înainte de a fi participat la Conferința Națională din noiembrie, deci, dacă ați mai fost la Arad? Cum, când, ce impresii ați sădit în sufletul dumneavoastră?

CA - În decursul carierei profesionale am vizitat de nenumărate ori Aradul, prilej cu care am cunoscut viața culturală, științifică și istoria orașului.

Conferința Națională din noiembrie 2019 mi-a oferit un prilej deosebit de a cunoaște oameni de cultură, de știință, activitatea de cercetare istorică,

viața universitară, tradițiile și obiceiurile locurilor.

În acest fel am reușit să îmi îmbogățesc modul de abordare a unor noi demersuri științifice, cultural-patriotice pentru răspândirea în rândurile românilor de pretutindeni a ideii de unitate, de cunoaștere a istoriei, de prețuire a tot ceea ce este un bun românesc.

FC - Interesantă mărturisire din timp. Nu aș vrea să încheiem, până nu vă corind și eu, pentru că, vreme de câteva luni ați promovat imaginea satului meu preluând pasaje diverse în scris ori on line, așadar: "Nouă azi ne - a răsărit / Domnul Isus Hristos / Mesia cel mult drept / Domnul Isus Hristos". Sunt frânturi acum de corinde pe care, desigur, le îngânăm, Sus la Poarta Raiului, acolo unde florile nu mor niciodată. Am considerat astfel, să vă mulțumesc. Într-un final, dacă veți găsi de cuviință, că nu v-am întrebat ceva ce se dorea împărtășit, vă rog să ne pliem în dialog, dacă nu, vă mulțumesc, puteți cu o întrebare să mă descoaseți. Vă doresc dvs. și familiei să aveți parte de toată magia acestor zile!

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU IOAN GODJA

FC - Stimate domnule Ioan Godja, iată-ne la o șoală (olcuță, ulcea, căniță) cu vin fiert, în Ziua de Crăciun, de data aceasta la Arad. Am început dialogul cu sfârșitul unei corinde din zona dvs. Dar, "Deschide, ușa, creștine..." De data aceasta parafrazănd corinda, vă rog să vă deschideți ușa sufletului și să acceptați să vă descos puțin. Cine sunteți și de unde veniți.

IG - În primul rând vreau să vă mulțumesc și să vă spun că ne bucurăm de colindători, ba chiar suntem onorați să primim colindători atât de departe și atât de speciali precum domniile voastre. Masa mândru am gătat pentru cei ce-o colindat, cu horincă de 52 de focuri, cu coaste și cârnați, cu pită și cozonaci copti pe vatra cuptorului cum nu oriunde mai găsești, dar mama mea, deși este la o vârstă onorabilă, a avut această grijă să nu-mi lipsească acestea de Sfintele Sărbători.

Să mă descoaseți nu cred, pentru că nu este nimic de ascuns, totul este destul de transparent.

Sunt oricum o persoană care am devenit publică fără să urmăresc dinadins acest lucru, pur și simplu prin activitățile culturale realizate pe parcursul anilor, așadar lumea este destul de informată despre ceea ce fac și cine sunt.

Dar dacă mă întrebați, sigur că vă răspund cu drag. Sunt o persoană născută într-o regiune etno-culturală, Văleni al Maramureșului Istoric, o regiune curată și încă nealterată precum sunt apele din Tisa,

Iza și Cosău, înconjurată de munții Oașului, Gutâi, Țibleș și Rodnei. Crescut și format între oameni harnici, respectuoși, cu frică de Dumnezeu, cu dragoste de neam și țară, probabil o insuflătură de la marii patrioți maramureșeni, regretații George Bilașcu, Gavrilă Iuga, Vasile Filipciuc și alții.

În vara anului 1991 am decis să mă stabilesc în Austria, aici acumulând experiență în diferite domenii: manager la o firmă internațională, responsabil în vânzări la o casă de modă sau conducător al grupei de producție la o altă firmă în domeniu electronic.

Din 2003 - președinte fondator al Cercului Cultural Româno-Austriac "UNIREA".

Ca și jurnalist cu studii în Mass-Media și Comunicare Publică am simțit nevoia să fac ceva și în această direcție.

Din 2011 - director al postului de radio cu același nume: RadioTV Unirea.

Din 2017- fondator al revistei Periodic de cultură și artă "Unirea". (www.radiotvunirea.com)

Vicepreședinte pe Europa al (AJRP) Asociației Jurnaliștilor Români de Pretutindeni, cu sediul în Canada.

Activitate artistică:

- Ziua Europei în Böhmischer Prater (partener al Ambasadei Romane din Viena), 12 ediții, Wasserweltfest 3 ediții,

- Concerte susținute de artiști consacrați din România, spectacole susținute de diferite școli.

- Seri românești cu scriitori și poeți din România și Austria (prezentare de carte).

- Ziua Națională a României, 16 ediții.

- Expoziții de pictură, sculptură cu artiști români din Austria și România.

- Festivalul „Oul Încondeiat” 3 ediții, Jurizare la Festivalul de cântec de dragoste de-a lungul Dunării, La Brăila, 3 ediții.

- Dialogul jurnaliștilor, masa rotundă cu invitați din România și Austria, Viena 2004.

- Biblioteca de carte românească în Wr. Neustadt.

- Festivaluri de cultură pentru tineret, Primăvara Vieneză, Toamna Culturală Românească, Izvor de Suflet Românească la Wr. Neustadt 2019 (eveniment dedicat Zilei Europei, Românilor de Pretutindeni și Zilei Copilului). Pentru toate acestea, fiind invitat de către instituții numeroase la diferite festivaluri internaționale, cei care sunt demni de apreciat, personalități din domeniul culturii mi-au acordat diplome, medalii și diferite distincții, care mă onorează și pentru care le mulțumesc!

FC - Da, veniți din istorie de daci înalți ca bradul și puternici ca și jadul. Suntem la ceas de corinde, ceați lăsat acasă, ce amninos (miros) de rășină și castane coapte pe jar?

IG - Mă bucur să fiu comparat cu un dac și ar fi minunat ca rădăcinile mele să fie din neamul dacilor

liberi, cu o putere de piatră rară, dar această comparație numai Florica R. Cândea putea să o facă. Dacul din mine a lăsat acasă tot ce este mai de preț pe acest pământ și pentru asta mă simt vinovat. Pe lângă mirosul cetenei de molid, venind din mica pădurice, care este aproape de casa părintească, mirosul fânului și al căpițelor, care îmi amintesc de copilărie când ne jucam cu fratele meu și cu vecinii, tot copii fiind, de-a v-ați ascunselea, de mirosul toamnei cu mere și prune coapte din livada splendidă a pomilor îngreunați de rodul lor bogat, am lăsat Părinții. Ce părinți? doar unul din ei pentru că tata este deja plecat departe, în iarna lui 2017 ne-a părăsit, a mai rămas sărmana mamă, care își mai trage sufletul și de fiecare dată când ne revedem plânge de bucurie. Castanele coapte pe jar reprezintă sufletul meu care arde uneori de durere pentru că sunt departe de cei dragi, de mama care m-a ținut la piept și mi-a purtat de grijă ca nu cumva se mi se întâmple ceva rău. Îmi vin mereu în gând versurile marelui poet, regretatul Adrian Păunescu cu „Repetabila povară”: *Cine are părinți, pe pământ nu în gând / Mai aude și-n somn ochii lumii plângând / Că am fost, că n-am fost, ori că suntem cumiți, / Astăzi îmbătrânind ne e dor de părinți.*”

FC-Eu v-am cunoscut la Arad, la un grandios spectacol folcloric. Ce înseamnă pentru dvs. Acasă, tradiție, cetera și păstrarea nealterată a valorilor?

IG-Acasă are mai multe semnificații, unii dintre noi ne plimbăm o viață întreagă pentru a ne găsi locul, casa potrivită și tot nu reușim să o găsim, alții spun că acolo unde îți merge bine este casa ta. Sigur că da, de necontestat, dacă există o familie unită, există dragoste, iubire și respect atunci asta este cu adevărat casa ta. Despre acest aspect eu pot spune că sunt un privilegiat și mulțumesc lui Dumnezeu. Dar la ceea ce vă referiți dumneavoastră, este un Acasă de neînlocuit, este locul unde ai văzut prima dată lumina zilei, unde ai crescut, copilărit și poate chiar te-ai format ca om, el va rămâne pentru totdeauna în mintea și inima ta locul cel mai special ”Acasă”. De aproape 30 de ani sunt în Austria împreună cu familia, dar de fiecare dată mă gândesc cu nostalgie la locul de baștină, loc binecuvântat de Dumnezeu, cum îmi place mie să spun. Noi suntem un popor cu o cultură vastă, cred că nici un popor din lume nu are obiceiuri mai frumoase și atât de diversificate cum le avem noi românii și asta se datorează străbunilor noștri, care au știut să pună la naftalină tot ce ține de tradiție, meșteșug, port, cântec și joc. Toate acestea sunt cartea noastră de vizită, a unui maramureșan în cazul meu. Casa și poarta din lemn, ele inspiră

bogăția, hărnicia și traiul sănătos al maramureșanului, tradiția care te face să nu uiți unde îți sunt rădăcinile și cine ești cu adevărat. Cetera este instrumentul muzical reprezentativ al maramureșanului, care îți creează voia bună și te face să uiți de unele necazuri și greutăți.

Cât mi-a zăce cetera / Tăt oi hori și-oi juca / Tăt oi be câte-un pahar / Și-oi lăsa lucru-n amar. Păstrarea valorilor culturale de noi depinde, cât de mult și cu ce tact prezentăm copiilor și nepoților noștri ceea ce avem în lada de zestre, lăsată de străbuni și păstrată de părinții noștri. Cât suflet punem pentru a nu înstrăina sau lăsa în degradare aceste valori și câtă motivație oferim tinerilor talentați pentru a practica meșteșugul și arta satului românesc. Deci pentru mine toate acestea înseamnă respectul pe care îl port pentru toți cei care sprijină

la păstrarea și conservarea bogăției satului românesc! Prin aceste valori noi vom fi mereu unici în lume.

FC-Da, se vede nu neapărat ca un ochi râde și unul plânge, însă aș mai vrea să știu dacă, acasă, în Maramureșul vetrei părintești, știți a cosi, a aduna fân, a hori, a face horincă.

IG-Nu poți să fii decât ceea ce ești; dacă te-ai născut pe valea Cosăului, ai început a merge pe roua colinei din fața casei, ai început a grăi cum grăiesc și astăzi moroșenii, ai horit pe versurile dăruite de măicuța ta, ai cosit, ai strâns fân alături de familia ta, ai stat lângă tata și l-ai ajutat la cazan, horincie (cazan de fiert țuică), atunci cum poți să uiți sau să nu mai știi aceste lucruri. Da, îmi face mare plăcere când ajung pe plaiurile natale în Văleniul meu drag, să îmi aduc aminte de bucuriile trăite acasă, să cosăsc, să adun fân, să horesc și să ne bucurăm împreună cu sătenii mei și dacă este cazul să-mi serb și horinca.

FC - Domnule Godja, vă rog, acum, să mă corindați ca pe la dvs acasă, în graiul bătucit de vântul vremii, ca să pot da mai departe slovele.

*Creștinilor noi astăzi
Un Praznic mare-avem
Ca să-l putem cunoaște
Veniți la Vișlaem*

*Căci s-a născut în lume
Pe cel ce-l așteptăm
Să-i ducem și noi daruri
Veniți la Vișlaem
Pe paie între vite
Isus este străin
Să-i ducem și noi daruri
Veniți la Vișlaem*

IG: Versuri, muzica Gheorghe Spelmezan
Iată Crăciunul a sosit

*Și bradul l-am împodobit
La orice casă de români
Ei de Crăciun s-au pregătit*

*La noi de Sfinte Sărbători
S-aud mereu colindători
Colindând Colind duios
Despre Nașterea lui Cristos*

*Cum s-a născut în chinuri grele
Pruncul cel mult așteptat
Și cum Maria Maica Sfântă
Avea sufletu-ndurerat*

*Ei tot umblând din casă-n casă
Un locșor de-or căpăta
Dar lumea rea și măreață
De pe la porți îi alunga*

*Apoi găsind la cei săraci
Un grajd mic cu oi și vaci
Și acolo pe fân jos
S-a născut Domnul Hristos
De-aceea noi azi colindăm
Pe Domnul să-l lăudăm*

FC - Sunteți un veritabil român cu o inimă, cum îmi place mie să spun, cu cinci cămăruțe, vă rog să îmi spuneți despre familia dvs. frumoasă.

IG: Ești împlinit dacă îi ai alături pe cei dragi, soția, copiii, nepoții. Eu mă simt împlinit și îi mulțumesc bunului Dumnezeu că nu există aproape nici o zi în care să nu ne vedem toți, să stăm la masă și să ne bucurăm că suntem împreună. Pot să spun, că sunt toți împliniți atât în ceea ce privește familia, cei trei copiii sunt căsătoriți și avem patru nepoți adorabili. Dar și din punct de vedere profesional, fiecare și-a găsit locul potrivit în domeniul preferat. Soția este inginer chimist și lucrează în cercetare în Wiener Neustadt de peste 20 de ani, copiii, fiecare în domeniul lui, și-au deschis propriile firme în același oraș, firme pe care le conduc cu succes. Da, pot să spun ca sunt foarte mândru de ei.

FC - Încheiem acum în același ton de bon ton, șoala de vin e gata, cum ați fiert și ce arome ați folosit?

Vinul l-am fiert sigur că da, am pus puțin zahăr, câteva plicuri de zahăr vanilat și scorțișoară, tocmai bun pentru servit. Vă poftim să ne colindați și să-l gustați și dumneavoastră! Noi vă urăm din suflet, Un Crăciun Fericit, Sărbători binecuvântate, Un an nou cu bucurie, prosperitate și tot ceea vă doriți! La mulți ani 2020! La mulți ani satelor românești și tuturor românilor!

FC - Dacă nu ne mai vedem, vă asigur că „La tăta casa-I Lumină / Ziurel de ziuă / La tăta casa-i masa plină / Ziurel de ziuă!”

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU CARINA A. BABA

FRC: Servus, Carina! Am să mă justific de ce nu te-am prevenit despre acest neconvențional dialog. Știu, nu-ți plac ieșirile cu ferestre spre un anume cunoscut. Însă îți propun să vorbim și despre Carina A. Ienășel și despre Carina Baba. Eu le cunosc pe amândouă, deci...

CB: Într-adevăr, surpriza acestui dialog a fost de proporții. M-am ferit întotdeauna de a spune prea multe despre mine, din două motive: pe de o parte, ceea ce afirm prin cuvinte, trebuie să suțin prin fapte, iar pe de altă parte, parafrazându-l pe Nichita Stănescu, „eu nu sunt decât o pată de sânge care vorbește!”... sunt alții care au făcut și fac lucruri mult mai frumoase și importante decât pot și știu să fac eu. Cât despre Carina A. Ienășel și Carina Baba, spun doar atât: tatăl meu! Cutuma cere una-alta și, primul lucru învățat de la mama unui elev de la Birchiș, trebuie păstrată!, dar sângele meu e sângele tatălui meu, iar versurile mele vorbesc o limbă a sufletului învățată de la tatăl meu, așadar vor fi iscălite cu numele lui. Sunt mândră de acest nume, fiindcă el l-a primit curat de la ai lui și l-a lustruit cu generozitate, bunătate, loialitate, înțelepciune și mult curaj....

FRC: Haide să le spunem celor de la Salon că sunt mulți ani de când ne cunoaștem. Cărțile mele, unele, au fost plămădite de tine. Îmi place mereu să spun cum eu cred în tineri. Acum ești dascăl prețuit, mamă bună, colegă și prietenă de suflet. Te invit să povestești din toate câte ceva.

CB: Vorbe prea mari pentru mine. Ani mulți sunt de când v-am cunoscut. Îmi amintesc, pe lângă volumele pentru copiii dv. de pe atunci, pe care eu doar le-am aranjat, munca autorului fiind totuși cea care contează, îmi amintesc și de un concurs. Eram la început în învățământ, (sincer vorbind, și acum sunt! Profesorii sunt totdeauna la început, mereu au ceva de învățat...) Ați organizat, la Arad, un concurs de poezie pentru elevi. Au participat și câțiva copii de la școala din Birchiș. Și au câștigat. Pentru un dascăl debutant un premiu nu e puțin lucru. Îmi dau silința să fiu dascăl bun, dar mă tem de acest epitet. Implică multe! Uneori e foarte important să pătrunzi în sufletul copiilor și de acolo să începi. Cât poți. Faci tot ce poți, apoi îi spui lui Dumnezeu că tu și-ai terminat partea și e momentul să intre El în scenă.

În cea ce privește relația mea cu colegii, îmi permit o glumă: era o vreme în care eram o colegă îndrăgită... Pe atunci nu le ceream acestora tot felul de situații pentru comisia de care răspund, formarea și perfecționarea cadrelor didactice. Au început bieții să se teamă să deschidă e-mailurile de la mine, atât de des le scriu, solicitându-le tot felul de documente,

dar, din toamnă, reducem din birocrație și îmi recapăt statutul de bun coleg.

FRC: Superbe îmbinări de cuvinte. Mulțumesc, Carina! Știi, lucrezi foarte mult. Nu am făcut mai nimic pentru tine, în vreme ce am simțit că peste ani m-am aplecat să adun prietenii în ghem de cuvinte. Uneori, funia a cedat. Crezi că diferențe de visuri, de concepții, de trufii, ne pot dezbinda atât încât să doară durutul.

CB: Fiindcă a venit vorba de muncă, nu demult m-am plâns cuiva de câte am eu de făcut... Replica, venită extrem de simplu și de sincer, mi-a dat de gândit: „Tu îți faci de lucru!” Așa e! Are perfectă dreptate! Îmi place să lucrez, cu atât mai mult cu cât majoritatea activităților mele se îmbină foarte bine cu pasiunile mele. Îmi amintesc că, studentă fiind, îl admiram foarte mult pe Mircea Eliade, care reușise să doarmă doar patru ore pe noapte, în rest să lucreze. Din păcate eu am nevoie de mai multe ore de somn, timpul (îmi) curge prea repede și sunt atâtea lucruri de cercetat, atâtea cărți de citit, atâtea proiecte de elaborat și aplicat... mi-ar plăcea să se inventeze o mașinărie care să facă timpul să curgă mai lent...

Prietenii nu pot să dureze în absența unor principii similare. De aceea, adevăratele prietenii pot să fie dezvoltate doar de oamenii frumoși sufletește. Desigur, unii se nasc frumoși, alții devin, iar alții poartă măști de rascolnici, dar tot frumoși sunt pentru cine știe să îi privească. Mai e vorba și de cititul printre rânduri. Pe oameni ori îi citești în acest mod, ori îi lași în pace. Da, dacă nu îți vin ca o mânășă, nu poți să fii/să rămâi prieten cu ei. În ceea ce mă privește, am avut norocul, moștenit de la tatăl meu, să întâlnesc oameni frumoși, pe sufletul meu. Îmi sunt prieteni de nădejde. Îi admir, mi-au devenit modele și le-am și spus acest lucru. Probabil că nu au crezut, dar va veni o vreme când își vor aminti și își vor da seama că am vorbit cât se poate de serios.

FRC: Așa e, Carina! Mama ta vine din Țara Maramureșului. Are un nume. Cum ai primit asemănarea și ce ne mână pe noi să dăm mâna cu radioul, cu revista Gutenberg și să facem din Salon Gutenberg o adunare osmotică sincretică.

CB: Nu cred în întâmplare. Ceea ce am trăit în copilărie e fundamentul a ceea ce sunt și fac astăzi. De pildă, un cuvânt bun spus cuiva la vreme potrivită, se va întoarce, ca un ecou, cine știe când și în ce împrejurare...

Godja, acesta este numele de fată al mamei mele. Recunosc, am stat pe gânduri când am aflat că pe

redactorul revistei „Unirea” îl cheamă tot așa. Mama îmi spunea că în Maramureș, pe Valea Izei, sunt foarte multe persoane care poartă acest nume. Am fost curioasă să găsesc originea lui, dar nu e foarte clară. Pe de o parte poate să aibă la bază tema slavonă „god-”, pe de altă parte e foarte probabilă derivarea de la hipocoristicul Gogea < Gheorghe...

În fine, am început să publicăm în „Unirea”, ne-am împrietenit cu lumea de acolo, astfel nu a rămas decât un pas până la lansarea comună a revistelor „Unirea” și „Gutenberg”. Îmi amintesc că acest lucru se realiza sub auspiciul numărului 11... Anul 11 de „Gutenberg”, numărul 11 al „Unirii”... Apoi, s-a născut ideea emisiunii radio „Români pentru Români”. O adevărată provocare căreia

sper să îi fac față. Invitații mei sunt oamenii frumoși ai Aradului. Prima mea emisiune a ieșit bine. Cel puțin așa cred. Desigur, acest lucru se datorează invitatului emisiunii, Mihai Henț. Foarte mulți oameni s-au bucurat să îl asculte. Am fost foarte atentă și la emisiunile colegilor mei: fiecare are un stil aparte, o savoare aparte. Îmi place că fiecare dintre noi își păstrează autenticitatea, că emisiunile nu seamănă între ele... Cred că emisiunea noastră va fi un pic atipică în comparație cu alte emisiuni radio. Deja e, prin însuși faptul că suntem patru, fiecare cu săptămâna noastră.

FRC: Ce frumos... Aș vrea să ne oprim asupra vocației tale de dascăl. Cum ai hotărât că acesta e drumul tău? Eu am debutat mângâind frunzi de copii cu deficiențe. Este sufletul tău parte din copiii cu care lucrezi și de ce?

CB: Mi-am dorit să devin dascăl încă de prin clasa a VI-a. Pe atunci le „corectam” fraților mei mai mari temele de casă... sigur că nu le mai puteau prezenta profesorilor. Nici pe prietenele mele din copilărie nu le-am scutit. Joaca noastră presupunea ca ele să învețe poezii de Coșbuc și Goga, iar eu să le ascult. Firesc ar fi fost să urmez un liceu de filologie, dar pusesem pariu cu o colegă că voi intra la Contabilitate. Concurența era destul de mare și aceasta considera că eu nu am nicio șansă, din alte motive decât cele legate de învățătură. Era un pariu amar. Al celui care înaintea numai și numai prin forțele proprii. Am fost admisă. Pe vremea aceea încă se dădea examen de admitere. Nu mai știu ce aveam de scris la mate, dar la română m-a ajutat Eminescu. Nu mi-a fost ușor în cei patru ani de liceu. Am fost cea mai bună la română... într-o clasă de matematicieni și contabilii. Dar nu am renunțat. Nici la pariu, nici la

visul meu. Am atestat de contabil, licență de filolog și o amintire neprețuită de la o oră de matematică, în care domnul profesor mi-a spus, după ce încercasem eu să îl conving că unora, pur și simplu, nu le e dat să înțeleagă matematica: „Ienășescule, geometria și poezia se întâlnesc într-un loc luminos...” Dacă el citea poezia lui Ion Barbu, și eu îmi puteam lua bacalaureatul la mate. Facultatea a fost una dintre cele mai frumoase perioade din viața mea. Sunt mulți profesori de care îmi amintesc cu drag, Mărcuș, Malița (de la Cluj) și Vlad sunt doar trei dintre ei. De acolo... până la catedră a fost doar un pas. Tot frumos.

De colegii mei de la Birchiș îmi amintesc cu mare drag. Eram o mână de oameni... cercurile noastre pedagogice erau ospete, serbările... adevărate spectacole... Copiii?... Îmi amintesc de toți. Primăvara îmi aduceau mereu brândușe, ghiocei, lăcrămioare... mă așteptau dimineața, spre necazul profesorilor de serviciu, la intrarea în școală, cu flori. Învățau după putere. Am avut copii foarte buni la română, alții erau ași la matematică, dar unul dintre ei m-a impresionat în chip deosebit: Marian Ardelean. În timpul celor patru ani de gimnaziu a citit toate cărțile cu temă istorică din biblioteca școlii. Nu erau puține. Se ascundea, mai ales vara, în podul casei, citea și... mânca nuci. Nu îndrăznea să coboare de acolo, fiindcă avea foarte mult de lucru și nu ar mai fi avut timp să citească. Când aveam de predat „Sobieski...”, „Scrisoarea III” sau „Pașa Hassan”... el era mâna mea dreaptă. Făceam lecțiile în tandem. Îmi plăcea că toți răspundeau provocărilor mele... aveau opinii, știau să joace teatru, să improvizeze chiar, în privința asta îmi amintesc de Cosmina Tanislav și Nicoleta Andraș, care au interpretat magistral rolurile Smarandei („Amintiri din copilărie”) și al doamnei Popescu („Vizită”). La nivel de improvizație, fiindcă eu le spuseseam doar că fiecare dintre ele trebuie să își susțină punctele de vedere în privința educației copiilor: stil exigent sau indulgent... Unii și-au continuat studiile, având acum profesii importante, alții și-au întemeiat familii, alții au reușit în ambele domenii, iar alții... cei mai dragi mie, abia au început facultatea. Păstrez legătura cu ei și mă bucur pentru fiecare în parte, când aud de vreun succes cât de mic.

Copiii mei de acum sunt la fel de sufletești. Țin la ei foarte mult. Cei din clasa a VIII-a sunt buni când vine vorba de lucruri migăloase. Cunosc tehnica quillingului, a iris foldingului, unora le place să muncească, altora să citească. De pildă, nu mică mi-a fost bucuria când am aflat că o fată din clasa a VIII-a reușește să citească un roman întreg, „Hoțul de cărți”, într-un week-end. Nu-i prea plac ei modelele de evaluare, dar cititul reprezintă o pasiune de necontestat. Și are talent și imaginație într-ale compunerii, astfel că din acest punct de vedere nu îmi

fac probleme pentru examenul care o așteaptă. De asemenea, le place să se cațere. Există niște pereți speciali, cu pietre speciale, ei știu cum se numesc... sunt foarte buni la acest lucru. Cât despre clasa la care sunt dirigintă, am reușit să îi țin departe de conflicte, să sudez clasa, să comunic cu ei... sunt copii cu suflet bun, foarte încăpățânați, dar cred că i-am găsit fiecăruia câte un călcâi al lui Ahile, astfel că ne descurcăm.

FRC: Am să te descos cu privire la scrisul tău. Unic. Rimă perfectă. Mesaj tulburător. Prozodie perfectă. Cum toate acestea?

CB: În primii ani de liceu nu scriam. Deloc. Dar, într-o zi, doamna profesoară de română mi-a spus că trebuie să merg la un cenaclu literar, care tocmai se înființase la Lipova. Ideea cenaclului îi venise domnului învățător Codreanu. I-am întâlnit acolo, printre alții, pe Voica Vanu, Mircea Stepan și Sergiu Cașiș. Mă limitam să stau într-un colț și să îi ascult citindu-și creațiile, discutând aprins, fiindcă stilul lor era opus. Voicăi, mare iubitoare și cunoscătoare a operei lui Păunescu nu îi plăceau creațiile lui Stepan, iar acesta, fin cunoscător al scriiturii actuale, nici nu voia să audă de versuri clasice, fie că îi aparțineau lui Păunescu, fie că erau ale Voicăi. (Între noi fie vorba, l-am prins, totuși, la un moment dat, citind niște sonete de o reală frumusețe!). Mie mi se dădea să citec. Tot felul de cărți. Și să fac rezumate. Sau să încerc „să îmi scriu gândurile”. Veneam înapoi cu versuri puerile, iar Stepan mi le desființa. Din zece cuvinte, tăia nouă. La un moment dat, am renunțat cu totul la această îndeletnicire. Am ars toate „gândurile” de atunci. Și nu îmi pare rău, fiindcă nu spuneau nimic despre mine. Erau doar niște metafore create de dragul jocului cu cuvintele. Cândva, după mult timp, am reînceput să scriu, dar nu îmi amintesc în ce condiții. Oricum, pe cât de departe de sufletul meu erau acele poezioare de început, pe atât de aproape de mine sunt poeziile de acum. Le-am adunat într-un volum, „Amprente pe suflet”, din teamă să nu se piardă. Nu mulți știu de volum. Nu mulți știu că scriu. Și ce scriu... Și nici nu am pretenția de a fi numită „poetă”. Nu sunt decât, vorba aceluiași inegalabil Nichita, „o mare iubitoare de poezie.”

FRC: Foarte frumos. Aș vrea acum, în aceste vremi de cumpănă, să ne spui dacă crezi în puterea rugăciunii. Dacă crezi în efortul personal și în dorința de autodeopășire. Mulțumesc.

CB: Cred în rugăciune cu toată puterea sufletului. În decursul timpului, mi-au fost împlinite rugăciunile. Așa învață omul să fie foarte atent la ce cere și la cum își formulează cerința... înțelege că pășește pe teren minat. E mai înțelept să Îl lăsăm pe Dumnezeu să ne dea ce consideră și cât consideră, decât să cerem noi ceva anume. El e totdeauna atent la nevoile noastre, pe când noi putem să marginalizăm o necesitate

pentru un moft, de care vom uita foarte repede. „Tatăl nostru” e rugăciunea perfectă... Ne e dată de Însuși Fiul Lui. Ne rugăm, credem, facem tot ce depinde de noi. Acesta e pasul nostru. Ceilalți nouă pași îi va face Dumnezeu.

Efortul personal și dorința de autodepășire merg mână în mână. Reprezintă un fel de punere laolaltă a gândului cu fapta. Sunt necesare în viața noastră. Drumul ne e cât însăși viața. Poate chiar mai mult, fiindcă ne rămân în urmă cei pe care îi influențăm... care mai merg puțin pe drumul nostru... în speranța să găsească vreo floare de colț... Călătoria ne-o facem după cum putem. E bine să ne mai uităm și pe fereastra sufletului din când în când, să privim norii, să căutăm șoimi pe cerul nostru. Poate de asta sunt făcute duminicile: să ne oprim, să ne bucurăm de ceea ce ne-a dăruit Dumnezeu și să îi fim recunoscători pentru toate.

CARINA A. BABA ÎN DIALOG CU MIHAI HEN

CB: Spuneți-ne câteva cuvinte despre dumneavoastră, domnule Mihai Henț... Cine este Mișu și cum reușește să câștige inimile copiilor de orice vârstă?

MH: Copiii sunt partenerii în minunea educație care li se întâmplă. Eu sunt prietenul lor... mai mare. Încercăm împreună să găsim răspunsurile la întrebările de fiecare zi. Această căutare împreună dă farmec relației noastre. Și încă ceva. Sunt dascăl. Îmi place să fiu de folos celor din jurul meu. Când mi-am ales

acest drum în viață nu am avut nicio tentație materială.

CB: Modestia e o calitate a oamenilor mari. Vă rog să îmi permiteți să completez cele spuse de dv. cu o amintire de la sfârșitul lunii noiembrie, perioadă în care ați făcut cunoștință cu Cireșarii mei: „Mă numesc Mihai Henț, dar prietenii îmi spun Mișu. Vă rog să îmi spuneți și voi tot așa, fiindcă sunt sigur că vom deveni buni prieteni!” Cred cu tărie că sunteți și un dascăl al dascălilor, domnule Henț, fiindcă un cadru didactic care își face meseria cu atâta dăruire devine, cu siguranță, un model pentru colegii de cancelarie. E sfârșit de an, fiecare dintre noi facem un bilanț, tragem o linie la ceea ce am făcut în ultima perioadă. Cum a fost anul 2019 pentru dv.?

MH: 2019 - un an plin de încercări. Mulțumesc

bunului Dumnezeu că le-am făcut față. Nici Ștefan cel Mare nu a avut atâtea războaie câte am avut eu cu ISJ. Am bătut toaca la urechea surdului. În același timp a fost și un an frumos. Am continuat să fac ceea ce știu, dascălie. Este plăcut să știi că ești așteptat cu nerăbdare de fiecare dată și că dragii mei prieteni se simt bine când suntem împreună.

CB: Luna decembrie e o lună încărcată cu evenimente: sărbătorim Ziua Națională, ne amintim de eroii Revoluției de la 1989, ne bucurăm de Sfântul Nicolae, de Crăciun... Ce părere aveți despre felul în care privesc arădenii aceste evenimente? Mai sunt ei patrioți, mai cred în Dumnezeu sau rămân indiferenți la aceste „noduri” de aducere aminte?

MH: Este frumos să fim conectați împreună cu țara la evenimentele prin care trece draga de ea, chiar și prin acele noduri de aducere aminte. Strădaniile de a le deznoda sunt diferite. Îmbucurător este că sunt tot mai mulți aceia care vibrează la nevoile neamului nostru. Sunt optimist că lucrurile se pot îmbunătăți.

CB: Care e cântecul patriotic preferat?

MH: Cântecul patriotic preferat este cântecul patriotic. Acela plin de istorie, de bunătate, de optimism, fără pic de ură. Cântecul patriotic nu este împotriva cuiva. Din păcate unii induc un astfel de mesaj și nu e bine.

CB: Care e colindul preferat?

MH: Suntem martorii unei invazii de colinde. Ele vor trece prin filtrul fiecăruia și vor rămâne doar acelea care merită să ducă mesajul Crăciunului. Îmi trec prin minte colindele copiilor, acești mesageri ai vrerilor cerești. Ce poate fi mai frumos?

CB: Cu ce gânduri, cu ce planuri porniți în anul 2020?

MH: La sănătate mă gândesc în primul rând. Apoi să dea Domnul să avem puterea de a trece prin toate încercările vieții din noul an. Aceleași gânduri frumoase vi le adresez dumneavoastră și tuturor. Bogată roadă la hotară, Liniște și pace-n țară. Vă mulțumesc din suflet!

CARINA A. BABA ÎN DIALOG CU MIRA ODAGIU

CB: Dragă Mira, îți mulțumesc că ai acceptat să fii oaspetele Salonului Gutenberg. Spune-ne, te rog, câteva lucruri despre tine.

MO: Dragă Carina, sunt onorată de propunerea ta și... deși... nu îmi place să vorbesc despre mine voi accepta provocarea ta în numele prieteniei care ne leagă. Sunt profesor de limba și literatura română și limba franceza la Colegiul Economic Arad. Am absolvit Facultatea de litere, filosofie și istorie a Universității de Vest Timișoara, secția Limba și

literatura franceză - Limba și literatura română.

CB: E sfârșit de an, fiecare dintre noi facem un bilanț, tragem o linie la ceea ce am făcut în ultima perioadă. Cum a fost anul 2019 pentru tine?

MO: Anul care tocmai se încheie, deși nu a avut nimic spectaculos sau spectacular, pot spune că a fost un an bun pentru că am fost sănătoși toți membrii familiei, am călătorit, am vizitat locuri minunate, am cunoscut oameni frumoși și interesanți, am citit cărți bune (despre care, în parte, am și scris în revista Gutenberg), am consolidat prietenii...

În plan profesional, toți elevii mei au promovat examenul de bacalaureat la limba și literatura română, unii dintre ei cu note foarte frumoase. Deci... da, pot spune că am avut un an bun atât în plan personal cât și în plan profesional.

CB: Cum îți petreci vacanța de Crăciun? Preferi să citești sau să călătorești? Poate ambele?

MO: Vacanța de Crăciun este prilejul perfect de a îmbina două dintre pasiunile mele, lectura și călătoriile. Așa că... petrecem Crăciunul, conform unei tradiții de familie, la Sibiu, un oraș tare drag nouă al cărui târg de Crăciun, devenit deja celebru peste hotare, ne surprinde plăcut în fiecare an cu noi elemente de decor sau modalități de divertisment. Restul vacanței de iarnă fiind dedicat lecturilor, pregătirilor de Anul Nou, vizitelor la prieteni și rude, iar dacă este zăpadă... părții de ski...

CB: Care sunt scriitorii tăi preferați și de ce?

MO: Grea întrebare... pentru că sunt mulți și, ca profesor de literatură, aș putea vorbi la nesfârșit despre ei. Bref, în literatura română mă regăsesc cel mai bine în poezia lui Lucian Blaga și a lui Nichita Stănescu, iar în ceea ce privește proza, mă întorc mereu cu mare emoție la Camil Petrescu... În literatura universală am muuulți preferați din diverse epoci și curente literare: Marcel Proust, Jacques Prévert, Celine, Anna Gavalda, Oscar Wilde, Dostoievski, Kate Morton, Elizabeth Gilbert, Frederik Backman... Știu că sunt mulți... și fiecare îmi place dintr-un alt motiv...

CB: Ce ne recomanzi să citim în aceste zile de sărbătoare?

MO: Ca recomandări de sezon ar fi: Fredrik Backman, „Bunica mi-a zis să-ți spun că-i pare rău” - un roman sensibil cu mesaj tulburător potrivit atât copiilor cât și părinților, Imogen Robertson, „Iarnă la Paris” - un roman feminin, de atmosferă de lectură în zilele geroase (romane despre care am scris în revista Gutenberg). Iar pentru copiii până în 12 ani aș recomanda, cu căldură, Tom Fletcher, „Crăciunozaurul” o poveste amuzantă de Crăciun.

CB: Cu ce gânduri, cu ce planuri pornești în anul 2020?

MO: Nu prea îmi place să fac planuri și nici să vorbesc despre ele pentru că sunt superstițioasă... dar, planurile pentru 2020 gravitează în jurul fiicei mele, a familiei, a pasiunilor mele și a oamenilor dragi care ne înconjoară. Îmi doresc să fim sănătoși și ne putem îndeplini toate visele... nu planurile...

CB: Îți mulțumesc din suflet, Mira, pentru bucuria de a vorbi despre micile bucurii care ne fac viața frumoasă! Îți doresc ANNOU CUBUCURIE!

CARINA A. BABA ÎN DIALOG CU DOMNICA FLORESCU

CB: Dragă Nica, te rugăm să ne spui câteva lucruri despre tine.

DF: Mă numesc Domnica Florescu și sunt învățătoare la Școala Gimnazială „Alexandru Mocioni” Birchiș, județul Arad. Am absolvit Liceul Pedagogic „Dimitrie Țichindeal” Arad. Mi-am completat studiile absolvind Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul

Universității de Vest „Vasile Goldiș” Arad și cursurile de Masterat la aceeași universitate, specializarea Management Educațional. M-am născut în localitatea Birchiș, copilăind și trăind în Ostrov, sat aparținător comunei Birchiș.

CB: Locuiești în Ostrov, un sat pitoresc din comuna Birchiș. Care sunt datinile de iarnă de aici? Le mai păstrează bănățenii?

DF: Dragostea ce o port locului în care m-am născut m-a îndemnat să nu trec nepăsătoare pe lângă obiceiurile și tradițiile din comuna mea. „Umblatul cu dubele” și „Vertepul” sunt două datini străvechi, care se păstrează până în zilele noastre. Ele se transmit din generație în generație.

CB: Spune-ne câteva rânduri dintr-o corindă specifică Ostrovului.

DF: Din mulțimea de colinde pe care le cântă grupul de dubași din Birchiș, mă voi opri la „D'întorcu să întorcu” (o variantă a Mioriței): „Ge-o fi să m-omoară / Tu lor că le spune / Pă min'să mă-ngroape / În staulul oilor / În zbieul mieilor / Și mie să-mi pună / Toporu' la capu, / Fluiera la brâu, / Lancea la picioare. / Când soare-o lucire, / Toporu-o sclipire, / Lancea-o strălucire, / Când vântul o bace / Fluiera o zice / Și-oile s-or strange / Pe mine m-or plânge / Cu lacrimi gi sânge.”

CB: *Știm că ai amenajat la Școala "Alexandru Mocioni" din Birchiș un muzeu, că ai construit un cuptor specific olăritului. În ce alt mod imprimi în sufletul copiilor dragostea de sat, de obiceiuri, de istorie?*

DF: Da. Împreună cu elevii mei am reușit să aranjez, în anul 1997, un mic muzeu școlar, în care am adunat obiecte de valoare muzeistică. Dar, înainte de a aduna vechile obiecte, oricât de nobile ar fi, de a întocmi o listă bine încheiată, oricât de frumos ar fi scrisul, de a aranja obiectele într-un local la fel de frumos, am încercat să fac aceste obiecte active, adică să dețină un rol. Ele au fost folositoare odinioară, vii, ele conțin secrete, povești, vise, ele sunt născocite din mâna și din sufletul celor care m-au precedat. Ele sunt la dispoziția copiilor de astăzi. Se regăsesc prezente înaintea privirii acestor copii, care întreabă, vorbesc, ating, povestesc, vor să știe, toate aceste obiecte și-au reluat viața datorită copiilor. Tot împreună cu elevii mei din acea perioadă am cules toate colindele dubașilor din Birchiș. Cu o altă generație de elevi am construit lângă muzeu un cuptor de ars oale, Birchișul fiind veche vatră de olari, sub îndrumarea și cu ajutorul olarului Marin Dârbaș, din Jupânești – Timiș.

CB: *Toți copiii care au trecut prin mâinile tale își aduc aminte cu drag de tine, considerându-te un model. Care este secretul tău?*

DF: Nu am niciun secret și nici nu mă consider un model. Știu doar că după ani și ani, când mă caută elevii mei, la școală sau acasă, mi se umple sufletul de bucurie.

CB: *Sunt importante activitățile extracurriculare în activitatea didactică?*

Exemplifică, te rog!

DF: Sunt foarte importante activitățile extracurriculare. Sunt cele mai îndrăgite de copii, ele sunt stabilite cu ajutorul copiilor, în

funcție de unele evenimente. Organizăm serbări școlare cu diferite ocazii: Crăciun, 8 Martie, 1 Iunie, sfârșit de an școlar. Avem parteneriate cu Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Arad și Școala Gimnazială „Sabin Drăgoi” Petriș. Copiii de aceeași vârstă de întâlnesc, comunică lucrează împreună, fac schimb de idei.

CB: *Ce face un dascăl în vacanța de iarnă?*

DF: De obicei, în vacanța de iarnă mă pregătesc pentru sărbători (Crăciun, Anul Nou), citesc și îmi petrec mai mult timp cu familia și prietenii.

CB: *Arta este esențială unei vieți frumoase. Care sunt scriitorii, muzicienii, pictorii preferați?*

DF: Scriitorii preferați sunt: Marin Preda, Ileana Vulpescu și Nicolae Labiș. Dintre muzicieni îmi plac Ciprian Porumbescu și Antonio Vivaldi, iar pictorii preferați sunt Toulouse Lautrec, Van Gogh și Alfred Hamm (mon amour).

CB: *Cu ce gânduri pornești în 2020?*

DF: Aș dori să fiu sănătoasă și să trec cu bine peste toate greutățile care mi se ivesc în cale.

CB: *Îți mulțumesc și îți doresc un AN NOU cu bucurie și sănătate!*

DF: Gânduri bune prietenilor, colegilor și cunoscuților.

CARINA A. BABA ÎN DIALOG CU ALFRED HAMM

CB: *Dragă Alfred, te rog să ne spui câteva lucruri despre tine.*

AH: Am plecat din Franța, stabilindu-mă definitiv în România (Făget, Timiș), după Revoluția de la 1989. Din 1997 locuiesc la Ostrov, nu departe de școala unde lucrez benevol cu copiii. Pictura, desenul reprezintă pentru mine o a doua natură. Mi-am împărțit viața între meserie și expoziții de pictură, considerând că frumusețea se poate transmite prin culori, linii și lumină.

CB: *Știm că îți place să lucrezi cu copiii. Cum se desfășoară activitățile tale? Ce place cel mai mult copiilor cu care pictezi, pe care îi înveți să picteze?*

AH: De câte ori am auzit expresia: „Nu știu să desenez, nu știu să pictez!” de la copii și, mai ales, de la adulți m-am întrebat ce au făcut ei în toți anii prin care au mers la școală. „De ce nu știi? De ce albastru e

o culoare rece, când vara murim de căldură????” – i-am întrebat. Așa că am abandonat programa școlară și am introdus ideea că desenul, pictura sunt ceva natural, trebuie luate ca atare, lucrăm natural, e un joc... ne obișnuim cu materialul. Nu există vârstă pentru creion, carioci, tempera sau ulei... cu toate se poate picta, pe orice material, oricând, de către oricine. Îmi place ca în activitățile pe care le desfășor să îi surprind pe copii, astfel că le fac surprize, introducând hârtie mai mare, carton, lipici etc. Am pictat direct pe zidul exterior de la muzeul școlii de la Birchiș, înființat de învățătoarea Florescu Domnica. De Crăciun am decorat coridorul școlii. Copiii din clasa pregătitoare au fost foarte uimiți când am apărut la școală cu pensule de zugrav și hârtie tapet de 2 m: „Wow!!! Cu ce pensule mari vom picta!” Au descoperit secretul. Ochiul e primordial la desen/pictură... Toată bucuria e aici....

CB: Ai avut numeroase expoziții, atât în țară, cât și în străinătate. Unde sunt expuse tablourile tale în acest moment?

AH: De la începutul lunii decembrie, am onoarea să particip cu lucrarea „TENTATION” la Bienala Meeting Point 2019 – UAP Arad, Galeria Delta Pe de altă parte, chiar în această perioadă sunt expuse 10 picturi acril, pe carton și 5 m de pânză la Căminul Cultural din Făget, Timiș. Tema este: fructul oprit.

CB: Îmi amintesc o poveste de demult, cu o expoziție a ta la Românești. Ne povestești din nou despre acea expoziție inedită?

AH: A fost o aventură plăcută. Am dorit să mă integrez, participând cu niște picturi la un eveniment bine cunoscut atât de arădeni, cât și de timișoreni: Concertul din peșteră. Ca să instalez lucrările, trebuia să urc spre peșteră cu toate materialele, să dorm acolo, împreună cu echipa de speleologi din Timișoara, care instalau logistica pentru concert... Am întâlnit oameni foarte prietenoși. Mi-am expus pânzele (de 2 m) nu în peșteră, ci în copacii care au dus spre peșteră, de parcă ar fi fost niște indicatoare, arătând oamenilor în ce direcție să o ia. Afișul era chiar la intrarea în pădure, dar a dispărut, semn că picturile mele erau de preț.

CB: Care sunt pictoriile preferați? Ce te-a impresionat în picturile lor?

AH: Nu mai am un pictor preferat (în afară de mine... și nu tot timpul!), totuși mă simt aproape de Picasso prin faptul că el nu s-a ținut de un singur subiect... După un moment sensibil din viața lui, a vizualizat senzația trăită prin tehnica unui gest, o culoare, un grafism, un fel de material diferit și adaptat. Are în opera lui un loc pentru orice privitor. E un fel de model, pentru mine, fiindcă mă învață să accept tot ce produc copiii la ședința de desen/pictură. Orice lucru are un rost de a exista, dacă a fost creat de către cineva.

CB: Când nu pictezi, cum îți petreci timpul, ce alte pasiuni ai?

AH: Când nu pictez nu fac nimic, adică... fac nimic... așa că pot să fac orice: sunt disponibil să ascult, să privesc, să gândesc, să gătesc... Îmi place să îmi petrec timpul cu Adela, să ne jucăm cu câinele ei...

CB: Povestește-ne despre AMIFRAN.

AH: O altă aventură. Se împlinesc în curând 15 ani de când sunt invitat, an de an, la cel mai mare și mai frumos festival de teatru francofon din toată România. Acesta are loc la Arad. Aici se întâlnesc aproape 300 de tineri din toată Europa și de mai departe. Sunt legați cu un singur fir: limba franceză. M-am implicat ca animator și, cum era normal, am introdus și împărțit în ateliere iubirea mea pentru culoare: Couleurs sur scene... o bucată din Franța la Arad, o experiență deosebit de plăcută.

CB: Românii consideră că există un cuvânt care nu poate fi tradus: cuvântul DOR. Fiind foarte legați de locul în care s-au născut, simt foarte puternic dorul de casă. Ce faci tu când îți se face dor de Franța?

AH: „Je lis un album de Bandes dessinees” (Asterix...), je mange un „camembert” (este la Carefour!)... ou je bois un verre de „pastis”... sau mă uit la lună: arată la fel oriunde!

CB: Spune-ne trei lucruri care îți plac în România și trei care nu îți plac. Dar din Franța?

AH: Nu aș spune așa: trei lucruri... e vorba de ceva complex... Aș spune că în România oamenii sunt ca pădurile virgine (care încă mai există pe aici): simpli, naturali, cu picioarele pe pământ, într-un mediu curat, bogat geografic, istoric și cultural... având viitorul deschis... Există însă un dar: observ uneori lipsa de responsabilitate a românilor față de comoara pe care o au... Despre Franța ce să spun: se spune că e perfect acolo, dar că sunt prea mulți francezi...

CB: Cum a fost anul 2019? Cum speră să fie 2020?

AH: Anul viitor vă invit la o nouă expoziție. Va avea loc la Galeria Alfa... În rest, în 2019 am trăit 365 de zile. În 2020 sper să pot trăi 366.

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU PROF. LAURA ORBAN, INSPECTOR COLAR PENTRU LIMBA I LITERATURA ROMÂNĂ, ISJ ARAD

FC: În ziua întâi de Crăciun am răspuns invitației mai vechi și, iată, suntem laolaltă preț de câteva ore acasă la o prietenă dragă, Laura Orban. Să începem, Laura, știu că te mutaseși. Cum te simți aici, o văd și pe bunica ta. E vacanță, e sârbătoare, deci, eu am venit a corinda.

LO: Dragă Florica, știi bine că ești întotdeauna bine primită, deoarece prietenii adevărați nu pot fi desțărâmate de timpul inexorabil. Ca de obicei, îmi face

nepusă plăcere să te regăsesc, să fim alături în acest moment de sărbătoare. Energia ta, puterea de muncă inepuizabilă, dorința de a te autodepăși, constituie un exemplu pentru oricine și, tocmai de aceea, mă bucur să te regăsesc neschimbată. Știu că ești o păstrătoare a tradițiilor adevărate, că te leagă un viu și profund respect față de Macea, așa că apreciez și acest mod de a te apropia de cei cunoscuți, în momente de sărbătoare.

FC: Am stat și eu în acest cartier, e unul dintre cele mai vechi, încărcat de istorie, multimilenar și multicultural. Cum e viața în acest spațiu?

LO: Sunt absolut convinsă că ai multe povești de împărtășit cititorilor revistei legate

de această zonă liniștită arădeană. Deși locuiesc aici de o perioadă relativ scurtă, mărturisesc că m-a atras calmul, liniștea pe care ne-o dorim cu toții atunci când ne retragem în intimitatea căminului. Este esențial să ne regăsim echilibrul în spațiul personal și, lucrul acesta, îl simt deplin atunci când revin acasă. Cum să nu te simți bine, atunci când realizezi că cea mai fericită membră a familiei este bunica, care își poate plimba pisica printre florile pe care le îngrijește cu atâta pasiune. Lucrurile simple pot aduce atât de mult câștig în plan personal.

FC: Suntem în vacanță, știi că ești foarte ocupată. Nu am precizat de la început formula de adresare, pe noi ne desparte o diferență de vârstă, însă ne-am cunoscut de mulți ani, am fost colege și am desfășurat frumoase proiecte. Laura, în vacanță resimți oboseala, știut fiind faptul ca ești inspector de specialitate, profil Limbă și literatură română la ISJ Arad?

LO: După cum bine știi, ne leagă amintiri atât de frumoase privind momentele petrecute alături de elevi sau profesori, în Arad, Macea sau Serbia. Sincer, nu știu cum au trecut anii, deoarece relația de colegialitate, de respect reciproc pentru munca depusă, nu s-a estompat în timp. Vacanța este binevenită pentru orice dascăl, mai ales în condițiile unui semestru atât de condensat, precum a fost cel care abia s-a încheiat. Recunosc că mă bucur din plin de aceste puține momente de liniște, deoarece începutul anului 2020 aduce cu sine o nouă perioadă de implicare, încep etapele specifice olimpiadelor și concursurilor școlare, urmate de simulările și desfășurările examenelor naționale, pe lângă toate celelalte sarcini specifice postului. Ajungem, așadar, tot la clasici, adaptând dictonul *carpe diem*...

FC: Da, e greu, însă e și frumos să pui în practică, tot

ce ține de disciplina limba și literatura română. Apropo, mai predai, limba română sau latină? Ce știi de câțiva dintre colege.

LO: Meseria noastră este cea de profesor, ca atare mă regăsesc în munca la clasă, fiind conștientă că funcția de inspector este una vremelnică. Predau limba și

literatura română la Liceul Național de Informatică Arad, având chiar o clasă care va susține anul acesta probele specifice examenului național de bacalaureat. Elevii sunt pentru orice profesor o sursă de inspirație și eu mă simt extrem de bine în mijlocul lor. Despre colege, pot să îți spun multe... Unii au confirmat potențialul intuit, alții au evoluat nespun de strălucit și,

extrem de puțini, au dezamăgit. La o privire generală a situației, pot spune că sunt optimistă, deoarece simt o reală preocupare pentru perfecționare, dorința de a se prezenta cât mai bine în fața elevilor, fapt ce denotă respect față de disciplina predată.

FC: Da, unii suntem în vacanța... mare, însă nu putem uita scopuri nobile ce ne-au legat.

Trecem încetisor spre un alt aspect: fiica, mamă, nepoată, mamă soacră. La nunta Mirunei, a plouat cu cascade de fericire. Ce face acum familia ta, noul membru?

LO: Florica dragă, faptul că te-ai pensionat nu face decât să îți ofere mai mult timp pentru a te canaliza asupra acelor activități care îți fac ție reală plăcere. Ca orice părinte, mă bucur pentru fiecare reușită a copilului meu, fie ea profesională, fie personală și, îți mărturisesc cu sinceritate că sunt o mamă și o mamă soacră fericită.

FC: Mă bucur nespun să te știu bine, având familia aproape. Mai doresc să știu cum petreceți de Crăciun, cine, ce atribuții a avut. Ce preparate sau bucate alegeți pregătit?

LO: Asemeni tuturor românilor, Crăciunul l-am făcut alături de membrii familiei. În ajun am mers în Timișoara la fiica și ginerele meu, am pregătit cu ei masa de Crăciun, am fost împreună pentru ultimele cumpărături. Nu facem nimic deosebit față de toate celelalte familii, în pregătirea mesei: salate, ciorbe, fripturi, sarmale, prăjituri și cozonaci. Fiecare ajută, așa că - în final - reușita este asigurată. Evident, mergem pe la rude și prieteni apropiați.

FC: Minunat, gustos, apetisant. Ce veți face de Revelion, căci, nu-i așa, după atâta muncă e nevoie de relache?

LO: Nu avem încă planuri de Revelion, deoarece mai am de finalizat câteva activități până atunci și mă concentrez asupra acestora. Oricum, sunt convinsă că trecerea dintre ani mă va surprinde, asemeni tuturor, în locul în care mă voi simți cel mai bine în acel moment.

FC: Știam ca iubești muntele, călătoriile, mereu ai îmbrățișat explorarea frumosului. Povestește câteva dintre călătoriile care ți-au rămas în suflet și la ce visezi înspre alte vacanțe.

LO: Ar fi prea multe de povestit și niciodată nu aș spune tot ceea ce ar trebui despre fiecare loc vizitat. Ar fi nedrept să selectez doar câteva amintiri... Totuși, îți mărturisesc că locurile ce rămân constante în excursiile din fiecare an sunt Retezatul și Grecia. Și pentru mine, ca pentru orice om care îndrăgește ieșirea în natură, călătoriile devin un mod de echilibrare, de a descoperi o mică părticică a acestei lumi atât de fascinante. Singurul lucru pe care mi-l doresc este să am timp și sănătate să mai pot călători, alături de cei dragi.

FC: Ce frumos! Ne apropiem de a încheia acest frumos dialog neconventional, dar aș dori să știu, care este mâncarea preferată, băutura, prăjitura preferată, parfumul potrivit și cartea recent răsfoită.

LO: Aș dori să mă hrănesc cu știința anticilor, aș vrea să sorb din cascadele care străbat năvalnic munții, parfumul seducător al primăverii să mă învăluie în timp ce răsfoiesc G. G. Márquez.

FC: Gusturi rafinate pentru o ființă specială. Dar florile, ce culori, ce varietăți preferi?

LO: Spre deosebire de tine, o mare iubitoare a liliacului mov, eu iubesc toate florile, indiferent de numele lor, fiind un real prilej de bucurie pură.

FC-Trebuie să îți mai spun că acest dialog îl vei putea citi on-line pe Salon Gutenberg, varianta eponimă a revistei tipărite Gutenberg, de care nu ești străină. Te așteptăm cu noi și inedite materiale. Îți mulțumesc de invitație și ospitalitate!

LO: Eu îți mulțumesc că ți-ai răpit din timpul atât de bine drămuț! Cu siguranță voi reveni cu articole în paginile revistei. Aștept cu nerăbdare să pot răsfoi noul număr, care va oferi cititorilor perspective inedite asupra multor aspecte culturale, după cum ne-a obișnuit fondatoarea acesteia, Florica Căndea, sufletul neostenit al revistei.

FC - Mulțumesc și eu îți spun să ai un An Nou prosper și liniștit!

FLORICA R. CÂNDEA ÎN DIALOG CU GHEORGHE HODREA

FC. - Bună ziua! La mulți ani și bună revedere! E foarte complicat acum, după Bobotează și Sântion, să mă decid a intra în vorba cu dumneavoastră. Asta pentru că mereu aveți o "piele" de împrumut: ba Bace Toghiere, ba Profesorul Sălcuță, ba te miri ce unchioaie-strâgoaie, Persida care zici ca-i ceas cu cuc, că zgodește vremea, ba arbitri între arbitri, la șah mat cu șahiștii, ba corbaci cu cânila, auzi, cu nume englishman, ba mai nu știu ce orătanie din tălechi... vai, deja mă prind a vorbi... în dialect, deci, vom alege neutrul aici, suntem la un pahar de Apa Botează cu arhidiacon dr. Gheorghe Hodrea. Părinte! A trecut un an de când o veste ne cutremura șezlongul vieții. Vă rog să alegeți a ne spune cum a trecut anul, dar cât se poate de scurt, că noi, țărani, știm a vorbi muuult, ca popa-n biserică.

Gh.H – Bună ziua! La mulți ani, dumneavoastră și tuturor cititorilor! Da! A trecut un an de la încă un eveniment care mi-a schimbat, "iară și iară cu pace", viața. Un eveniment nedorit în urma căruia am început să trăiesc altfel, prețuind fiecare clipă prin rearanjarea priorităților și aplecarea cu mult mai multă atenție spre adevăratele valori care mă înconjoară. Cât despre cele realizate, apăi, în mare, le-ați pomenit mai sus. Ca să nu mă lungesc cu vorba scrisă și pentru o scurtă trecere în revistă a acestora, recomand parcurgerea paginii mele de facebook – Bace Toghiere.

FC. - Ca între scriitorii în grai ce ni-s, vă mai întreb ceva, anume, ce mai compuneți? Îmi place mult piesa a cărui text l-ați scris – "Fără tine". Știți noi, femeile, ne mai "aburim", dar cântecul acesta are "gust de must". Deci?

Gh.H. – Textul la care tocmai v-ați referit nu are doar "gust de must" ci și de frumos presărat printre șoapte încălzite de soare și apoi răcorite sub clar de lună. Cuvintele țes trăiri de iubire sinceră alintată printre lacrimi mărgele. De fapt, textul acestei pise, precum toate textele scrise de mine, poartă mesaje ce doresc să miște ușor sufletul ascultătorului, demers ce intenționez să-l implementez și într-un următor proiect.

FC. – Ascultând piesa mai ca v-aș invita, imaginar, la dans, pentru a vă întreba cum e Gheorghe Hodrea altfel de cum l-am cunoscut. Ce știm e că farmecul dumneavoastră derivă din comportament, șarm, brand de Crișana, așa că vă întreb ce înseamnă pentru dumneavoastră următoarea expresie polisemantică, desigur, în limita jovialului: "șezi ca și nie șadă cloșchile!"

Gh.H. - În cele din urmă sunt un om obișnuit ce așază totul pe principii pe cât de simple pe atât de sănătoase. Atât! Expresia "șezi ca și nie șadă cloșchile!" se explică astfel:

-era adresată vizitatorului pus pe grabă, celui care îți pășea pragul casei pentru te miri ce chestiune simplă de genul – un împrumut (bani, scule gospodărești, drojdie de 25 de bani, pâine... sau te miri ce), comunicarea unei vești generale sau transmiterea unui mesaj din partea cuiva...;

-era un mod de a-l reține pe vizitator în casa ta mai mult de câteva clipe deoarece invocând pretextul cu șezutul cloștelor cădeau toate scuzele de grabă a celui în cauză;

-cu atât mai mult expresia invocată primea statut de ordin chiar, deoarece influențarea neșezutului cloștelor pe ouă aducea ratarea unei noi generații de pui, ceea ce nu aducea doar ghinion, ci chiar periclita asigurarea necesarului de ouă și carne de pasăre membrilor familiei;

Așa că la auzul acestui îndemn, chiar ordin: “șezi ca și nie șadă cloșchile!”, te așezai de urgență pe scaunul cel mai apropiat.

F.C. - Daaaa, ați prins șpilul, mulțumesc! Deși dialogul nostru este unul neconvențional avem, totuși, în față sacrul cu o beatitudine lumească, așadar nu trecem anumite bariere. Vă mai rog ceva! Spuneți-ne câte ceva despre sat, familie... prieteni. De fapt, dacă stau bine să mă gândesc, cam de câțiva ani, eu sunt căpitanul care... mână turma de prieteni, ce-i drept, am mai și cam buctat...

Gh.H. – Cât pot de des mă întorc în satul meu. Acolo mă așteaptă tata și mama cu nănumărate bunătăți. Acolo mă așteaptă muzeul căruia cu drag i-am dat viață. Acolo ne adunăm toți cei din familie de câte ori ne lasă lumea să mergem Acasă, în special de sărbători. Prietenii mei din copilărie sunt duși în lume, la rânduile lor, cea mai mare parte dintre prietenii mei stau în Arad, cu ei mă întâlnesc mai des și împreună încercăm să mișcăm spre înainte ce se mai poate mișca și ține de puterile noastre. Despre așa-ziii prieteni ce să zic decât că sunt asemeni ploii de vară, iute vin, iute se duc, iar noi nu avem decât să le urăm drum bun. Mai sunt și unii de care, asemeni scaiului pe oaie, scapi mai greu. În cele din urmă se caaam mai duc și ei în drumul lor, spre alte “zări”, căutând să înceluiască pe cât mai mulți. De fapt toate acestea, așa după cum mi-ați spus, vă sunt cunoscute. Și la urma urmelor toți o mai buctăm în viață din când în când, aparențele ne înșală și dăm gir unor oameni care ne înșeală amarnic așteptările.

F.C. -Vai, părinte! Le ziceți ca după șablon, era să zic ceaslov. Uitându-mă la ceas văd că sfârșie tocana de oaie în cătlan. Spuneți-mi câteva rânduieli, măistorii, bucate... din zona dumneavoastră.

Gh.H. – Daaa! Ar mere o tocană dă oaie feartă în

căldare, pă cătlan. O șpețialitachie dîn atîchia și atîchia alchile. Cât privește lista atâtor îndeletniciri ale oamenilor dîn satul meu, Sinte Mare, apăi, ea e comună localităților dîn zona noastră, precum, de exemplu, Macea. Dintre toate acestea am să vă fac cunoscut cum se pregăteau sătenii de tăiatul porcului.

Așadar, cu cîchieva sări înenchie dă zîua cei

mare a noșchi curățeu aiu'. Oai, da' fain' amnirosa tătă casa! Pă noi, pruncii, numa' nie treciau scopișii, cu gîndu' la cîrnaț'. Apoi luau piparca rîjnită și saria dîn cămară ș-o puniau la-ndămînă. Piperiu' și celelalchie condimenchie așchieptau ascultătoare-n credenț zîua cei mare cînd aviau și s-amestece-n mezeluri spră încîntaria gurii și bucuria sufletului. Cîchieva cepe burtoasă ierau dăz-brăcachie dă rochiile mulchie și

așe, în pchielia goală, așchieptau bătaia cu mașile dă porc pă care aviau și le curățe lună și bec. Rișcașu' iera fert și pus în ceva tifon, la strecorat. Locu' lui iera-n cărdăboș și nu la 'Limentara, ce nievoie? Nu? Sara, înenchie dă tăietu' porcului să pregăchiau următoarele rînduieli dîpă cum urmiază: s-ascuțau cuțichile; să scobora cîrnăcieru' dî pă stelaju' dîn cămară, s-aducia în casă și să curăța dă praf; tăt d-aculu' s-aducia mășina dă măcinat carne, dîmpreună cu ciuru' mic, mijlociu și mare: să-nfinja căldaria-n cătlan; să pregăchiau cîțva baloț' dă paie; să cotau liguroaile dîn lemn, pântru-nvîrhit în jumerile pusă la topit și-n tocana dîn laboșia cei mare; să făciau așchicuță și să crepau lemnie pântru focu' dîn cătlan; să puniau vo doauă, tri, chieci dă mășini, la-ndămînă; să aduciau blighie, linguri și furchiță, dî pî la vecini, pântru cina porcului; să cota, dîn timp, drodu' cu balț la on capăt și c-on mînier dîn lemn la cialalalt capăt, cu care să lega porcu' dă nas'; să pregăchia lămpașu' sau dîpă caz, dac-aviai, buleftrica, aghică lanterna: să scochia o ușe dîn lemn dîn fișini, numa' chie mniri dă inghie, și să punia la-ndămînă, pă ia avia și să spargă porcu' dîpă ce iera spălat; să pregăchiau patru dăraburi dă lemnie crepachie, pântru a fixa porcu' cu picioarele-n sus cînd îl dăspicai în doauă pă foale; să punia la loc șchiut on cuțit rău pântru curățit porcu', dă pernieu', la pîrjolire, și doauă perii dîn tătarcă, pântru spălat, tăt porcu'; să pregăchiau tăt felu' dă ciuble, da' mai ales albia pântru pus în ia mașile; să punia la-ndămînă on ghiem dă ață subțire, da' foarchie tare, cîrpe și vighiri; nu să uita scara pântru dus porcu' spălat pă ușia dă lemn pântru dăraburit; tăt dî pă stelaju' dîn cămară s-aduciau iejile cu morături și cu mniere dă prunie...Eh, da' ce-i mai important iera și uit! Ierau anunțaț' vecinii ca și vie la ajutor, a doaua zî. Nu că n-ar fi șchiut, că doară să făcia

programaria cu mult inenchie, da' așe șighia binie. Ș-ar mai fi ceva! Să băga răchia-n ieji și să trăjia vinu' dîn dimijana mare în dimijenie mai mici. Iac-așe să făcia pregăchiria. Așe-i că iera fain'?

F.C. - Văd că vă prindeți prea frumos cu mine în vorbă, dar nu mi-ati spus cu cât "să dă" Bace Toghier... la iagă? Și care ar fi prețul vorbelor Omului Gheorghe Hodrea?

Gh.H. – Stimată doamnă! De când știu că mă știu mi-a plăcut să fac daruri. Și oare ce altceva mai potrivit aș putea să dăruiesc decât un produs tradițional, sănătos și autentic. Așa au luat naștere borcanele cu miere, iejile cu răchie și cu vin, inscripționate Bace Toghier. Cu cât "să dă" iaga, ori borcanu', apăi cu on simplu MULȚAM! Atât!

Dacă ne referim la prețul vorbelor mele, apăi, de multe ori nu l-am încasat, ci l-am plătit. Astfel, pentru vorbele mele sincere am fost suspectat, bănuț, chiar prigoniț. Întotdeauna am făcut tot ce mi-a fost în putință ca vorbele mele să aibe acoperire în fapte, asumându-mi cele glăsuite și făptuite. Am urât minciuna și i-am detestat pe purtătorii de vorbe neadevărate. Dincolo de toți și de toate am dat sfaturi sincere, iar cei care, puțini la număr, au ținut cont de ele, nu au avut altă decât de câștigat. Mulți, însă, nu mi-au ascultat sfaturile, ci mi-au purtat multă vreme pică, iar când au ajuns la vorbele mele fie m-au privit cu alți ochi, fie chiar și-au recunoscut greșeala. La rândul-mi îmi place să primesc sfaturi, chiar le cer, asta pentru că în multe rânduri caut soluții și nu le găsec. Și la urma urmelor doar unul singur are soluții pentru toate, în perzoana lu' Bace Toghier, nu? Iar noi, ciială!, mai mult cerem decât dăm sfaturi.

F.C. - Mulțumesc! Se vede că nu vă învârtiți decât în pielea dumneavoastră, celelalte personaje fiind boxălite. Deci, părinte! Anul Nou ne găsește plini de voie bună, însă, oare nu ne pică răsul-n călchii amu, după Sântion? În încheiere dacă doriți să salutați pe cineva va rog s-o faceți! Vă mulțumesc pentru starea de bine și vă doresc toate cele bune!

Gh.H. – Da! E bine dacă Anul Nou ne-a aflat plini de voie bună, cu zâmbetul pe buze, ori răsând. Răsul sănătos aduce confort, apropie oamenii, vindecă răni trupești și sufletești, topește granițele dintre viețuitorii lumii, fiind în cele din urmă un mod universal de transmitere a stării de bine. În multe rânduri facem "haz de necaz" pentru a trece mai ușor prin încercări de tot felul. Când însă "râde hârb de oală spartă", iar răsul aduce a batjocură, răutate și răzbunare cu "zâmbetul pe buze", ori răsând a bătaie de joc "cu gura până la urechi", el, răsul, poate "pica în călcâi"! Câtă vreme, însă, râdem sănătos, gospodărește, sinceri, iubitori de viață și de tot ceea ce-i frumos, și atenție!!! – nu singuri, ci în comuniune cu cei din jurul nostru, răsul este balsam mângâietor ce alungă, chiar și preț de câteva clipe, gândurile și frământările ce ne macină zilnic asemenea unei mori flămânde una-ntruna. Așadar, oameni buni, râdeți și

veți fi din ce în ce mai frumoși! Vă zăc io!

În încheiere vă salut pe domniile voastre, cititorii mei, cei care mă cunoașteți personal sau doar din scris. Tuturor vă doresc un An Nou cu sănătate, presărat de multe bucurii și împliniri.

La mulți ani!

Blaga 125 IN MEMORIAM MIHAI RUJA (1951-1996)

Florica R. CÂNDEA

Ne facem o datorie de suflet în Proiectul nostru *Lucian Blaga și Aradul*

Acest poem face parte din volumul *Taine* Editat p.m. de Goldiș Universitypress, Arad, 2000. Un poem cu afinități suave, un poem cu Dor de Blaga.

Chemările metafizice, volațiile și mladioase undiri între deal și vale, îi conferă poemului o notă baladesc idilică.

Poetul aradean îl invocă pe Lucian Blaga, transcedentală chemare peste aripi și semințe de plutire în neant, parcă, premonitoriu la vremea aceea, cu note ușor filosofice.

O tristețe cât un sâmbure de dor converge, metaforic, inspre vinul dionisiac dar... acea piatră filosofală seamănă, mai degrabă a presăra epitalamuri.

Dor de Blaga

Un poem, iată, descoperit, după 20 de ani într-un raft de bibliotecă. Acasă.

Pâinea vieții

Ligya DIACONESCU

Mirosul cald prin amintire
Mă poartă -n România mamă
Mie dor de pâinea aburindă ,
De Dunăre de bună seamă

Mă cheamă masa îmbelșugată
Mirosul spuței părintești
De pâinea vieții nviforată
De țara plină de povești

Sărutul câmpului blând, cântă
Cald, prin istorii, amintirea
Și-mbălsămați cu vinul roșu
Prin pâine sărutăm iubirea

Iubirea lui IISUS, DE VEACURI
Și viața cea din veșnicie
Împărtașiți cu pâinea vieții
Din dragoste și din iubire

Dimineața cuvintelor

Mariana POPA

Timpul mă privește trufaș,
cuvintele din foaia scrisă de curând
mă ceartă, alunecă spre marea
sită a vremii, le rechem spre
rădăcina cuvântului dintâi.

După o profundă gândire
înșir cuvintele ca pe o salbă,
cuvintele ca pe o salbă,
literele de stele părăsesc
tainice izvoare, patimi se risipesc,
flori se destramă în trupu-mi

Apar zorile odată cu dimineața
cuvintelor cumiști. Foșneau,
înaintau îmbrăcate în zgomotul
sângelui meu, alunecau muiate
în relicva liniștii pe alba coală de hârtie.
Scrisul se aliniaza cuminte.

Să beau raiul din stele

Daniela FORCOȘ

Nu am vrut să mai găsesc
vreodată plăcerea-ntr-un vis.
Nu am atins soarele
ce lenevea pe pieptul tău, dimineața,
Focul dorinței din fântână ochilor tăi
nu l-am stins niciodată
Rănille trecutului
nu le-am mai spălat cu lacrimi
ce curgeau din geana sărutului.
Nu am mai ascultat cum cresc
trandafirii în grădina cerului
Am crezut doar ce-mi șopteau buzele tale,
sub cupole de nea
Sub ceața de priviri albastre unde mă
stingeam și mă aprindeam cum o stea.

N-am mai găsit vreodată plăcerea-ntr-un vis
până și apa avea gustul amar,
iară vântul împărțea cerul în două
Am băut doar din otrava chinului și-a disperării
fără a ști că sub vălul risipei de stele
mă aștepta sfioasă,
într-un colț, iubirea.
M-am oprit însetată și rănită de spini,
să mă vindece florile cu lacrimile din rouă,
cu petalele lor,
să beau raiul din stele !

Doar din...

Yvonne D'NICE

Din punct de vedere al apei,
sunt doar o particulă
de hidrogen combinat.
Ceea ce nu înseamnă că
Eu demonstrez teoria vieții.
Din punct de vedere al focului,
mă voi transforma doar
în abur transparent.
Din punct de vedere al oamenilor,
mă bucur de o neîncetată
căutare a setei.

Izolare

Liviu Nadiș

Galben de rapiță umple câmpia,
rândunelele își repară cuiburile vechi,
de o lună bună s-a pornit pandemia
cu virusul ce intră pe gură, nas, gât și urechi.

Prin lumea întreagă guvernele toate
au recut la măsuri în stare de urgență:
zboruri interzise, nu se circulă pe timp de noapte,
tramvaiele, metroul, apar cu scăzută frecvență.

Acasă să stai, un fel de izolare,
la piață de duci cu o adeverință,
s-au întrerupt de tot cursurile școlare
și multe altele ce sunt de trebuință.

Galben de rapiță umple câmpia,
gâzele toate în voie zboară,
pe noi ne-a izolat pandemia
în case, în blocuri până la vară.

Învățătoarea...

Nicolae NICOARĂ-HORIA

Ce dulce ești, ca zumzetul de-albine
Și dragă precum Dorului chemarea!
S-au spus atâtea gânduri despre tine
Cum despre râuri povestește Marea...

Și totuși, mâna mea care te știe
Ea ți-a rămas de-a pururea datoare,
Cu ochii tăi a învățat să scrie,
Mereu frumoasă, Doamnă Învățătoare!

Mi-aduc aminte- prima zi de școală:
„De cuvinte să nu-ți fie teamă!”
Acolo-n Munți, cu murmur de răscoală
Și te-am iubit de-atunci ca pe o mamă...

Epigramă

Vasile BARBU

Plan de viitor
Toata ziua da cu sticla
Si se vaită-n gura mare
-Dar când virusul o trece,
Ce-om folosi la dezinfectare?

Explozie vegetală

Lazar MAGU

A pus o mână dinamită-n muguri
și-n fiecare mierlă o vioară.
Trezorerii de miere și de ceară
albinele înalță în amurguri.

Au înverzit pădurile pe hartă.
Martirii în cetate aprind ruguri.
Câmpul lui Marte e arat de pluguri
- e înflorirea artă pentru artă.

Ca deșteptați din somn și din hipnoză,
pușcăriașii azi zâmbesc la paznici.
Le cer să fie cordiali și pașnici,
pe pielea lor să nu mai scrie proză.

Petale au zidarii în mistrie
- grădinile sunt cărți de poezie.

Urmașilor mei

Teodor GROZA DELACODRU

Să nu mai tăiați gorunii
Unul dintre ei sunt eu
Și să vă tăiați străbunii
E păcat de Dumnezeu.

Eu vă sunt bunicul vostru
Am luptat și v-am crescut,
Murind pentru libertate
În gorun m-am prefăcut.

Lăsați codrii mei în pace
Voi, lăstari din vremuri noi,
Nu mințiți și nu ne vindeți
Că tot Daci sunteți și voi.

Nu fiți cozi, în mâini străine,
De topor, pe bani mărunți
Că Zamolxis stă de veghe
Și vă blestemă din munți.

DEBUR GUTENBERG

În acest număr din revista Gutenberg, girăm debutul unei tinere aspirante la gloria poeziei: Laura Taha-Doble. Cine este? s-a născut în 15.03.1987, în localitatea Naharya, din Israel, trăiește în Arad, unde a obținut licența Științele economice și masteratul în Asistența socială. Scrie ca să-și reconstruiască sufletul, dezamăgit și însingurat. Regăsește în scris terapia necesară pentru o decantare subtilă a sentimentelor. La lectura unui amplu calup de texte meditative, am avut sentimentul unei tinere, aflată în neorânduială sentimentală, care-și caută sprijin în mângâierea agresivă a cuvintelor. Masca bacoviană pe care și-o pune spre a se proteja de invazia imoralismului social o ajută să poetizeze. Scrie elegant, metaforizează puțin, dar include tălcuirea lirică pe scheme deduse din experiențe de viață.

Laura Taha-Doble bate astăzi la porțile poeziei, care i se deschid cu încredere și cu speranța împlinirii. O recomand cetății liricilor, bazându-mă pe stilul său original și pe virtuțile asumate ale sufletului său sensibil și sentimental.

Anton ILICA

Tubirea

Laura TAHA-DOBLE

Un sentiment, o trăire... dar totuși palpabilă!
Credeam că sunt singură, dar nu eram.
M-am uitat spre Cer, aveam alături stelele și luna.

În liniștea nopții am auzit un cânt ce imi spunea:

- "Tubirea poate fi simțită și văzută! Te poți bucura de mireasma ei,
de caldura ei, de tremurul atingerii ei."
răsuna tot mai tare vocea Cerului!
- "Tubirea - un frumos tainic și periculos.
O capcană a sufletului, a minții și a trupului.

Cerul deveni tot mai luminos, iar vocea Lunii tot mai clară:

- "Suflet trist, iubirea e un sentiment, o trăire... dureroasă, dar frumoasă!
Apoi se făcu liniște, întuneric și frig.
Atunci mi-am dat seama... iubirea e un sentiment tulburător.
Face parte din existența mea.

Masa tăcerii

Bianca POP

M-am așezat la masă cu dușmanii,
Cu oamenii ce i-am iubit și m-au iubit.
M-am așezat cu toți cei care-n timp cu anii
Au dispărut din sufletu-mi pustiu și ofilit.

M-am așezat la masă cu iubirea.
I-am spus că nu mai cred în ea, că n-o mai simt.
M-am așezat la masă în drept cu fericirea...
Mi-a răs în față, știind c-aveam s-o mint.

Mi-am așezat tristețea-n colț de masă
Și mi-a complimentat culoarea rochii...
Ca mai apoi să îmi dea cheia de la casă,
Spunând c-are să plece-unde-o vedea cu ochii.

M-am pus la masă cu ceea ce am fost...
Și-aș fi putut să jur că-i un străin
Și întorcându-mă-n trecutul adăpost
Doar ca să-mi scot din inimă ultimul spin.

Într-un final iertarea mi-a bătut la ușă
Lăsând-o să-mi pătrund-adânc în piept...
Precum un Phoenix renăscut din propria-i cenușă
Am căpătat curajul că într-o zi am să mă iert.

Caii

Monica Rodica IACOB

Uneori mă gândesc la caii pierduți
Și îi revăd în sălbatec galop
Unii din ei privind înapoi
Cu genunchii juliți și privire de ploi
Caii pierduți, caii pierduți...

Unde-i copilul, adună ninsori?
Tot mai foșnește frunza din noi
Și-i mai aud slab nechezând
Tot mai departe, caii pe drum.

**SALON GUTENBERG
GALA EXCELENȚEI, FIINDCĂ
LUCRURILE MICI ADUC BUCURII MARI**
Carina A. BABA

**„Se rostogoleau secundele încet, /
drumul era încă mult-nainte...”**

Sub acest motto s-a desfășurat, sâmbătă, 8.02.2020, la Casa Jelen din Arad, Gala Excelenței Salonului Gutenberg.

Ca de obicei, prietenii Salonului au răspuns prezent, deși bucuria le-a fost umbrită de plecarea mult prea devreme dintre ei a altui prieten, Adrian Ioanăș. Așadar, cei prezenți au rememorat momente prețioase petrecute în compania acestui Om de omenie, subliniind încă o dată, prin cele povestite printre lacrimi, că omul sfințește locul...

S-a trecut lin, în acorduri muzicale de care s-au făcut vinovați (fără vină!) Naomi Szentesi, Herman Cerisha - elevi ai Colegiului de Artă „Sabin Drăgoi” din Arad, dar și Mihai Henț, învățător și interpret arădean de muzică folk, care, de data aceasta, i-a dedicat lui Adrian Ioanăș un bocet de o tristețe sfâșietoare, din care redăm doar câteva versuri: „După min' nu plângă nime, / că n-am făcut rău sau bine. / Bine nu, dar nici rele / Ș-am primit amar și jale!” Desigur, teologii Gheorghe Hodrea și Paul Krizner le-au ținut isonul celor amintiți mai devreme, interpretând o minunată priceasnă, „Preasfântă Maică și Fecioară”...

La prezidiu s-au aflat prieteni vechi ai revistei și ai Salonului Gutenberg: Anton Ilica, Constantin Avădanei, Sorina Groza, Teodor Groza Delacodru, Ana Boer, Valentin Voicilă, Emil Șimandan, Vasile Petrică. După salutul acestora, scurt, deoarece timpul era deja înaintat, Florica R. Căndea a avut parte de o surpriză: intervenția telefonică a domnilor Doru Dinu Glăvan, președintele UZPR, și Ioan Godja, președintele RadioTv Unirea – Viena. Intervenția lor a fost primită cu bucurie de toți cei prezenți.

A urmat premiarea colaboratorilor revistei Gutenberg, astfel că aceștia au primit diplome de debut în revistă, diplome de fidelitate, fiindcă, în epoca aceasta atât de grăbită și de aglomerată, nu e deloc ușor să răspunzi prezent de fiecare dată când Salonul o

cere, ani și ani la rând, diplome de merit și diplome de onoare.

După prezentarea atâtor nume, atâtor prieteni, după sute de fotografii realizate de Dorin Ocneriu, Mircea Boran, Mircea Irimescu, Ioana Nistor, după intervenții prețioase în notă sobră sau mai puțin sobră, se impunea un moment artistic. Astfel, Adrian Păunescu a fost adus printre noi, prin deja clasică sa poezie „Și totuși există iubire”, interpretată magistral de Eugenia Ponta Pete și Mihai Henț.

V. Voicilă și Teodor Groza Delacodru au încheiat Gala, cu un recital de poezie, dar înainte de a recita, V. Voicilă a mărturisit: „am fost gata să mor pentru România!”. Firește, în aceste condiții, poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie” s-a potrivit momentului ca o mânășă. Cireașa pe tort a fost pusă de Teodor Groza Delacodru și Mariana Nagy, care au oferit Floricăi R. Căndea, gazda evenimentului, o diplomă realizată ad-hoc: format A6, de culoare albastră, cu un pix desenat pe ea, simbolul muncii neîncetate pe care o depune Florica R. Căndea de 41 de numere Gutenberg încoace...

**SALON GUTENBERG UN HAN AL
ANCU EI ÎN VARIANT MODERN**

Carina A. BABA

Salonul Gutenberg poate să fie considerat un han al Ancuței, un loc în care se strâng, care de pe unde, cei ce iubesc frumosul. Un han al Ancuței, fiindcă poveștile curg dimpreună cu timpul, făcându-i pe cei prinși în mreaja lor să uite de „clipa cea repede”, un han al... Floricăi R. Căndea, care, știind, din experiență, că poveștile pot să fie fără sfârșit, le-a cerut oaspeților să noteze pe bilețele colorate ceea ce trebuie să rămână în arhivele memoriei Salonului.

Gala Excelenței a ajuns la ediția a II-a. Ideea organizării evenimentului i-a aparținut, cum se putea altfel?, Floricăi R. Căndea, redactorul șef al revistei Gutenberg, care a considerat că cei ce iscălesc în revistă trebuie să se cunoască dincolo de virtual, adică într-un spațiu al împărtășirii (bucuriei, gândurilor, de data aceasta chiar și a tristeții!), trebuie să afle că sunt apreciați, trebuie motivați să se perfecționeze, să cerceteze, fiindcă e important

să știe tot ce se poate despre cultura, istoria, geografia locală și nu numai, dovadă că privirile gazdei răzbat până în Serbia, Viena, București...

Drept e că Serbia e doar la o aruncătură de băț de Arad, dar, ca o glumă nevinovată a sorții, între Arad și Viena sunt cam tot atâția km ca între Arad și București, ba chiar mai puțini... Așadar, din aceste zări îndepărtate au onorat Salonul Gutenberg: Ana Boier, Vasilije Petrika, Teodor Groza Delacodru (locuitori în Serbia, dar români get-beget!), Ioan Godja (președintele RadioTv Unirea – Viena) și Doru Dinu Glăvan (președintele UZPR - București) – ultimii doi intervenind telefonic pentru a-și exprima aprecierea, admirația și alte gânduri la fel de măgulitoare pentru gazde: „Mărturisesc că mă bucură să aud că Gala Excelenței, organizată de echipa Salonului Gutenberg, dedică acest eveniment atât împlinirii a 30 de ani de la Revoluție, cât și Centenarului Uniunii Ziariștilor. Faptul că vă adunați la aceste evenimente, neuitând de actul scriitoricesc, este îmbucurător.” (Doru Din Glăvan); „Mă bucur că pot fi alături de dv, chiar și prin intermediul telefonului, astfel că vă transmit salutări de suflet. Am întâlnit la Arad o mână de oameni extrem de inimoși, alături de care am început un proiect important, difuzarea unei emisiuni radio, „Români pentru români”, prin intermediul căreia dorim să fim alături de românii de pretutindeni. Vă felicit sincer pentru tot ce faceți și vă doresc sănătate și putere de muncă.” (Ioan Godja).

Fiindcă viața se țese din ițe de toate culorile și de această dată bucuria s-a împletit cu tristețea: prietenul Salonului, directorul tipografiei Tiparnița, Adrian Ioanăș, s-a stins cu doar două zile înainte de Gală, drept pentru care prietenii lui de la Salon au ținut un moment de reculegere și i-au dedicat un sfâșietor bocet, interpretat de Mihai Henț: „După min' nu plângă nime, / că n-am făcut rău sau bine. / Bine nu, dar nici rele / Ș-am primit amar și jele!” Desigur, teologii Gheorghe Hodrea și Paul Krizner i-au ținut isonul, interpretând priceasna, „Preasfântă Maică și Fecioară”...

La prezidiu s-au aflat prieteni vechi ai revistei și ai Salonului Gutenberg: Anton Ilica, Constantin Avădanei, Sorina Groza, Teodor Groza Delacodru, Ana Boier, Valentin Voicilă, Emil Șimandan. Fiecare a prezentat un scurt salut invitaților, subliniind că sufletul revistei și

al Salonului este Florica R. Cândea, fără de care toate acestea nu ar fi posibile. Prezentăm doar câteva dintre urările oaspeților de onoare:

Anton Ilica: „Revista noastră are 41 de numere. Cea mai puternică luptă nu e cu arma, ci cu cuvântul... dovadă și basmul „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”, unde ni se prezintă clar forța cuvântului în momentul în care copilul refuză să se nască până nu îi sunt promise tinerețea fără bătrânețe și viața fără de moarte.”

Constantin Avădanei: „Vin de la Alba-Iulia. Cuvinte de apreciere pentru ceea ce faceți. Sper să reușim să construim o punte culturală între Arad și Alba-Iulia. În acest stadiu al dezvoltării umane, fiecare națiune trebuie să își păstreze integritatea. Prin ceea ce faceți, exact acest lucru îl realizați.”

Emil Șimandan: „Într-adevăr, cuvântul e o forță. Știți bine acest lucru, după cum bine îl știa și Adrian Ioanăș, care a fost extrem de temut în primii ani de după Revoluție, din cauza articolelor publicate în „Știrea”. Inclusiv colegilor de redacție le era teamă de consecințele curajului lui Ioanăș. Dincolo de acestea, vreau să asociez editura Gutenberg cu numele unui om drag, om de cultură, poet, journalist, Florica R. Cândea, care a creat prin Salonul Cultural „Gutenberg”, asociat cu Revista „Gutenberg Universul Cărții”, o instituție culturală în Arad, urmând modelul Salonului poetului Stamatiad, profesorul de istorie al regelui Mihai I.”

A urmat premiera colaboratorilor revistei Gutenberg, astfel că aceștia au primit diplome de debut în revistă, diplome de fidelitate, fiindcă, în epoca aceasta atât de aglomerată, nu e deloc ușor să răspunzi prezent de fiecare dată când Salonul o cere, ani și ani la rând, diplome de merit și diplome de onoare.

După prezentarea atâtor nume, atâtor prieteni, după sute de fotografii realizate de Dorin Ocneriu, Mircea Boran, Mircea Irimescu, Ioana Nistor, după intervenții prețioase în notă sobră sau mai puțin sobră, se impunea un moment artistic. Astfel, Adrian Păunescu a fost adus la Salon prin deja

clasica sa poezie „Și totuși există iubire”, interpretată magistral de Eugenia Ponta Pete și Mihai Henț.

Valentin Voicilă și Teodor Groza Delacodru au încheiat Gala, cu un recital de poezie, dar înainte de a recita, Valentin Voicilă a mărturisit: „am fost gata să mor pentru România!”. Firește, în aceste condiții, poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie” s-a potrivit momentului ca o mânășă.

Cireașa pe tort a fost pusă de Teodor Groza Delacodru și Mariana Nagy, care au oferit Floricăi R. Cădea, gazda evenimentului, o diplomă realizată ad-hoc: format A6, de culoare albastră, simbolul muncii neîncetate pe care o depune Florica R. Cădea de 41 de numere Gutenberg încoace...

SINTEZE

IDEEA DE PATRIOTISMLA ROMÂN

Constantin AVĂDANEI

(autorul despre propria carte)

După ani mulți de pregătire, de organizare, de derulare a unei întregi profesii de ofițer în cadrul sistemului de apărare a României am reușit să sintetizez în prima mea carte personală tot ceea ce este mai frumos despre patriotismul românesc, care merită să fie repus la locul de cinste pentru acest popor, din care fac și eu parte.

Am început acest volum cu un motto de Barbu Ștefănescu Delavrancea : „România este patria noastră și a tuturor românilor. E România celor de

demult și a celor de mai apoi. E patria celor dispăruți și a celor ce va să vie.”

Cartea a apărut în luna aprilie 2020. La Editura de prestigiu GUTENBERG din Arad având un design simplu, elegant, foarte accesibilă la lectură pentru toți cititorii dornici să o citească.

Prefața a fost elaborată de domnul profesor universitar Anton Ilică, referenți de specialitate fiind domnii profesori Doru Sinaci și Ioan Mociar, consultant Eugeniu Criste, lector de carte Florica R. Cădea.

Cartea devine mai prețioasă prin contribuția fiicelor mele Bianca și Costina, care sunt criticii cei mai prețioși, deopotrivă inspirând și impunând calitate literară și istorică.

De asemenea, dedic acest volum colegilor militari, alături de care „...am construit sentimente patriotice” în decursul timpului.

Președinta Salonului Getenberg Arad, doamna prof. Univ. Florica R. Cădea consideră, referindu-se la volumul de față, că „despre patriotism se poate scrie ca și cum am salva sângerarea unei păsări în zbor.”

Eu, ca militar de carieră, mi-am amanetat forțele, ca o strigare. Să strig patriei despre patriotism, ca și cum aș striga mamei de durere.

Președintele Cercului Cultural româno-austriac Viena afirmă că această lucrare a mea este „o carte de debut deosebită, este ca o elegie în culori magice, sfinte. Retras uneori, profund alteori, ca autor devin ca un călător. Liber în exprimare, tonic în trăire, parcă sunt convins că această lucrare a apărut la momentul oportun, având la bază o documentare profundă, cu date despre fapte plămădite sub ochii mei și sub ochii noștri de români.

Prin această lucrare văd acum patria redată sub ochii mei de adevărat patriot, redată unui timp ce nu va muri.

VALEN E UMANE DINTR-UN UNIVERS APARTE. TR IRI INTERIOARE I EXTERIOARE ALE UNUI MILITAR DE CARIER " - UN CURRICULUM MTAE DE PESTE 300 DE PAGINI

Carina A. BABA

Indiferent din ce punct de vedere privim, omul contemporan nu se poate sustrage unor ritualuri pe care și le clădește din propriul său fel de a fi, din pasiunile sale, din munca sa. Aceste ritualuri, incluse în timp, formează adevărate calendare, în care omul contemporan își însemnează cu grijă date atât de importante, încât întreaga lui viață este influențată de acestea. În acest sens, cel mai la îndemână ne este calendarul creștin, dar, cu siguranță, fiecare dintre noi suprapunem acestuia încă unul, personal. Nu degeaba, pentru profesori, anii școlari încep cu Festivități de deschidere, se opresc pentru a celebra ba o zi a Educației, ba alta a Profesorului, ori a Învățătorului, ori a Cititului, ori a Cărții, Bibliotecii, Muzeului și așa mai departe, până când ajungem la cea din urmă zi, plină de emoții, ziua în care are loc Festivitatea de încheiere... La fel ca dascălii, acest soi de calendar specific apare peste tot, în orice direcție am privi.

Ținând cont de cele de mai sus, putem afirma cu certitudine că un militar are, de asemenea, un

astfel de instrument de făurit noduri de aducere-
aminte. Constantin Avădanei ține cu strictețe
specifică serviciului pe care îl are (și care a devenit
destul de repede un stil de viață!) sărbătorile unui
calendar ostășesc, am spune la prima vedere, dar am
reveni repede asupra acestui gând și am recunoaște că
mai potrivit ar fi să spunem... sărbătorile, notate de
cele mai multe ori cu sânge, cu suferință, cu
sacrificiu, din calendarul oricărui patriot.

În cartea sa, „Valențe umane dintr-un
univers aparte. Trăiri interioare și exterioare ale
unui militar de carieră”, apărută în acest an,
2020, la editura Gutenberg Univers, Arad,
tocmai despre celebrare e vorba: celebrarea
vieții, celebrarea morții... celebrarea amintirii...
fiindcă niciun român nu are dreptul să își uite
sau, la fel de grav, să nu își cunoască istoria.

Cartea are peste 300 de pagini, cam tot
atâtea imagini, prefața îi este semnată de dr.
Gabriel Rustoiu, editor fiind Florica R. Căndea,
referent Ioan Godja, redactori Ioana Nistor și
Gabriela Adina Marco, concepție copertă -
Ecaterina Meheș, procesare fotografii – Mircea
Octavian Boran și Mircea Dan Irimescu,
corectura revenindu-i Carinei A. Baba. E
important să precizăm că volumul a apărut la
Arad, deoarece autorul a devenit un prieten
autentic al acestui oraș și al Salonului
Gutenberg. Un prieten bun dă sfaturi bune, astfel
că, la insistențele și munca neobosită a Floricăi
R. Căndea, fondator și redactor șef al revistei
Gutenberg, autorul a acceptat ca volumul
„Valențe umane dintr-un univers aparte. Trăiri
interioare și exterioare ale unui militar de
profesie” să apară în acest an, în aceste condiții
de pandemie. Fundamentul acestei atitudini
admirative și încurajatoare totodată este evident
într-un mesaj al Salonului Gutenberg, semnat de
Florica R. Căndea: „De formație inginer, cu o
carieră militară, deloc de neglijat, lect. dr.
Constantin Avădanei iubește Frumosul îmbrăcat
în cuvinte și promovează valori autentice,
descoperă și manifestă atitudini și aici în acest
colț de pagină. Legătura cu Aradul în general, cu
prietenii în special, s-a conturat datorită relațiilor
de prietenie literară și nu numai cu unii dintre
noi, prin participarea la Sesiuni de comunicări
științifice, aniversări la Salon, prezentări de
carte, deplasări de grup, în scop cultural, vizite în
instituții de cultură ș.a, toate având menirea unui
benefic liant ce premerge unui scop bine
conturat, de altfel, la Editura și Tipografia

Gutenberg a devenit, ca și la Salon Cultural
Gutenberg și la Radio Tv Arad, stație-pivot,
Viena, o imagine conceptuală deloc de neglijat.”
(pagina 19)

Nu întâmplător, volumul are un motto care
duce cu gândul la luptă, „Nu există experiență
căreia să nu-i poți supraviețui dacă ai curajul să
înfrunți viața!” (Octavian Păler), viața însăși
fiind o luptă, am putea continua ideea, rostită
într-un „Gazel” de George Coșbuc.

Introducerea în lumea extrem de populată
a cărții, este asigurată, pe lângă prefațator, de
Ioan Godja, de Ioana Nistor și de Gabriela Adina
Marco, concluziile revenindu-i editorului,
Florica R. Căndea. Astfel, Ioan Godja consideră
că acest volum reprezintă o „Scrisoare de pe
Frontul valențelor umane de la un expeditor
necunoscut către destinatar un cunoscut”, că
„volumul induce spre un roman spectacular cu
un spectru al povestirilor în ramă prin tehnica
Bulgărelui de zăpadă”, iar „exemplul său literar
vine să îl egaleze pe cel de coercitiv jurnalist gata
oricând să ne reprezinte”.

Ioana Nistor confirmă, într-un stil unic,
savuros, cele de mai sus: „optimismul perpetuu
național este un multiplicator de forțe regăsite în
omul CONSTANTIN AVĂDANEI. De la
noțiunea de „patrie” pe care o servește cu
mândria de a fi român și de la noțiunea de
„patriotism”, ce fundamentează sufletul, inima
și mintea fiecărui român. Iar optimismul ne
îndeamnă să avem speranță. Speranța ce nu
pleacă de lângă tine în momentul de criză”. Fin
analist al sufletului uman, Ioana Nistor ne
vorbește mai departe despre Constantin
Avădanei: „un temperament dinamic, ce aduce
bucurie și îți împărtășește mândria, loialitatea,
încrederea în sine, onestitatea, demnitatea,
onoarea, disciplina, dăruirea de sine,
solidaritatea... Și am descoperit sacrificiul.
Sacrificiul de a fi hotărât, de a te implica în
multiple evenimente culturale, istorice și ale
sufletului românesc, sacrificiul de a-ți susține
ideile când ceilalți blamează curajul de a fi și de a
face”.

Gabriela Adina Marco e de părere că
autorul este un „Meditativ sau reflexiv, un
pasionat de istorie și dragoste de neam”, care „se
poate oricând identifica într-o limpede apetență
pentru geometrii și asocieri în care să-și
dezvăluie această stare. Sunt destule modele
literare, culturale, din arta pură, muzică sau

decoruri scripturale, în care, veritabile pasaje încântă.”; De asemenea, Gabriela Adina Marco afirmă, și suntem de acord cu ea, că „Cel mai bun exemplu este trăirea noastră interioară și exterioară care trebuie să fie la superlativ până în momentul în care mergem să dormim somnul de veci în pământul patriei, alături de străbunii care ne-au insuflat și inspirat, la rândul lor prin acțiunile lor, IUBIREA NEAM ȘI ȚARĂ”.

Autorul însuși, la pagina 15, își prezintă principiile de viață, iubirea de Dumnezeu și iubirea de țară: „mijlocul prin care un popor își demonstrează existența sa înaintea lumii este istoria, iar proba cea mai vie a apartenenței și originii, este limba. Iată, două pârgii, fără de care, un popor, nu poate fi nici numit, nici prețuit.”; „Avem senzația unui deja-vu, trecutul nu trebuie uitat, iar prezentul trebuie înviorat tocmai din acest trecut. Se prea bine conturează ceea ce Nicolae Bălcescu vede în istorie o carte, cea dintâi. Cine să o scrie, dacă nu noi, cei din linia întâi?” De asemenea, om al istoriei, Constantin Avădanei cunoaște importanța încadrării exacte în timp și spațiu a evenimentelor pe care le trăiește, precum și păstrarea unor dovezi ale trecerii pe acolo: „Din perioade demne de consemnat ale istoriei neamului, de care am ținut seama, am selectat unele contribuții care vor face trimitere mai târziu și vor constitui surse de inspirație pentru cei ce vor veni: materialul narativ cu relatări asupra unor evenimente istorice concrete, fapte istorice ilustrând trecutul însă reasezat în prezent, unele date istorice, comemorări, evenimente festive, monumente și edificii, care includ bucurii nemăsurate, sunt câteva din principiile care au sudat, dens, aceste conținuturi.”

Așadar, ce cuprinde acest „calendar”, de care aminteam la început: istoria trăită cu pasiune și onoare, evidențiată în interviuri, articole, comunicate de presă, cronici, însemne, distincții, decorații, diplome, elogii, festivități, mărturii, drapel etc., Constantin Avădanei bătănd țara (și lumea!) în lung și-n lat pentru a participa la cele mai diverse evenimente de manifestare a patriotismului. Nu există zi închinată țării sau armatei române, de azi și de ieri, care să nu fi fost sărbătorită, nu există luptă de care să nu ne amintească autorul, el este „acasă” și atunci când ne vorbește despre Eminescu și Labiș, și atunci când participă la

cercurile de comemorare a eroilor, înființate de elevii/liceenii din Alba Iulia, ori la deschiderile festive ale școlilor militare, restaurează monumente închinare eroilor, elaborează proiecte pentru construirea altora, acolo unde acestea lipsesc, îi sărbătorește pe veteranii de război, îi comemorează pe eroi... Constantin Avădanei e peste tot, purtând cu mândrie drapelul românesc, vorbind cu mândrie în limba română...

Postfața volumului e semnată de Florica R. Cădea, care îi creionează autorului un altfel de portret, pornind de la cuvintele lui Lucian Blaga: „Timp fără patrie dragoste-amară roiuri tânjind după raiuri și ceară.” Astfel, aflăm că autorul „este descălecător din Țara Moldovei, înzestrat cu un talent de povestitor împrumutat din povestirile lui Mihail Sadoveanu”, „se prezintă a fi din Alba Iulia, deși a lăsat acasă un monument la răscruce de drumuri și de timpuri, în memoria străbunilor”, „crede cu tărie că generațiile de azi trebuie să-și amintească de eroi și de faptele lor, de nemurirea lor, de jertfa lor”; aflăm că „lăsarea la vatră i-a oferit prilejul să se dedice și să continue să-i slujească unei necondiționate iubiri, patria și neamul, dar, care, fără un crez, unul aparte, nu ar fi fost posibil”, aflăm că „scrisul, de-acum, pentru dr. ing. Constantin Avădanei este printre file și coperte, precum două andreele de croșetat Vreamea. Cronicar cu elogii, colonel cu grade necenzurate, călător neobosit cu Eul sau cu Ei, erou printre eroi, iată câteva atribute de respirație, originalitate și raportări la tehnici fără camuflaj, având o tactică a discursului impecabil, cu torța confesiunii la butoniera anilor, autorul prorogă o calitate de mărturisitor prin documente, demnă de o invidie pozitivă.

DESPRE UN ALT FEL DE ARITMETIC A SUFLETULUI, BEETHOVEN

„Când cuvintele nu pot vorbi, vorbește muzica”

Carina A. BABA

Beethoven, Ludwig van Beethoven... cine oare nu a auzit de acest uriaș compozitor care a trăit la confluența secolelor XVIII-XIX? Oricând ascultăm imnul UE ne amintim de el, „Sonata lunii” sau, altfel numită, „Sonata pentru pian nr. 14” îi aparține. „Für Elise” de asemenea. A compus 9 simfonii, 5 concerte pentru pian și orchestră, un concert pentru vioară și orchestră, 32 de sonate pentru pian, altele pentru vioară și pian, 16 cvartete pentru coarde, „Missa Solemnis”, opera „Fidelio”.

Un geniu. Un clasic (în toate înțelesurile pe care le poate lua acest cuvânt!). Un miracol.

În 1994 a apărut filmul „Immortal Beloved”, un film despre viața și opera lui care merită vizionat, dar muzica lui apare în multee alte filme. Amintim câteva: „Colonelul Chabert” (1994, Trio pian nr. 5), „Lincoln” (2012, Uvertura pentru Egmont), „Misery/Tortura” (1990, Sonata pentru pian nr. 14), „Dead Poets Society” și „Discursul regelui” (1989, respectiv 2010, alte două filme de Oscar, Concertul pentru pian nr. 5 – Beethoven l-a scris pentru arhiducele Rudolf, între anii 1809-1811). Chiar și într-o comedie cum e „George of the Jungle” (1997) poate să fie inclusă muzica acestui compozitor, de pildă cvartetele de coarde. Părți din Simfonia nr. 5 apar în „Howards End” (1992), mișcarea a doua „Allegretto” din Simfonia nr. 7 apare în „Discursul regelui”, dar și în „X-Man: Apocalips” (2017). Simfonia nr. 9, cea mai cunoscută, cea care cuprinde „Oda bucuriei”, în treacăt fie spus, versurile Odei îi aparțin lui Fr. Schiller, cea mai iubită de studenții de la Muzică, dar și de producătorii de filme se potrivește perfect filmelor „Dead Poets Society”, „Dl Jones” (1993), „A Clockwork Orange” (1971) și multor altele. „Für Elise”, o... bagatelă... scrisă în jurul anului 1810, având o melodie luminoasă, repetitivă, înveselește cumva povestea tristă din „Patch Adams” (1998).

Astfel, nu ne rămâne decât să ne familiarizăm cu minunata muzică a lui Beethoven, având certitudinea că nu vom avea decât de câștigat (sufletește!), ascultând opera acestui uriaș care a luptat cu toate puterile pentru

muzica lui, vitregiile sorții dându-i și mai multă forță (a avut o copilărie dificilă, a rămas fără mamă, care a murit, cu un tată alcoolic, foarte aspru cu el, înainte de 1800 începe să îi scadă auzul, pentru ca în 1818 să ajungă complet surd, putând să comunice cu cei din jur doar prin intermediul unui „caiet de conversații”). „Missa Solemnis” o compune în condiții de surzenie totală, iar „Simfonia a IX-a” tot așa, succesul celei din urmă fiind de nedescris: „Beethoven a fost întâmpinat cu cinci salve de aplauze, când, potrivit etichetei, însăși familia imperială era salutată la intrarea în sală doar cu trei salve...” (wikipedia.org). Cum ar fi putut face altfel când principiul lui de viață era lupta: „Mă simt fericit ori de câte ori reușesc să mă ridic deasupra unui obstacol!”, cum ar fi putut face altfel când scopul vieții sale era atât de limpede simțit în adâncul inimii: „Muzica trebuie să fie scânteia ce aprinde focul în sufletul omului!”, „Nu există nimic mai frumos decât să te apropii de dumnezeire și să răsfrângi lumina ei asupra neamului omenesc!”

VERNSAJ

LA GALERIA DE ART „ALFA”

Alfred Hamm și ipostazele Evei

Adela FLORESCU

Vineri, 29. 02.2019, la Galeria de Artă „Alfa” din Arad a avut loc deschiderea oficială a expoziției de pictură „Eva”, aparținându-i pictorului Alfred Hamm.

Vernisajul a fost plănuțit între Dragobete

și Mărțișor în mod intenționat, tocmai datorită Evei, cea care ia în sine închinățile sărbătorilor, poeziile, muzica... picturile și tot ce mai e frumos pe lume.

Au fost expuse 17 tablouri pe pânză, ipostaze ale Evei de atunci și ale Evei de acum, toate sub influența Ochiului care le vede pe toate. Fiecare doamnă care a participat la eveniment a primit în dar un original mărțișor, care să îi amintească, desigur, că e o fiică a Evei.

AL. T. STAMATIAD

(75 de ani de Salon Literar la Arad)

Florica R. CÂNDEA

Spațiul geografic cultural al Aradului, istoria culturală factologică, tradiționalismul pregnant (care asimila experiențele vremii), promovarea valorilor și remodelarea acestora în consonanță cu valorile europene, din Mica Vienă, ne obligă să revendicăm câteva trasee literare mai puțin explorate.

Stabilit la Arad, ca profesor la Liceul Moise Nicoară, Al. T. Stamatiad, promotor al modernismului, va reuși să adune în Salonul

Literar, ca director, 26 de numere, 1 martie 1925-12 mai 1926, nume consacrate ale literaturii vremii: Eugen Lovinescu, Tudor Vianu, Elena Văcărescu, Aron Cotruș, Ion Minulescu, Al. Negură, Eugeniu Speranția, Perpessicius, însă nu trebuie să omitem câteva rubrici constante: Eseuri, Proză, Cronici literare, Recenzii, Însemnări literare, Traduceri ș.a.

Dincolo de contextul istoric, Salonul literar a fost ca un moment de istorie literară și istorie a publicisticii literare. Acum, vom asista, nu numai prin conținut, ci și prin personalitățile semnate, la un nou indicator cultural al ethosului. Contextul cultural în care apare Salonul literar era marcat de avântul unor forțe intelectuale, care promovau modernitatea, ca o reconstrucție culturală asumată, care semnifica / simboliza, axiologic, socialul. Susținut, suspendat de orice literatură de frizom rizomatic fractat, lepădat de începuturi și alte conținuturi, Salonul a propus o altă idee - aceea de istorie literară cu geometrie variabilă subminând contextul literar prezent în epocă. De fapt, constatăm cum scriitorii români ai momentului, prin prezența lor la șezătorile vremii, politica editorială a Bibliotecii „Semănătorului” sub directoratul lui A. Cotruș, Societățile culturale Astra și Concordia, revistele maghiare „Genius” cu F. Zoltan și „Priszkop” cu Szanto Gzorgy, societățile germane, societatea slovacilor din Nădlac, accentuau trendul comunității locale și ofereau un plus de configurație, orientând acest trend local înspre modernitate. În fond, Liceul de Băieți plusa un alt climat cultural.

Cel cultural-literar prin Al. T. Stamatiad, Perpessicius, cel științific-matematic prin I. Dumitriu, T. Popovici și Ascaniu Crișan, al științelor umaniste prin prezența lui Șt. A. Doinaș, iar acțiunea scrisului, prin estetismul ei, trebuia să se dezvolte într-un limbaj înmlădiat de o diversitate de genuri.

Ceea ce a atras la Salonul literar a fost în primul rând creația. Element matriceal al noului, lirica de factură simbolistă era reprezentată prin Al. Stamatiad și Aron Cotruș, iar lirica în limba franceză era scrisă de Al. Macedonski și Marcel Romanescu. Însă studiile lui T. Vianu, circuitul valorilor, relațiile interculturale asigurate de traduceri, „Clăcașii” lui O. Goga în limba franceză de către Helene Văcărescu, ori cele ale lui Al. Stamatiad cu referire la Eminescu sau Baudelaire, literatura maghiară și cea italiană ating, parcă, un seismograf în publicistica vremii. Dacă, din punct de vedere factologic, ne referim la recontextualizarea câmpului literar sau al secvenței temporale, această apariție a Salonului literar, rămâne în literatura română un melanj de tradiționalism cu expirări simboliste, dar și cu accente de parnasianism, modele literare trecute la acel moment de istorie.

Grupul lui Al. Stamatiad a fost un efect al strategiei de reconstrucție culturală, cu o liber-legitimată înscriere într-un ansamblu al jocurilor culturale. A fost, de fapt, o schimbare, un nou, în literatura momentului, legitimat ca o mutație a valorilor. Numiți de Sorin Adam Matei grupuri de prestigiu, poezii Salonului, în cartea „Boierii minții. Intelectuali și români între grupurile de prestigiu și piața liberală a ideilor”, Ed. Compania, București, 2004, ei, dar și mentorul Al. T. Stamatiad înscriu o conexiune la valorile culturii europene. Deschiderea altor orizonturi prin practica lecturii, a traducerilor, a referințelor sunt efecte de real, arte poetice, de intenționalitate teoretică, iar relația operă-obiect devine relația operă-cititor, devine, de la estetică, retorică înmănușiată. Asta, după ce, după Mircea Martin, literatura (ca învăluire, prin real, ireal, ficțiune, câmpul literar) este o componentă metaliterară în practica literară. Învăluirea și dezvăluirea, prin actul literar al creației, sunt asimetrice, dar, reciproce sau la Salonul literar, literatura a învăluit, dezvăluind, fixând, prin cuvinte, forme operante pentru autor sau cititor.

Vom urmări, în cele ce urmează, și alte judecăți estetice. În primăvara anului 1925, când Al. T. Stamatiad edita Salonul literar, fenomenul literar interbelic, de orientare simbolistă cu scurtul popas arădean, aduna în jur un grup cu o nestinsă dorință de afirmare, care să contribuie la armonizarea sufletului mulțimii. Sunt destule ideile și întrebările dacă Salonul literar a fost o revistă simbolistă, mai cu seamă că Al. T. Stamatiad se declara un discipol epigon al lui Al. Macedonski. Oscilând între parnasianismul stamatidian și instrumentalismul romantic macedonskian, Salonul literar a găzduit poezia simbolistă a lui D. Anghel, romantismul eminescian, poezia de sorginte socială a lui A. Cotruș, dar respingem ideea că revista a avut o orientare estetic-ideologică. Și totuși, prezența unor

critici literari la revistă i-a impus o direcție estetică cât o școală literară.

Criticul cu cea mai intensă prezență în paginile revistei a fost Perpessicius, sosit în Arad în 1919, coleg fiind cu profesorul de franceză, Stamatiad, care i-a solicitat să colaboreze la revistă cu materiale de critică literară. În „Înflorirea romanului”, publicat în nr. 4-5, 1925, pag. 33, Perpessicius considera că proza timpului se zbate într-o secetă literară, emițând succinte păreri despre romanele „Ion”, „Întunecare”, „Venea o moară pe Siret”, „Două neamuri” etc. ca fiind opere ce urmau să umple un vid în literatura vremii. Într-un alt număr, Perpessicius semnează elogios *Cronica Literară* a salonului, cu referire la Aron Cotruș, V. Savel sau Stamatiad. Perpessicius a semnat și foiletoane - *Protecționism cultural*, nr. 7, pag. 62, îndemnând scriitorii să reflecteze asupra menirii lor sociale. În ultimul număr al revistei, Perpessicius semnează articolul „Câteva cuvinte despre Moise Nicoară”, unde regăsim amintiri sau materiale ca o platoșă de patriotism locvace, de un sentimentalism aparte.

Un alt critic literar, Eugen Lovinescu a publicat în nr. 3, mai, 1925, „Presa și limba literară”, pledând pentru formarea unei limbi potrivite nevoilor contemporane. La fel, Tudor Vianu a onorat revista arădeană, în nr. 4-5, pag. 35, cu două intervenții, „Autoritate și evidență” și „Două profesii de credință”, nr. 12, pag. 105, dar, aceste articole, ale criticului de-atunci, nu s-au ridicat la valoarea sa de mai târziu.

În ultimul număr al Salonului literar, nr. 12, 1926, G. Bogdan Duică semnează amintiri despre debutul său literar, cum de altfel, D. Nanu, Constantin Săineanu, Eugeniu Speranția încearcă liric sau prozodic să ridice sau nu calitatea revistei. Cu toate acestea, neavând un critic literar stabil, cu un real spirit de selecție, revista nu a rezistat pe piața literară, s-a retras în tăcere cu aceeași modestie, fără un program estetic, dar apariția ei, chiar meteorică, e o virtute a vremilor.

Societatea Scriitorilor Români a fost înființată la 28 aprilie 1908, având ca președinte pe Cincinat Pavelescu, iar vicepreșdinte pe Mihail Sadoveanu. Astfel că, Emil Gârleanu povestește de șezători literare încă din martie, 1906, prilej de întâlniri cu publicul avid de lectură sau de literatură. Era, de altfel, un bun moment de împărtășire, prin scris, cu scrisul altora, dar și de a se cunoaște, între ei, scriitorii.

În anul 1911, între 16-29 aprilie, la prima șezătoare, un mănunchi de nume se aduna aici, printre care amintim: I. Al. Brătescu-Voinești, Emil Gârleanu, Șt. O. Iosif, I. Agârbiceanu, D. Anghel, Al. T. Stamatiad, Cincinat Pavelescu, Ion Minulescu, M. Sadoveanu, Zaharia Bârsan, O. Goga, V. Eftimiu ș.a.

În călătoria spre Arad, drumul lor a fost unul de poveste, fiind întâmpinați cu entuziasm și simpatie în gărilile din Vinț, Simeria, Ilia, Deva, Săvârșin, Orăștie, cu flori de liliac în mână, costume populare sau haine de sărbătoare cu tricolar, în ecou de „Pe-al nostru steag”.

Șederea scriitorilor la hotelul Crucea Albă le-a prilejuit întreveneri de neuitat cu personalități arădene: Sever Bocu, Sava Raicu, Nicolae Oncu, la masa cu 248 de tacâmuri rostind toasturi, printre alții, O. Goga, C. Pavelescu (sufletul șezătorii, care a binedispus asistența cu 10 epigrame și invocându-l pe Eminescu – „Lui Eminescu”), E. Gârleanu, Al. T. Stamatiad, V. Eftimiu, Ion Agârbiceanu ș.a. care, citind și din creațiile lor literare, au fost răsplățiți cu ovații și aplauze. La plecare, cu douăzeci de trăsuri, înspre gară, de la hotelul Vas, ziarul „Tribuna”, dar și „Viitorul” au reflectat pe larg despre Șezătoarea literară, despre „Telegrama de Mulțumire” transmisă din Predeal lui Nicolae Oncu și despre brațele încărcate cu flori, primite de către scriitorii prezenți la Arad.

Afirmam cum Societatea Scriitorilor a produs plăceri estetice și a încheșat breasla scriitorilor din mai toate colțurile țării. „Mai aproape de ei” nu este un Serial de Memorialistică, nici unul desprins dintr-un stil epistolar, ci este titlul unor evocări, cu rădăcini de prin 1986, iată, după 30 de ani, pe care un arădean le-a adunat într-o carte despre care, cred, nu se prea știe sau vorbește. Astfel, am deschis cuțăr de anticariat și vă propun: „Aproape de ei”, Petre Pascu, Ed. Dacia, Cluj, 1987.

Petre Pascu s-a născut la Semlac, la 27 ianuarie 1909 și s-a stins din viață la Cluj, în 23 martie 1994.

Poet și neobosit traducător, crescut și educat de părinții Elisabeta Pascu și Teodor Pascu, agricultori, care l-au îndrumat înspre cursurile Liceului „Moise Nicoară” din Arad, Petre Pascu a fost absolvent al Facultății de Drept, 1933, și va ocupa, ulterior, diferite slujbe. Astfel, a fost notar comunal în Vinga, 1934-1936, secretar de Plasă, tot la Vinga, 1936-1938, șef de birou la Primăria Arad, 1938-1945, bibliotecar la Cluj, 1948-1950. Debutează literar în 1925, în revista „Primăvara”, din Sânnicolaul Mare, dar a colaborat și cu revistele arădene „Hotarul” și „Tribuna română”, fiind redactor al acesteia din urmă.

În publicistica vremii, îl regăsim, sub pseudonim literar Camil Meteoru, în paginile unor consacrate reviste: „Brașovul Literar”, „Înnoirea”, „Luceafărul”, „Viața Românească”, „Foaia Noastră”, „Cronica”, „Gazeta Literară”, ș.a. Opera literară urmează un filon blagian, pe un ton elegiac-meditativ, cu reflecții meditative-filozofice și cu intonări nostalgic-melancolice, incantații despre

locurile natale sau spațiile istorico-geografice, care i-au marcat traseul personal al devnirii. Așa se explică și titlul primului volum, „Plaiuri”, 1943, apoi „Bucuriile mele”, 1967, cu o Postfață semnată de Perpessicius, „Gorun adânc”, 1972, „Spadă și corolă”, 1977. A purtat și întreținut o frumoasă corespondență, a tradus din limba maghiară „Povestă nu ia niciodată vacanță”, 1964, M. Szigmond și „Aveai și colecția mea de arme”, 1980, L. Kassah. Avem, probabil, subiectiv, senzația că numele sau personajele despre care vorbește, scriind, în cartea „Aproape de ei”, mai ales, sunt arădeni, pe nedrept uitați. Nume de mare valoare și reale virtuți scriitoricești își au locul printre pagini, pe care le-a întâlnit în descinderile sale, atât în București, cât și la Arad, ca licean: Ion Agârbiceanu, G. Bacovia, Aron

Cotruș, O. Goga, L. Blaga, Emil Isac, Romul Ladea, I. Minulescu, T. Vianu, Ion Vinea ș.a., însă la Arad, în vremea studiilor, avea să creioneze portretele unor dascăli, Al. T. Stamatiad și D. D. Panaitescu-Perpessicius. Cartea „Aproape de ei” numără aproape două sute de pagini, ritmul scrierii e unul fluid, fiind intersectat cu dialoguri, puncte de suspensie, exclamații, ce-i conferă o diligență și inteligență, mai ales, îndreptate înspre portretistică: „Pe Perpessicius, op. cit. pag. 146-149 - cum oare aș putea, cu ce fort imaginar să-l aduc în amintire? Regretul ar începe de acolo că, incipient elev la liceul din Arad, nu mi s-a favorizat bucuria de a-i fi văzut figura exotică, urcând largile scări ori coborându-le. O impunătoare clădire, pe patru străzi, cu statuia patronimică, în vârf, a falnicului Moise Nicoară. La inaugurare, în 1919, fără a fi avut ocazia a-l auzi, salutul îl rostea un tânăr profesor de obârșie brăileană, adoptând în literatură ciudatul nume Perpessicius. Într-a patra, ori într-a cincea, mă găseam pe largul Corso, împânzeam mari afișe vestind apariția revistei „Universul Literar”, redactor - Perpessicius. Strămutat la București, cutezanța, desigur exagerată, mi-am îngăduit-o, trimițând

complet anonim, deși mă semnasem, o scrisoare Domniei Sale ca ex-arădean, la care am primit răspuns o carte poștală, pe un ton amical: Domnului Petre Pascu, În amintirea peisagiilor arădene și-a anilor juneții duse, Cordial, Perpessicius, 3 decembrie 1961.”; Despre Al. T. Stamatiad, op.cit., pag. 179-184: „Era în toamna anului 1919, adică la un an după Unire. Stamatiad descindea în Orașul de pe Mureș, odată cu o seamă de profesori din Vechiul Regat, printre ei, bunul său amic, Perpessicius. Aradul va simți prezența boem-tumultuoasă a lui Stamatiad, timp de patru-sprezece ani. Oricât i-ar fi plăcut profesorului ipostaza de Apostol la Moise Nicoară, încă de la inaugurare, poetul se considera un exilat la granița de vest. Și astfel aștepta, febril, vacanțele, birja îl ducea la gară, iar sosit la București, cred că trăgea direct la Capșa, potolindu-și dorul de confrăți.

Din șirul evocărilor, cea care mă zguduie mai puternic, mai intens, este evocarea fostului meu dascăl, care a pus să bată toba la noi în Semeș, îndemnând părinții să-și dea copiii la școli înalte, astfel că în septembrie - 1920, adunase la Arad nu mai puțin de 800 de pui de țărani. Prin negurile dese ale anilor, mi-l amintesc pe Stamatiad intrând ca o furtună în clasă, trântind ușa, ținând în mână hârtia cu numele nostru (catalogul nu era încă tipărit). Avea mustățile răsucite în sus, ca ale jandarmilor unguri, cu pene de cocoș. Printre bănci trecea, acum, apariția aceasta, singulară, la gât cu o cravată dichisită. Tremuram trestie sub teroare, abia așteptam să sune clopoțelul, învățam poezii pe dinafară. Primul contact cu profesorul se soldă mulțumitor: -Ce ai, Pascule, ce te doare? mă întrebă, mă duse la director. -Dragă director, elevul acesta e foarte bolnav. Mă stăpâna un sentiment de adorație față de Stamatiad. Anii treceau, îl vedeam printre ferestrele Capșei, cădea abundent, peste mustața provocatoare, câte povețe ne-a fost dat să auzim de la Magistrul. Ne găseam, deci, la Bellu, pe aleea înzăpezită: -Cum? A murit Stamatiad? Eu, elevul? Să nu știu... După scurt timp, stăteam de vorbă pe culoarele Bibliotecii Acadmiei cu Maestrul Perpessicius. -Da! Bietul Stamatiad s-a stins, pe neașteptate. Revelionul și l-a petrecut la morgă, îmi spuse prietenul de-o viață, îndurerat. Am în față bărbatul, de-a pururi strălucitor, identificat cu orele de franceză-română, cu poezia, se plimba prin clasă scoțând oglinda, să-și admire chipul numai tinerețe.”

Al. T. Stamatiad s-a aflat neîncetat în Templul iubirii, ca într-o „Cetate cu porți închise”, volum pentru care a primit Premiul Societății Scriitorilor Români în 1923. La Șezătoarea Scriitorilor Români o cunoaște pe viitoarea soție, Letiția Dumitrescu, pictoriță, originară din Pâncota. A debutat în 1904, în revista „Pleiada”, în anul 1918 devine redactor la *Literatorul*, fiind un discipol al lui

Macedonski. A mai scris: „Din trâmbița de aur”, 1910, „Femei ciudate”, „Mărgăritare negre”, 1918, „Cetatea cu porțile închise”, 1921, „Pe Drumul Damascului”, 1923, „Cortegiul amintirilor”, 1942 ș.a.

A tradus din Baudelaire, O. Wilde, Omar Kazzam, Li-Tai-Pe, din poezia japoneză, americană. Bun declamator, a fost Președintele de Onoare al Societății Literare a Elevilor din liceul arădean, a colaborat la presa vremii, „Românul”, „Viața”, „Sburătorul”, „Litere”, „Luceafărul literar și artistic”, „Ritmul vremii”, „Convorbiri literare”, „Flacăra” ș.a., semnând cu pseudonimul Adrian Alexandru. De un spleen bacovian aparte, cu accente liric erotice, cu un simbolistic decor baroc muzical, poezia lui Stamatiad, care va părăsi Aradul în 1928, cu efecte sonor exotice, de lăuntrică mâhnire și însingurare, de un patos neeliberat de veșnica muză, și-a găsit refugiul într-o iubire, nu numai prin înființarea Salonului Literar, ci și prin starea sa poetică, inimitabilă: „Afară plouă, plouă... / În trista mea odaie / Pe etajera roză, / Azi, am găsit, iubito, / O altă tuberoză / Un trandafir mai galben / Ca părul tău de aur...”

După Salonul Literar al lui Stamatiad, în perioada 1986-1996, în paginile „Adevărului de Arad” apare Suplimentul Salonul literar, cu o redacție formată din Florin Bănescu, Vasile Filip, Lavinia Betea, Emil Șimăndan, foto Marcel Canciu.

Ajunsă la 38 de ediții, Revista Gutenberg, fondată odată cu Salonul Gutenberg, în 2008, prin grija Tipografiei Gutenberg, încearcă să adune în jur, fiind o grupare mozaicată, certe valori, talente și slujitori de condei.

În concluzie, studiul nostru a încercat să puncteze evoluția, atât a presei vremii, cât și a preocupărilor de ordin literar, scăpate, probabil, din vizorul altor exegeți. Mai cu seamă că avem datoria de a fi... Aproape de ei!

Felicităm Revista UNREA Viena nr. 12-13

Fragment

Scrisoare imaginară

Am vrut demult să îți dedicăm câteva rânduri în semn de pretuire ca un însemn de aduceri aminte.

Am în fața primul număr, anul I 2015.

Am răsfoit ultimul număr deocamdată în format online. Deci sunt anii 2015 și anii 2020.

Pură întâmplare tocmai de Ziua Mondială a Libertății Presei. Am mai scris „mă rog, o Scrisoare.. la apariția revistei cu nr.12-13.2020. Așa îmi place să fim recunoscători în calitate de colaboratori și cititori. Ultimele ediții depășesc cu mult peste o sută de pagini.

Dar...vă îndemn să facem o incursiune în Lumea...presei libere...dar nu de conținut...nici de formă, din contră!

Alegem pentru început un Abat-jour al însemnătății revistelor în comunitate.

Ce este, de fapt, o revistă?

O publicație imprimată, mai nou și on line, care are o anume periodicitate și este dantelat-brodată cu articole, reportaje, portrete, însemnări, generice îmbietoare etc. Revistele sunt scrieri gen Magazin, Caleidoscop, Modă, Variete, Jurnal, Foileton etc. cu o dimensiune mai mică ori mai mare, alb negru sau color. Colaboratorii și redactorul șef au un liant sincretic bazat pe o permanentă susținere și demnă atitudine. Sunt multe tipuri care îmbie sau incită la lecturi sau invită la a publica. În lumea frugal fugitivă a tehnologiei actuale ne aducem aminte de reviste culturale, științifice, sătești, istorice, școlare, teologic-bisericești, universitare, culinare, cinema, ingineresti s.a. Dar mereu poate ne întrebăm ce ne (mai) livrează o revistă de orice top sau tip ar fi. Ne întoarcem cu drag la primul număr al revistei Unirea.Periodic de cultură și artă .Editat de Asociația Cercul Cultural Romano-Austriac Unirea,Președinte Ioan Godja. 77 de pagini. Cu o Carte de Vizită (pag.6) semnată Ioan Godja. Demnă de pus în Rama spiritualității de aici sau de acolo. Aici și Acolo sunt două Entități care îl îmbălsămează și -l invadează pe jurnalistul Ioan Godja. Desigur credem că,o eroare a plasat articolul nostru despre Marea Unire cu macenii pe paginile de început(3-4)însă avem un motiv a mulțumi având în vedere ca primul număr este datat noiembrie 2015. Deci...în preajma Sărbătorii de Țară și Neam..altfel Autoportret Ioan Godja trebuia să fie Port-drapel-voce dintru început.

Ar fi o impietate să numim cativa semnatari în acest răstimp veniti din toate colturile lumii. Am fi nedrepti sa numim pe unii și sa uităm pe alții. De aceea spunem doar că am fost la lansarea primului număr și ochii,acum,și scaldă genele printre lacrimi ascunse. Nume sonore din jurnalism au fost atunci prezenți. Cei care nu sunt combatanți între alte nume ci au pus umarul la înjghebarea unei reviste cu nume ce freacă la trecerea vremii. Să ai un redactor-sef în persoana unui scriitor în persoana doamnei Adriana Weimer e iarăși ca un foc.Ce arde!

Constantin Avădanei,

Florica R. Căndea (redactori culturali)

FLOARICA R. CÂNDEA – DEVOTAT ÎN ONEST SALONIST GUTENBERG

Rânduri de curtoazie

Anton ILICA

Doamna Profesor Florica Căndea. Poet, monografist, rețetist măcean și retoric orator. I-am citit poeziile. Expresia lapidară, cu multe blancuri creează sentimentul de bună dispoziție pentru cititor și de maturitate lirică. Poeziile sunt tonifiante, au farmec și originalitate tematică și expresivă. Ultimul său volum antologic, intitulat *”Clipe retrăite”* (2016) excelează printr-un lirism debordant, în care fiecare imagine respiră prin cuvinte și fiecare sentiment emană parfum, ca un ecou al vremilor trecute de domnițe, irizate de fast și miros de orhidee, cum spunea unul dintre prezentatorii volumului. Retrăiește adolescentin clipele în frumoase etichete lapidar exprimate: ”Iubite/ Alb mov/ Pe geana ochilor/ Închise/ Șoapte/ Alba/ Dalba noapte”, ca în alt loc să cheme la ”bulgăreală cu fulgi alb mov”, sau să observe cum ”Răsar tufe/ De frezii/ În somnu lor/ Adumbrind/ Vise vide...”. Floare Căndea folosește un limbaj înflăcărat de pasiune, cu un stil coafat, decantându-și subtil clipele sale de desfătare sufletească. Pentru F. Căndea, ”poezia e elixirul sănătății”.

I-am citit prozele. De fapt textele despre Macea, localitatea sa natală, de suflet, despre care a scris vreo șapte cărți, învârtind satul pe toate fețele și descriindu-l ca centrul lumii sale. S-a documentat live, a relatat istoria, geografia, oamenii și faptele lor, bucătăria și tradițiile culinare, obiceiurile și tradițiile. Mai ales, a recuperat limbajul neoaș al măcenilor, precum și aspectele particulare ale hainelor și cultul oamenilor pentru înțelepciune.

Macea Inscrisuri monografice, ultimul său volum, a făcut o carieră publicistică și facebuchistă. Prin grija prietenilor, câteva luni, **Macea. Inscrisuri monografice** au fost principalul personaj, grație pasiunii lui Constantin Avădanei, pentru frumusețea textului monografic. Autoarea scrie fermecător de liric despre satul său, fiind acaparată afectiv de farmecul tradițiilor și obiceiurilor păstrate aici cu devotament și dăruire. E o frumoasă Carte Mare pentru MACEA.

I-am urmărit activitatea în spațiul virtual. A publicat interviuri cu prieteni, de la Ioan Godja

din Viena la Daniela Gumann din Salzburg, de la Anton Ilica la Valeriu Ilica, de la Gabriela Marco la Carina Anca, de la Gheorghe Hodrea la Constantin Avădanei, mai apoi Ioana Nistor, Sorina Groza, Laura Orban, Loredana Tudorescu etc. Nelipsită de la acțiunile culturale – spectator sau cuvântător, preocupată de imagine, mereu zâmbitoare, întreține prietenii în jurul Salonului Gutenberg, copilul ei de suflet, cum îi place să spună la apariția publică a fiecărui număr. Este un spirit dinamic, stimulat, dornică să scrie despre acțiunile culturale, pasionată de imagine, precum și instrumentată de cultură și literatură.

În fine, am văzut atașamentul său necondiționat față de Cristian SIDA, pictor de valoare națională, fiul său natural, căci Gutenberg, foaia culturală, este fiica sa adoptivă. Deschiderea acestuia spre arta impersionistă, realizând ample portrete cu ”martori” și reprezentări de peisaje închipuite, dominate de culori stridente, de un cromatism contrastant, dar cald și armonios stilizate. Nativ arădean, universitarul Cristian SIDA, e pictorul român cu valoare europeană, artist plastic cu distincție, originalitate și o adâncă simbolizare.

Acestea au fost gândurile mele, ale unui lingușitor (cel puțin așa trece un ins care-și caracterizează ”șeful!”), ce spune ceea ce simte despre un prieten. O caracterizează tenacitatea și dorința de vizibilitate, implicarea în cultivarea prieteniei și a solidarității întru cultură. Maturitatea îi cere o urare de ”La mulți ani” și tinerețe prelungită la Salonul Gutenberg.

CU DUMNEZU ÎN CARANTIN ... PE OBANC ...

Paul KRIZNER

E seară, o liniște parcă prea apăsătoare ce se lasă peste cetate, parcă e pământul gol și copacii urlă a pustiu. Unde sunt toți oamenii, unde sunt bătrânii care stăteau pe câte-o bancă la asfințitul soarelui, unde sunt copiii care tulburau liniștea serii, unde sunt tinerii îndrăgostiți care se plimbau ținându-se de mână cu o timiditate inocentă, totul e pustiu, totul pare un mare mormânt, totul e gol și viața e dusă parcă pe alte meleaguri.

Doamne, oare așa arată iadul, oare îi pasă cuiva de noi sau suntem niște simple cifre în marele calcul al lumii, oare frumusețea și bucuria de a întâlnii pe cineva drag va mai fi posibilă, oare nu Tu ai făcut lumea ca să ne bucurăm de ea și să iubim tot cei frumoși și divini.

Atâtea gânduri îmi întrebări îmi treceau prin minte, încât nu-mi dădeam seama pe lângă câte bănci goale am trecut. În zare, pe o bancă, undeva sub umbra unui măr înflorit, mângâiat de razele soarelui ce asfințea timid, zăresc un bătrân, un bătrân parcă din altă lume, atipic pentru zilele noastre, cu o privire pierdută parcă undeva în orizonturi, cu lacrimi în ochii albaștri și senini.

Cu fiecare pas pe care-l fac simt tot mai mult o liniște de nedescris, parcă ceva mă indemna să mă apropiu de El, era ca un magnet, îmi era teamă să nu cumva să-mi ceară distanțarea socială. Ce să fac, parcă aș trece prin dreptul băncii pe care stătea dar ceva îmi spunea că e nevoie să-l protejez, să păstrez distanța socială impusă de lege, dar oare nu se consideră ciumat, sau infect, văzând că merg pe altă alee?

Fără a mai sta pe gânduri mă pornesc în dreptul Lui, câtă liniște emana încât fiecare pas al meu părea să nu se mai sfârșească, iar când am ajuns lângă El, încercam să mă grăbesc, însă privirea și lacrimi din ochi mă făcură să mă opresc, și cu vocea tremurândă să-i cer să mă lase să mă așez și eu pe banca aceea.

Nu ți-e teamă? Îmi spune cu un ton baritonal, ce parcă-mi răscolea inima.

De ce să-mi fie teamă? Îi răspund, parcă tot mai emoționat.

Păi vezi tu, dragă, alții ne vor închiși în case, alții ne văd ca pe un rebut al societății, iar altora parcă le mai suntem dragi.

Dar cine ești dumneata, pentru că nu pari a fi de prin locurile noastre și de ce nu ești în casă acum? Îl întreb eu, oarecum nedumerit.

Ști..., dragule, îmi răspunde Bătrânul, Eu am

fost la Mine în casă, au fost și copiii mei dar pe ei i-au obligat să nu mai vină la Mine, mi-au închis casa dar până la urmă m-au scos și pe mine afară, iar acum mai stau și Eu pe la cine apuc, prin suflete care încă mai cred în Mine.

Stai, puțin, cum adică... nu înțeleg cine ești Tu de fapt, de ce casă vorbești și care sunt copiii tăi?

O să înțelegi mai târziu, acum du-te să nu te prindă cineva că vorbești cu Mine, Eu am interdicție în lumea pe care am creat-o, nu am voie să-mi văd copiii cum plâng, și cum suferă pentru că nu ne putem vedea, e atâta suferință aici încât cei care ar trebui să vă apere, vă îngărădesc.

Ai dreptate, dar totuși spune-mi cine ești Tu? Îl întreb oarecum iritat de amânarea răspunsului

Eu..., Sunt, am fost și voi fi, aici și peste tot, și ori cât ar încerca oamenii să mă îngărădescă tot nu pot, pentru că Eu i-am adus pe toți la viață și tot la Mine se vor întoarce, Eu sunt Cel care am pus soarele pe cer, Eu sunt Cel care am zis zilei zi, Eu sunt Cel care am înfrumusețat această lume cu flori și mii de păsărele, Eu sunt începutul și sfârșitul acestei lumi, pe care voi ați distrus-o în timp.

Eu sunt Cel la care voi cereți ajutor doar când sunteți în necazuri și mai mult decât atât Eu sunt Cel care am pus o inimă în fiecare om, să bată pentru altcineva, să iubiți, să fiți fericiți și să vă bucurați. Voi în schimb, ați început să vă urăți, să vă sfâșiați, să vă omorâți până și propriii copii, ați distrus tot și acum vă plângeți că trăiți într-o lume infectă, o lume dominată de putere și interese meschine.

Am vrut să vă scot din puterea morții, și cu lacrimi în ochii v-am dat pe unicul Meu Fiu, pe care în loc să-L iubiți, cum v-a iubit El pe voi, L-ați batjocorit, L-ați scuipat, L-ați bătut și în cele din urmă L-ați omorât. Oare ce am simțit Eu când ați făcut toate acestea, oare câtă durere am avut și cât am plâns, natura toată s-a schimbat, cerul s-a întunecat, pământul s-a cutremurat, îngerii Mei și-au ascuns fața și voi nu ați înțeles nimic.

Simțeam cum banca îmi fuge de sub mine și cu lacrimi în ochi L-am întreat: Înseamnă că Tu ești Dumnezeu? Înseamnă că această lume nu mai are nici o salvare cu haosul în care trăim? Suntem prea mici ca să putem face ceva, suntem ca un fir de iarbă în vârtoarea vântului și totuși ai venit, iar printre noi. Ce să facem Dumnezeule, ce să facem. Ne mor copiii, părinții, bunicii, mor și parcă ne-am prea lipit de această lume, însă e un haos total. Ce să facem Dumnezeule?

Dragule, sunt atât de multe lucruri mărunte pe care voi nu le vedeți, și care aduc atâta bucurie,

Eu sunt pretutindeni, și oricine mă cheamă nu-L părăsesc, și să știți că s-au închis câteva zeci de biserici dar oamenii și-au deschis biserica din casă, vor încerca să o scoată și de acolo dar o vor zidi în sufletele lor și nici porțile iadului nu o vor birui. Va veni vremea când veți înțelege ca banii v-au dezumanizat, v-au făcut să nu știți să vă bucurați nici măcar de un asfințit de soare și cum uite ce ați ajuns.

Nu vă fie teamă o să vedeți cum furtuna se va risipi și viața voastră se va liniști, iubiți și iertați, rugați-vă și nu deznădăjduiți, și apropo, vezi că stai cu un bătrân pe bancă, să nu cumva să ai probleme, îmi spunea cu un zâmbet cald.

Da..., am să plec, dar să știți că mâine seară dacă mai ești aici am să revin, la aceeași oră și pe aceeași bancă în carantină.

Du-te dragule, Eu sunt acolo unde te aștept cel mai puțin, doar cheamă-Mă!

Hristos a înviat! Bucuria lumii!

COSTUMUL BĂRBĂTESC DE BIRCHIȘ

Domnica FLORESCU

Costumul bărbătesc de Birchiș este în întregime alb cu ornamente puține, executate în arămiz (mătase). Este confecționat din pânză albă de cânepă țesută în război. Are cămașă cu pumnari (manșete), brodată manual cu motive florare la guler, piept și mâneci. Gulerul este mic și rotund, cusăturile fiind sub formă de potcoavă.

Același motiv coboară pe piept, unde se găsesc bumbi (nasturi) mici și deși. Izmenele (pantalonii) sunt confecționate din aceeași pânză, cu aceleași modele și sunt călcați în pături (plisați). Cămașa albă este în contrast cu negrul ornamentelor de pe laibăr, care este o altă piesă de tip bănațean, dar de dimensiuni mai mici. Laiberele de Birchiș sunt frumos ornamentate. Ele sunt lucrate din stofă de pânză albă (habă) pe care se aplică un șnur negru cu diferite modele. Pe lângă haba albă se mai întrebuițe haba vânăță.

Portul de vară manifestă o serie de particularități de la sat la sat, însă îmbrăcămintea de iarnă este generală în tot cuprinsul zonei. Se poartă cioareci, cojoc cu zbici, șube cu șinioare negre. Șuba este elegantă. Se remarcă croiul strâmt care urmărește mularea pe corp și suplețea liniei. Pe lângă șube bărbații purtau și coțobăici. Coțobaica este confecționată din același material ca și șuba, doar că este mai scurtă. Pantalonii numiți cioareci sunt strânși pe picior, confecționați

din stofă de lână albă cu șnur negru aplicat vertical pe partea exterioară. În picioare purtau opinci cu obiele de lână sau cizme negre de box (piele).

Exponatul lunii martie la Complexul Muzeal Arad

Adelina STOENESCU

Exponatul lunii martie la Complexul Muzeal Arad este un vas de mari dimensiuni, folosit pentru gătit, cu prilejul botezului, nunții sau înmormântării, de întreaga comunitate din lumea satului.

Vasul, produs în centrul de olari de la Birchiș (județul Arad), face parte din Colecția de Etnografie a Complexului Muzeal Arad și este expus în luna martie la Muzeul de Istorie din Palatul Cultural. (C.P.)

”Centrul de ceramică din Birchiș, de pe Valea Mureșului, și-a încheiat activitatea în urmă cu aproximativ 60 de ani. Aici se produceau și oale de capacitate mare folosite de comunitățile locale la diferite evenimente cum ar fi botezul, nunta sau înmormântarea. Pentru ca un vas de asemenea mărime să poată fi ridicat pe roată era nevoie de doi olari. Vasul a fost prevăzut cu două torți pentru o mai bună manevrabilitate. Ornamentarea este simplă constând din două brăuri alveolare. O rezistență sporită o dă vasului aplicarea unei plase de sârmă. Existau în trecut meșteri “drotari” ambulanți specializați în confecționarea unor astfel de plase de sârmă. Măncarea făcută în acest tip de oală necesita timp (fierbere chiar și 24 de ore), dar era foarte gustoasă” - Dr. Gabriel Hălmăgean, etnograf

FECIOREASCA UNEI LANSĂRI DIN CUPTORISTE

Florica R. CÂNDEA

Coborât din zona care urcă înspre Țara Zărandului, părintele arh. dr. Gheorghe Hodrea își duce veacul printre cărți, povești, privește cu ochiul minții la bătrânii care joacă șah de amorul artei, da nume câinilor, desenează sau semnează Profesor Sălcuța și cavun Brand cunoscut este simplu Bace Toghier. Recent, și a lansat a treisprezecea carte *Poveștile lui Bace Toghier* cu un cuprins de zece povești, într-un atipic spațiu, neconvențional, într-o brutărie la ulița care duce înspre un pitoresc și cel încărcat de istorie cartier arădean cu nume de romancier, ulița Liviu Rebreanu.

Brutăria a căpătat personalitate dar a devenit parte din noi, cultura imaterială, pentru ca Fecioreasca, o asistentă ad literam, a primit trei voci feminine totuși, la arsenalul decorului fiind nevoie și de frumuseți umane. Feciorii au ascultat cumiți poveștile celor prezenți aruncând din când în când câte o privire, așteptând să fie luați la.. Bani.. De bănuți de poveste de slovele din cartea nou lansată.

În cuptoristea cat un living, in haine de camuflaj, au adus elogiul noii cărți rand pe rand câțiva dintre aleșii invitați. Prof. univ. dr. Anton Ilica a spus: *Cartea are un farmec aparte, scrisul e cu har scrisa in inovatii lexicale lizibile.*

Prof. Horia Truță a insistat asupra meșteșugului autorului de a scrie de dragul răsului sănătos și a accentuat pe inserarea la început a Poveștilor in paginile unui ziar tip pamfletul Aradului, Flacara Roșie. Construcțiile și creațiile sunt delicii de Eszer Mester!

Jurnalistul Dorin Ocneriu a punctat aplecarea autorului asupra acestor povesti cu tâlc, desprinse din lumea satului crisean, cu oralitate și aplomb liric pe care le transcrie cu finețe.

În ceea ce ne privește am apelat la memoria satului care ne a zamislit, fugind din Canepiste, Porumbiste, Tuleiste, tumna în Cuptoristea de o tusa speciala, cum special ne e colegul autor, Gheorghe Hodrea la noul post de radio pivot arădean, desprins din RTVUnirea Internațional Viena. Am insistat asupra diferențelor marcante dintre Poveste și Povestire, aceasta din urma fiind o specie a genului epic în proză, cu toate momentele subiectului, vu personaje și discurs epic ca un fir roșu.

Povestea însă e o scriere cu fabulos, ireal, fantezie și fantastic, care se pretează a nu fi considerată o Povestire, mai degrabă o snoavă, care nu se spune la gura sobei decât de cunoscători, imaginarul și grandiosul făcând casa buna cu grotescul uneori. Partea mult așteptată a după amiezii a fost una a degustării pâinii în care a fost foasta

coapta șuncă.

Așezonarea gastronomiei inedite cu muzică a orchestrat armonios șederea fecioresc cuptoristeană la pupitrul Poveștilor lui Bace Toghier, care la rândul i-a povestit cât de mult îi place să le deseneze cu SM adică abrevierea de la satul natal, Sintea Mare de dedincolo de Criș. Cărțile scrise în grai sunt antonpanesti, la fiecare fiind adăugat un glosar care explică dialectal înțelesuri.

În concluzie, părintele Hodrea are de acum un nou volum marca Bace Toghier, care așteaptă să fie frunzărit de feciori pe melodia Vin feciorii-n sat așa cum să și procedat cu fituici din care Niște domni țărani au și fredonat muzica de altădată picurată din.. Pocale. Care pocale cu vin, alături de pita lui Cosmin Popovici, fac parte din Sfânta Împărtașanie, cum spun bătrânii *Fie pita cât de rea, Tot mai buna-n țara mea.*

DACA E IUNE, E GUTENBERG

Dan LUCA

Nimeni nu poate ști dinainte ce se poate întâmpla între două apariții de ediții. Înspre noi înșine și spre ceilalți au curs în ultimele luni valuri de incertitudine.

Tipografia a lucrat intens dar doar on line. Revista noastră nu a încetat, din contră a călătorit confortabil prin redactori înspre colaboratori. Acum, mai mult ca oricând este, a fost nevoie nu numai de o împăcare cu sine ci și de cuvântul scris. Să ne împlinescă simplu, direct și deplin.

Am intrat în anul XII cu același elan și la fel de dornici să fim prin pagini, porția dvs. de liniște.

Vă mulțumim tuturor pentru anii petrecuți împreună cu atât mai mult acum. La vremea cireșelor amare și la propriu și la figurat nu încetați să scrieți.

Cine ar fi crezut că anii au trecut și în acest an nu ne gândim să cedăm. Susținem debuturi dar nu renunțăm la începuturi.

Vă invit să parcurgem împreună și această ediție și să privim cu optimism producțiile noastre tipografice.

THE IMPORTANCE OF COURAGE AS A VIRTUE IN RESEARCH

Ioana – Lucia PĂTRĂUȚĂ

According to Collins Cobuild Advanced Dictionary "Courage is the quality shown by someone who decides to do something difficult or dangerous even though they may be afraid". I believe that in research we need to be confident to do what we believe is right and find the proper ways to take risks and express our personal theories and contribute to the wider field of knowledge and social wellbeing. Research needs courage to start uncovering issues the others didn't even know exist or hadn't even realised they needed being questioned and allowing them to understand the points we are making in a better manner.

What do we research? Nowadays if we have the courage to start, we can basically research about anything. Research is an intensive intellectual goal-oriented activity whose main purpose is to uncover new knowledge and provide possible solutions to certain problems, "the application of scientific method in solving the problems". In order to increase the effectiveness of our research, we should choose a topic of interest we know we really like studying and writing about and have the courage to be committed to our work. It is what we have to tell to the world, our contribution to the welfare of the society we live in.

Why have the courage to engage in research? Leann Zarah claims that "Learning to conduct research is an integral part of learning about life". When we start a research study, our aim is to develop knowledge and prove our theories in a certain field, share it with others that is inform action and facilitate learning. Research is food for the mind, it enhances creativity and logic, develops our reading, writing, and analyzing skills, uncovers truths, increases other people's awareness in understanding different issues. It is a purposeful action, a commitment to make the process public for moral and social benefit.

How do we research? We need courage to know how to make the best of our research topic work, to prove the in-depth knowledge related to it, as John Garring says "to gain better understanding of the whole by focusing on a key

part". We should organize and prioritize the available resources, identify the main questions that will be answered in our paper and research the existing literature anywhere we can. We will read and write a lot, as well as speak or listen to anyone or anything that can be helpful, attend courses or even casual talks.

Conclusion: In the process of expressing the truth and imposing something new and different as well as becoming trustworthy, courage in research is the ability to develop effective research management skills, deal with difficult and challenging situations, confront our own fears and sometimes uncertainties. The effort is great and the involvement is total but we need to be courageous to believe that the outcome is truly worth it. Along our quest we uncover meanings, create knowledge and engage critically in the process as well as emphasize the variability of human response. We become the builders of something valuable for the society.

Omăgiu dascălului

Apostolul satului românesc (Nicolae Iorga)

Vasile POP MĂDĂRĂȘANU

Cu eforturi conjugate, sacrificii cu duiumul
Zilnic tu ai fost la clasă, să le-arăți la copii drumul
Mai întâi cu-'abecedarul, cu mult suflet și răbdare
I-ai făcut ziua de școală, la micuț o sărbătoare.

Ai fost farul cu lumină la copilul de la sat
Sincer azi îți apreciază munca de apostolat
Mulți sunt cei ce poartă-n suflet chipul tău ca o icoană
Tu, defață cu tot satul i-ai pus pe cap o coroană.

Satul, 'dascălul, părinții nu se pot uita în veac
Copleșit de nostalgie, 'trăiești bogat nu sărac
Cu ochii scăldați în lacrimi, către cer fac o rugare
Să vă ia în paza sfântă, să trăiți în sărbătoare.

Doamne, Tată, milostive, împlinește-mi o dorință
Fă ca-n casa acestor dascăli, să nu fie suferință
Și-n bunătatea-ți sfântă, ocrotește-i de păcat
Să trăiască-n fericire, câte zile tu le-ai dat.

CE MAI CITIM? PROPUN SPRE LECTURĂ „PACIENTA TĂCUTĂ”

Elena Camelia BELEI

Beletristică. Da, beletristică pentru că e cea mai ușoară cale de a ne desprinde subit din vârtoarea realității, mai ales acum, în aceste vremuri, când avem nevoie de orice adjuvant pentru a putea face față unor vremuri pandemice. Pentru mine o carte bună este aceea care te invită la meditație, îți provoacă nedumeriri în căutarea unor răspunsuri, dar mai mult decât atât, te ține captiv în propria-i lume, pentru ca multă vreme după ce o citești, să rămâi ancorat în esența ficțiunii și să adresezi încă întrebări legate de soarta personajelor sau a universului descris.

Am citit zilele trecute *Pacienta tăcută* de Alex Michaelides. Este exact genul de carte pe care doar somnul nopților târzii te poate determina să o lași din mână. Plus că a doua zi e „musai” să o termini, altfel nu poți dormi liniștit. Cartea de debut a scriitorului cipriot apărută în 2019, bestseller, thrillerul anului în cadrul mai multor edituri atât internaționale cât și din țara noastră (Ed. *Litera*), votată în 2019 pe *Goodreads* drept cea mai bună carte din categoria „mister and thriller”, este extrem de captivantă, nu numai prin misterul care planează asupra crimei (Alicia Berenson, pictoriță faimoasă, își ucide soțul, pe Gabriel, fotograf de profesie, lumea rămânând șocată, mai ales că toți cunoscuții știau cât de mult se iubeau cei doi, bucurându-se de căsnicia perfectă. Mai mult decât atât, după crimă, Alicia devine mută, nepăsătoare, rece, nu mai vorbește, nu se apără la proces și în cele din urmă este internată la „The Grove”, un spital de psihiatrie.

Personajul feminin nu scoate niciun cuvânt timp de șase ani, până când apare Theo Faber, un psihoterapeut fascinat de cazul acesteia și care încearcă să deslușească cu orice preț misterul pacientei tăcute, numai că de la o vreme rolurile se amestecă, psihoterapeutul devine pacient și invers), ci și prin faptul că te poartă prin lumea psihologiei.

Este un thriller psihologic care te invită la autoreflexie, făcându-te să te întrebi involuntar ce stă oare la baza deciziilor/alegerilor din propria viață. Cartea implică teorii freudiene într-un mod fascinant, pe înțelesul tuturor, plus

că dezvăluie într-o mare măsură ceea ce presupune profesia de psihoterapeut, posibilele motive care îl determină pe un ins să îmbrățișeze această carieră. Pe lângă misterul care planează asupra deciziei Aliciei (O fi sau nu vinovată? Dacă da, ce a împins-o să recurgă la acest gest?), opera prezintă în paralel și aspecte legate de viața psihoterapeutului care își propune să o salveze. Interesant; spre exemplu, și psihoterapeuții au psihoterapeuți la rândul lor. De ce? Veți afla doar citind cartea.

Theo Faber afirma la un moment dat: „studiem psihologia ca să ne vindecăm pe noi înșine”. Apoi finalul, care chiar dacă e oarecum dezamăgitor (asta doar pentru că cititorul se îndrăgostește pe parcurs de cele două personaje, în special de Theo Faber, naratorul operei), este total neașteptat. Nu cred că vreunul dintre cei care au lecturat cartea s-ar fi așteptat sau ar fi bănuțit un asemenea deznodământ. Există un vinovat pentru alegerea Aliciei, e oarecum „vinovatul fără vină”. Una dintre cele mai captivante cărți pe care am citit-o în ultimii ani. Merită deschisă pentru că este un roman inteligent care se joacă cu mintea cititorilor.

ANDREI TARKOVSKI - REGIZORUL CARE SCULPTEAZĂ ÎN TIMP

Copilăria lui Ivan

Carina A. BABA

1961. Acesta e anul în care Andrei Tarkovski își începe cariera internațională. Acesta este anul în care regizează „Copilăria lui Ivan”, film care, în 1962, la Festivalul de Film de la Veneția, obține „Leul de Aur”, iar la Festivalul Internațional de Film de la San Francisco obține „Golden Gate Award”, pentru regie. Scenariul e inspirat din nuvela „Ivan” a lui V. Bogomolov, muzica filmului îi aparține lui Viaceslav Ovcinnikov, din distribuție făcând parte: Nikolai Burliaev (Ivan), Valentin Zubkov (Kholin), Evghenii Jarikov (Galtsev), Stepan Krîlov (Katasonîch), Nikolai Grinko (Griaznov), Irma Mihalkov Koncealovski (mama lui Ivan). Cuvintele cheie ale filmului?

Copilăria, războiul, apa, copacul. Greu de închipuit cum pot fi acestea legate între ele, astfel încât să primească un sens. Și totuși, Tarkovski

reușește acest lucru, în film prezentând povestea unui copil orfan, Ivan, care dorește să își răzbune părinții și sora, uciși în război.

Scena de început prezintă un vis... unul dintre cele patru vise care apar pe parcursul filmului. Ivan se visează hoinărind pe dealurile natale. Pânza de păianjen prinsă în acele unui pin pot oare să fie metafora unui destin prins în capcanele vieții? Entuziasmul, lipsa de griji, inocența i se citesc pe chip. Se adapă din găleata cu apă limpede a mamei, sub privirile ei atât de blânde. Dar seninul visului se transformă brusc, la auzul unor împușcături, în realitate gri: războiul, cu tot ce înseamnă el, l-a maturizat, l-a făcut să vadă plasele din sârmă ghimpată care au rolul de a-l ține captiv... ce diferență între dealuri, sinonime cu libertatea, și mlaștinile sumbre încercuite de sârmă ghimpată, ce diferență între pinii falnici și copacii crescuți în noroi, prevestitori parcă de nenorociri, ce diferență între încălzirile pe care le poartă (sau nu le poartă!): desculț, în vis, în deplină armonie cu natura, cu bocanci grei, tociți, pe frontul unde el, un copil de 12 ani, nu are ce căuta, conform părerii împărtășite de toți prietenii lui mai mari, col. Grizanov, cpt. Kholin, cap. Katasonich, loc. Galtsev, dar nu și de el: „Cine e de folos nu se odihnește în timp de război, fiindcă TOȚI suntem băgați în asta!” (Ivan către Galtsev). Singurele momente în care Ivan este încă un copil sunt momentele în care doarme, vegheat sau nu de prietenii lui, de frații aceștia mai mari, fiindcă nici ei nu sunt chiar atât de în vârstă: niște adolescenți puși față în față cu un război mondial, când singurele bătălii pe care și le doresc sunt acelea de cucerire a fetelor...

Al doilea vis, ni-l prezintă pe Ivan la gura unei fântâni, firește, însoțit de mama lui, căutând stele în apa atât de adâncă, atât de limpede. O altă împușcătură. Trezirea bruscă la realitate. De data aceasta face tot ce îi stă în putință pentru a scăpa de școala de ofițeri, la care vrea să îl trimită colonelul, cu bună intenție, pentru a-l feri de primejdia frontului. Ivan dovedește un talent extraordinar într-ale argumentării, o încăpățănare deosebită, iar când acestea nu îi mai folosesc... plânge. E un plâns liniștit, e plânsul aceluși om care a pierdut totul. Ivan plânge și amenință că va fugi de acolo... așa cum a fugit și de la orfelinat, în mintea lui neexistând nimic altceva decât gândul răzbunării familiei sale. Mlaștinile de după primul vis sunt înlocuite de

noroaie... copacii-stafii sunt acum clădiri ruinate, lipsite de oameni, lipsite de viață. Doar un bătrân mai e pe acolo, care își așteaptă bătrâna, deși e conștient că aceasta a fost omorâtă cu o zi în urmă. În apropierea tranșeelor, copiii, adolescenți sau adulți au nevoie de o supapă care să îi scape de toată tensiunea, de toate ororile acestui iad creat de om, astfel că unii văd scăparea în muzică, alții în citit, iar Ivan... în joacă. Ce tristă imagine: în plin război, pe front, un copil jucându-se de-a războiul!... Pe măsură ce trece timpul, trăirile lui Ivan cresc în intensitate, visele interferează cu realitatea, jocul fiind bruiat de amintirea lagărului, ura lui devine tot mai puternică, în curând de nestăpânit, nimic nemaiputând să îi stea în cale.

După al treilea vis, în care apa ia înfățișarea ploii curate, mocănești, iar el e pe un drum nesfârșit, într-un camion încărcat cu mere, bucurându-se de prezența surorii lui, trezirea e calmă. Pleacă în recunoaștere dincolo de râu, pe teritoriul inamicului. Din nou mlaștina. Din nou întunericul. Și, în față, moartea... Tarkovski nu ne prezintă episodul în care Ivan e prins și ucis. E irelevant. Știm că așa s-a întâmplat în momentul în care Galtsev, de-acum cu fața plină de cicatrici, îi găsește dosarul și îi vede fotografia.

Un ultim vis. Imensitate. Lumină. Apă limpede... de-a lungul căreia Ivan și sora lui aleargă, după ce el și-a astâmpărat setea bând din găleata mamei... Și în acest loc fără de hotar: un copac ars... astfel încât să înțelegem că apele și copacii, sunt, alternativ, în viziunea lui Tarkovski, simboluri ale vieții și ale morții...

Filmul „Copilăria lui Ivan” a fost cunoscut și cu titlul „Flăcări și flori”, fiind considerat de către specialiști un exercițiu de simplitate cinematică și de inocență, un puzzle de emoții, căruia spectatorul trebuia să îi pună piesele în orânduială sau chiar un film despre rai și iad, raiul fiind reprezentat de cele patru vise, simbolizând viața normală pe care trebuie să o trăiască un copil, iar iadul fiind redat prin realitatea și nebunia războiului.

Andrei Tarkovski mărturisește că: „filmul acesta este îndreptat împotriva războiului, care distruge cursul firesc al vieții și ucide nu numai fizic, ci și spiritual.”

VASILE VOICULESCU ÎN ÎNGERI

Cătălin DRĂGAN

Tema dominantă a poemelor lui Vasile Voiculescu este cea religioasă. Aceasta vocație mistică este o constantă a întregii sale opere. Scenele și motivele biblice, prezente chiar în primele volume, constituie, începând cu *Pârgă* (1921) și *Poeme cu îngeri* (1927), punctul de plecare al unor meditații asupra condiției umane, însetată de desăvârșire, dar aflată sub ispita amăgitoare a păcatului. Această trăsătură îl apropie pe Voiculescu de Arghezi sau Rainer Maria Rilke, ceea ce îl deosebește însă de ei este credința într-un Dumnezeu salvator.

Nostalgia divinului e născută din sentimentul unei acute însingurări existențiale. În acest context spiritual, imaginarul poetic voiculescian e populat de numeroase creaturi angelice, manifestări plenare ale prezenței lui Dumnezeu în spațiul interior al conștiinței lirice. Una din ipostazele îngerilor e aceea de mijlocitori ai acordului dintre om și divinitate: „*Când am sosit, toți Heruvimii sfioși aripele-și plecară, / Arhanghelii se înclinară și, ca să nu mă faci s-aștept / Ca pe-un cocon regesc, cu cinste, chiar Tu mă-ntâmpinași la scară / Și, dându-mi dulce sărutare, m-ai strâns cu dragoste la piept, / Erau acolo nori de îngeri seninul cerului umplându-l*”.

Uneori, mesagerul divin atât de așteptat de om chiar din clipa zămisirii lui zăbovește nespus. Paradoxal, tocmai lipsa îngerului aducător de nădejde și așteptarea venirii lui nasc în sufletul omenesc speranța. Când întâlnirea dintre om și făptura celestă are, până la urmă, loc, primul constată cu milă că trimisul de sus, cel mult așteptat, adormise la o răscruce „*cu pumnii strânși la gură, ca pruncii*”, „*zdrobit de osteneală*”, era „*grozav de palid, sleit și fără vlagă*”, avea „*hlamida ruptă și-o aripă beteagă*” și „*pene zdrențuite*”, deci înfățișarea și starea lui transmit neputință și înfrângere, renunțare și ratăre a scopului divin. În această situație, rolurile se inversează: din protejat, omul devine ocrotitorul îngerului, căci i se face milă de el, îl sărută pe frunte și-l învălește cu grijă părintească. Având conștiința singurătății lui perpetue și înțelegând că nu mai poate afla sprijin decât în el însuși, omul purcede pe calea luminată acum de Arhanghelul Durerii.

Imaginea antitetică a celor doi reprezentanți divini e foarte sugestivă. Așa cum arhanghelul stăpânește peste îngeri, așa și durerea prevalează asupra nădejzii. Căci, în ierarhia puterilor angelice, îngerul se află pe treapta cea mai de jos, statutul său simbolizând în poezie faptul că nădejdea lipsește sau e neputincioasă, în vreme ce arhanghelul se află pe treapta cea mai de sus, el este căpetenia oștilor îngerești, având putere înmiiată, simbolizând, la nivelul textului, durerea care se manifestă cu o forță distrugătoare asupra sufletul omenesc, supunându-l, robindu-l și înnăbușind speranța („*Îngerul Nădejzii*”).

Obosind în aspirația ei spre sacru, rațiunea invocă revelația, de aici ruga voiculesciană de izbăvire. Îngerii, semn al milostivirii divine, sunt imaginați în chipul unor lucrători înarmați cu securi, pe care omul îi cere lui Dumnezeu pentru tăierea „*pădurilor de gânduri îngălbenite*”, crescute „*pe mlaștinile minții cu ape de venin*”, „*codri răi*” care au suprimat cu umbra și sălbăticia lor „*albinele simțirii*”, „*fagurii vieții*”, „*stupii amintirii*”, parazitând conștiința umană și depozitând-o de atributele ei generatoare de liante cu divinul. („*În pădurile de gânduri*”). Tot un înger aduce revelația prin suferință: ținând în mâini „*secură durerii*” a putut, izbind năpraznic și zguduind „*din temelii clădirea vieții*”, să elibereze pe omul lăuntric de întunericul în care se zbătea și să-i umple camera sufletului de lumină și de slava lui Dumnezeu. Mesajul e tranșant și de data aceasta: numai durerea este mântuitoare prin excelență, ea are capacitatea de a repune pe om în albia lui spirituală originală, doar ea îi oferă adevărata măsură a nemerniciei lui, acționând, în același timp, ca o apă lustrală a conștiinței și ca un far călăuzitor al ei („*Luminătorul*”).

În biografia lui Vasile Voiculescu există două evenimente pe care le putem considera emblematice pentru întreaga sa evoluție spirituală. Amândouă au ca personaj Mesagerul, Trimisul, purtătorul semnelor unei alte lumi și sunt întâlniri dramatice cu Trimisul. Cea dintâi se petrece în primii ani ai copilăriei. Copilul, crescut în lumea personajelor imaginare, se află într-o stare de așteptare fericită, de deschidere spre lumea văzutelor și nevăzutelor: „*Eram un copil de cel mult trei ani, stam copăcel între flori în sălbatic, cu un cer albastru deasupra, cu un șir de munți albaștri în fund, visam cu ochii deschiși la soartă și eram fericit de așteptare. Ce*

așteptam? Îngeri, pe Dumnezeu și pe Sfântul Petre, pe Sfânta Duminică din basmele cu care-mi era capul împuiat? (...) Dar era de atunci în mine o siguranță că are să mi se izbândească un vis pe care nu-l formulam și nu l-am formulat niciodată.”

Episodul ce poate fi considerat emblematic pentru întreaga existență spirituală a medicului și scriitorului Vasile Voiculescu este istorisirea confruntării dintre Iacob, aflat pe drumul de întoarcere și Cineva, care nu-și va dezvălui identitatea decât în momentul despărțirii de Iacob. Episodul va fi reluat de către Voiculescu la bătrânețe, sub titlul *Lupta cu îngerul*, fără a pomeni numele celui care se luptă, pentru că acela, regăsit în prototipul Iacob, este el însuși.

„Fiecare din noi, măcar o dată în vreme, trebuie să ne măsurăm cu trimisul Domnului, la un popas, sub sicomor, lângă o fântână de răscruci. Te iei cu el la luptă așa cum te lupți, copil, cu un frate mai mare dornic să te învețe lupta. E un exercițiu pe care trebuie să-l deprinzi, măsurându-te cu cineva mai puternic. E o voinicie la care trebuie să te ridici sub povața unui superior, unui dascăl cunoscător al tuturor adevărilor atletismului spiritual... (...) E îngăduit fiului de om să biruie, în virtute și har, un înger, alcătuit din șapte stihii mai mult? Oricum, îndemnul îngerului adevărat e totdeauna lupta. Numai Satana e ispită, vrajă de câștig ușor asupra a tot ceea ce cuprinzi cu ochii. Minunea cea mare a fost că atingerea cu îngerul îl întărea pe om. El devenea mai puternic, pe măsură ce se îndelunga îmbrățișarea. Virtutea lui creștea cu cât dura misterioasa inițiere (...)”

Poate că Vasile Voiculescu și-a așteptat, toată viața, îngerul său. Un tovarăș înaripat, luminat, dumnezeiesc, cu care să se ia la trântă, să-și încerce puterile, pe cele duhovnicești, mai ales, care să-i fie maestru nelipsit pe calea desăvârșirii spirituale. Poate că lupta sa cu îngerul, dincolo de arena poemelor sale, se va fi dat, totuși, în realitate, asemenea lui Iacob, care, cum scriitorul însuși mărturisește, *„s-a luptat cu îngerul, nu împotriva lui...”*

SALONUL ABSOLVENȚILOR FOTO CLUB ARAD

Mircea BORAN

Asociația Foto Club Arad în parteneriat cu Complexul Muzeal Arad a organizat miercuri, 26 februarie 2020, vernisajul Salonului Foto.

La Sala Clio din Arad au fost prezentate 53 de imagini realizate de către absolvenții cursului autorizat de specializare în fotografie organizat de asociația noastră.

Cei 8 autori sunt: Carmen Cristina Băbuțau, Cristian Borod, Roxana Patricia Brescan, Alexandra Cosma, Denis Alin Dițoiu, Silviu Cristian Hăidăuțu, Eryka Tuska, Andrei Petru Vlad.

Temele și subiectele surprinse în imagini de fiecare dintre absolvenți reflectă puțin și din personalitatea lor. Deși câțiva dintre ei sunt încă la început de drum suntem siguri că se vor dezvolta și perfecționa în anii ce vor veni. Felicitări celor care au absolvit acest curs și care au avut ... curaj să arate publicului arădean fotografiile realizate până acum!

Cu ocazia acestui eveniment au fost oferite diplome celor mai noi absolvenți ai cursului amintit mai sus.

Afișul a fost conceput de colega noastră Monica Szentes.

Asociația noastră va organiza în continuare cursuri autorizate de fotografie, dar și cursuri de inițiere adulți, editare imagine, precum și altele, gratuite, pentru copii. Încă se mai găsesc câteva locuri pentru cei care doresc să afle o parte din tainele fotografiei.

SĂRBĂTOREA DE ARMINDEN LA ROMÂN

Constantin AVĂDANEI

La 1 Mai se ține **Armindenul** sau **Pomul de Mai**, simbol al vechiului zeu al vegetației, care protejează recoltele și animalele.

Este ziua de nume a profetului Ieremia, de unde vine și numele. Armindenul era simbolizat printr-o ramură verde de fag, de stejar sau de salcie, pe care oamenii o prindeau la poarta casei.

Ramura rămâne prinsă în poartă, până când se macină grâul nou. Când se coace pâinea din acest grâu, atunci se aprinde cuptorul cu armindenul.

În aceasta dimineață se împodobesc cu ramuri verzi stâlpii porților și caselor, dar și intrările în adăposturile vitelor, pentru ca oamenii și animalele, deopotrivă, să fie protejați de forțele distrugătoare ale spiritelor malefice.

Semnificația acestei sărbători o găsim în diferite izvoare istorice și religioase, amintind de prigonirea lui Iisus, crezându-se că, atunci când Irod omora copiii, a pus câte o ramură verde la poarta de unde ar fi început măcelul în ziua următoare. Însă, a doua zi, au apărut ramuri verzi la toate casele, iar Irod n-a mai știut unde să-l caute pe Iisus.

Așa a scapat de la moarte pruncul Iisus.

Etnologul Simeon Florea Marian descrie într-o lucrare obiceiurile de Arminden la românii de la poalele Munților Apuseni.

La 1 mai este un prilej de voie bună, și ca în orice sărbătoare în care nu se lucrează, se ține Armindenul cu lăutari, friptură de miel, pelin și liliac înflorit la pălărie.

În unele zone, în noaptea de 1 mai se pune un pom, în secret, la poarta iubitei.

Se spune că în ajunul acestei zile, pentru

ca viforul și grindina să nu se abată asupra satului, femeile nu lucrează nici în casa, nici pe câmp.

În satele din Banat, Armindenul se pune la casele oamenilor harnici și ale fetelor de măritat. Creanga verde o așeza feciorii noaptea, fără să fie văzuți. Cei la casa cărora s-a pus Armindenul trebuie să îi caute pe feciorii care l-au pus și să le dea de băut.

O descriere originală a acestei sărbători o face poetul George Coșbuc în poezia „Armingenii”.

În tradiția populară, acestei zile i se mai spune și "ziua pelinului" sau "ziua bețivilor" și semnifică începutul verii. Armindenul se serbează pentru rodul pământului, ca să nu bată grindina, împotriva dăunătorilor, pentru sănătatea vitelor. Se petrece la iarbă verde, unde se mănâncă miel și caș, apoi se bea vin roșu cu pelin.

La întoarcerea în sat, bărbații își pun liliac sau flori de pelin la pălării.

Editura Gutenberg Univers Arad la Salonul de carte și presă Uzdin Serbia

Foto Ioana Nistor, Mircea Boran, Mircea Irimescu

BACI GHURI A LU H MF U I CARTEA DE CITIRE

Ioan Alexandru ARDELEAN

Zâlile ce-or trecut am auzât vorbind la televiziie o muiere care nu iera prea tânără și iera

șefa banilor din lume, amu, asta n-ar fi bai, doară și muierele trăiesc cu noi, numa că muierea asta o zâs că bătrânii noști trăiesc prea mult. O fi zâs asta, băsama, ca să nu mai plătiască penzii oaminilor, hmm, nu mi să-n pare on lucru bun să gândiască oamini în felu'

aiesta, mai ales că amu o vinit păstă oamini o boală care omoară bătrânii. Poate îi numa o întâmplare, daa, mai știi..., niciodată nu știi ce zace-n mintea omului, dapu în mintia muierii.

Când am fost io la școala primară în Cartia di Citire iera o poveste tare faină și care ar trăbui cunoscută și astăzi, voi prăbăli să o zâc, pântru aducere aminte, așe cum o țin minte, n-ar trăbui uitată niciodată, că-i plină di adievăr și are multă glagorie în ce zâce acolo.

În lumea asta mare să afla o împărățiaie, una ca și oricare alta, împărățiaie, bunântăles că avea un împărat ca tăț împărații, nici mai bun nici mai rău, ca alți împărați. Împărățiaie iera biciulită di vecini, avea mulți oamini bătrâni care dădiau sfaturi bune și pline di înțelepciune lumii întreji, nime nu să cuteza să vină cu gând rău la ei, uă să-i cibălească cu ceva, darămite să-i încalce hotarile cu oaste, ce-i drept câțiva împărați ar fi dorit să aibe pântru ei împărățiaie asta frumoasă și bogată.

Tătie bune și frumoasă până când împăratu' o dat o poruncă șoadă, care iera cam așe, tăț bătrânii să fie omorât și nu oricum, fiecare prunc să omoare pă tată-so, io cred că împăratu' o bolânzât și di aceia o dat așe poruncă, nu scrie asta în carte, cum c-ar fi bolânzât. Șoadă poruncă, așe-i, nu știu ce-o fi fost în capu' îmăratului, poate tărăță, sau poate nimic, o fi luzât, nu s-o mai auzât așe ceva în lume, daa, după cum să vedie și astăzi, tâtădiauna vine ce n-o mai fost și, după cum să vedie, va fi și mai rău.

Zâs și făcut în scurt timp în împărățiaie n-or mai fost oamini bătrâni, numa tânăret. Împăratu' iera tare mulțămît, zâcia că amu, când mere pân împărățiaie să-ntâlnește numa cu oamini frumoși și tânări și nu mai iestă oamini bătrâni și urât. Ei, daa, înțelepciunea inde-i?

Eh, numa că nu tăț oamini or putut să-și omoare bătrânii, un sfătuitor al împăratului n-o

putut să facă treaba asta, adicate, să-l omoare pă tată-so și l-o ținut ascuns în podrum, dieptu' bătrân o stat acolo ani di zâle.

Împăratu' vecin o cam pus uăchii pă țara fără bătrâni și o prăbălit în fel și chip să pună brânca pă împărățiaie asta, amu-i adievărat că ar fi vrut să margă juniere la împărat, numa că fata di-mpărat iera încă micuță și iel nu avea vreme, așe că o trimăs o voarbă.

Împăratu' vecin o cerut împăratului din povestea asta să-i facă on ștreang di năsâp și dacă nu face ștreangu' va vini cu multă oaste și va lua împărățiaie pântru iel.

Împăratu' din țara fără bătrâni și-o adunat sfatu' țării, numa că nici barem unu' n-o știut să facă ștreang din năsâp, așe că tare năcăjiț ierau, mai ales că vremea trecea și să apropia sorocu' dat di împăratu' vecin, care musai, îi trăbua ștreang di năsâp, băsama să leje prostia cu iel, și aiesta. Cine o mai auzât di ștreang, poivan di năsâp!

Sfătuitoru' care nu și-o omorât tata iera și iel năcăjit și bătrânul l-o sâmtât că-i ceva bai.

-Pruncule cei cu tine? Ce-i bai?

-Ce să fie tată! Ia vecinu' nost, împăratu' cel di păstă apă, o zâc că să-i facem on ștreang di năsâp, că dacă nu îi facem vine cu oastea păstă noi și ne taie pă tăț și împărățiaie noastră o fi a lui.

-Nu fii năcăjit. Spune-i, cert, di la iel, să vă deie on capăt di ștreang să aveți muștră și voi așe-l veți face.

Ei, daa, nici împăratu' di păstă apă și sfătuitorii lui n-or fost proști și mintenaș or zâc că nu ș-or omorât tăț

bătrânii și după cum le-o fost înțelejerea n-or mai vint cu oastea păstă vecinii lor, haba n-or făcut poivan di năsâp.

Amu, știi cum îi, îmi pare că până la urmă cele două împărății s-or făcut una, asta numa așe să nu mai fie bai și pântru că or avut doi prunci, ficior și fată, când or crescut i-or întolocat laolaltă, sau mai știi, poată l-or citit pă Văsălie Alecsandri care o zâc cum că inde-i unu' nu-i putiere, numa inde-s doi.

Așe povești faină și pline de învățăminte bune învățau pruncii la școală, amu nu știu cum îi, îmi pare că trăbă să-ntreb pă careva, am on vecin dascâl, îl întreb pă iel, să spun drept după cum mărg treburile în lumea asta mare nu prea cred că mai să-nvață la școală povești d-aștia.

Asta v-am spus-o numa așe să vedeț că nu mințesc când zâc cum că la Macea tâtădiauna or fost oamini diștept, daa, ca amu niciodată.

VASILE VERSAVIA RANGA POETUL CONTEMPLA IEI

Florica R. CÂNDEA

Poetul iernilor din noi

Credem cu tărie că niciodată nu e prea târziu să ne redescoperim prin umbra ochilor celor ce ne privesc, acum, din umbra norilor. Eternul din ei este oglinda noastră.

Vasile Ranga, născut în Naidăș, Valea Almajului (1939-1998) a fost, înainte de toate, dascăl pentru toate vârstele, filosofia sa de viață molipsindu-ne.

Cu un pseudonim al bunicii Versavia (Fiica Jurământului), Vasile Versavia a devenit cunoscut prin anii 1965 ca și colaborator al revistelor timișorene, cu precădere, Orizont.

La Arad a profesat la Liceul nr. 5, fiind profesor de filosofie. În calitate de diriginte, la clasă, ne vorbea despre Țara Almajului, cât și despre originea slavă a numelui bunicii Versavia, dar și conotația simbolică, sacră, soția lui David și mama lui Solomon.

Volumul „Jucăria mea cea dragă” a apărut la Editura Facla, în 1977. Are un Cuprins din 21 de poezii, desfășurate pe 45 de pagini (lector de carte, Nicoleta Hanganu, tehnoredactor, Ioan I. Iancu, ilustrații, Tatiana Apahideanu). Volumul se încheie curios, cu un poem fără titlu: „Totu-i alb, poate că-nvie cel ce-am fost cât de puțin / Ninge cu copilărie / Peste sat / Peste destin”. Regăsim în acest volum alte poeme cu teme care trimit la mama, identificată cu patria, sau la bunici: „îmi iubesc bunicii mei / țara începe cu ei” (op. cit. pag 8).

Poetul nu de dezmințe a fi un gugulan cioplit din stânca locurilor, pe care le adoră, exprimarea fiind adesea cu trimiteri de fabulă: Într-o zi, în ceoarece / Moșu-a prins un șoarece (...) / Îl tot strigă și-l tot strigă / Tică-i fiert în mămăligă. / Morala: / Vezi, năravul de la fire / Nu mai are lecuire.” (ibidem. pag. 14-15). Deci, autorul își apropie viețuitoarele de prin preajma casei, cărora li se adresează pe un ton dulceag, permisiv. Alte titluri, converg înspre titluri cunoscute sau parafrazate. („Greierile și

furnica”, „Capra cu un ied”, „Melcul școlar”, „Joc”, „Mielul”, ș.a): „L-aș mânca, nu l-aș mânca / Ce-i un ied, în burta mea.” (ibidem. pag. 18). Vasile Versavia nu este străin de tehnica Poemului în poem, astfel că va organiza o „Mică publicitate”, cu catrene pentru necuvântătoare, vulpe, uliu, mistreț, urs ș.a., formulând „Ziarul din pădure” (ibidem. pag. 23-27).

Poetul Nerganelor

Volumul „Nergane” a apărut la Editura Facla, 1980, lector de carte, Vilma Michels. Are un cuprins de 71 de pagini și este însoțit de 59 de poezii. Volumul se deschide cu poemul: „Drumul soarelui” și conține o întrebare: „Nu știu, dar dacă m-ați afunda în pământ / Ochii mei, nu cred, să poată putrezi?” (op. cit. pag. 5). Dar cititorul se va întreba ce sunt Nerganele, nume ce a dat titlul acestui volum, oarecum, confesiv. Toponim entopic, Nergane, cu sens conotativ, ar trebui înțeles ca o rupere, defrișare de suflet, o decojire, metaforică stare a poetului, plecată din vatra pastorală a ținuturilor și cufundat în alte poieni, de Semenice. Legende locurilor vorbesc de Valea Nerganului care fuge, șerpuind, muzical, de goana vitregă a naturii. Tainica fântână a apei ar adăpa, din străfundurile vremii, trecătorii, cu setea spirituală a înțelepciunii sau ar îndulci trecătorii: „Câtă apă e în spume / Ca Nerganul nu-i în lume.” (cf. Constantin Teodorescu, „Însemnări”). Iată cum, Nerganul, râul Nergana, Nera cea cu nume de mănăstire, ce izvorăște din Munții Semenice, sau Nerganita, îl va măcina pe poet și-l va însoți la strămutarea sa lângă apa Mureșului.

Înainte de a fi tipărit, volumului Nergane i-a fost retrasă tipărirea din cauza poeziei „Găina”: „O găină tare rea / Ne-nterupt cotcodacea / Toți crezură, prin urmare, / Că e tare ouătoare... / Morala: / Știe orice gospodină / Că gaina-i tot găină, / Însă pusă-n cuib, mai nou, / Uite, c-a ieșit din nou.” (cf. Dorin Apostol). Spune Vasile Ranga Versavia în acest volum, „Nergane”, că „lumea asta-i fața unui zar...” (op. cit. pag. 10),

sau: „Și iar întind spre lucruri degetul încet / ca în copilărie și mă mir / cu carnea ochiului le văd / cu carnea degetului mă mir.”

Iată, simboluri rare răzbat, precum carne, crin, craniu, lacrimă, apa, amurgul, dealul, cubul etc., toate adâncind o aparte filosofie a vieții. Flora și fauna, exponente ale imediatului de lângă noi, nu îi sunt străine, din contra: „Ne încălțăm cu câini, cu porci, cu vite / Ne îmbrăcăm în calde animale / în miei jertfiți / cu lacrimi în copite / și digeram frumoase vegetale / Din când în când / O stea / Ca o sămânță (idem, pag. 13) / Încearcă-n noi o mai albastră ființă.”

Axiomatic, adânc, profund, poetul emite idei: „Câtă suferință / La marginea memoriei / Sufletul de uitare se teme / Moartea e doar o greșeală a sufletului / Ochii mei văd numai iarbă / Tu, prietene, cu iarbă mă îmbrățișezi / Vântul bate în geam cu trecut / Cerată, dragostea s-a stins / Trecut, prezent pe / Valea zării / Cum trece vremea, ca busuicocul / Cu sămburi încep anotimpurile / Îmbătrânim, ni se rarește părul / Satul se mută primăvara în ram...” Sunt doar câteva exemple din meditațiile poetului filosof cu gust de apă de pe Nera și lacrimă de stâncă.

Se desprind, segmental, câteva gândiri, care ar putea semnifica: Universul, dorul Doinei, curgerea timpului sau anotimpurale plecări înspre sau dinspre Început, Sfârșit. Poetul definind în Nergane, pământul sub formă de om cât o cale prin care ființa noastră se hrănește cu Univers (ibidem, pag. 48). Desigur, nu a ocolit nici Jocul, cu viața, cu enclave, cu scoborâșuri mai la vale, mai abrupt, o viață care se irumpe în poeme, sacadat, întrerupte fiind cuvintele, cu bună știință: Octomb, Galb, Toamn... cu scop de a crea emoții sau derute: *Cântec de Toamn*: „Când pe foi cerate Șerpuie Un vers.” (ibidem, pag. 54).

Da, se duce vremea, pe frunze, că se temea dirigințele de moarte sau de contraste, în urmă cu cincizeci de ani, nu am putea nici azi ști. Pentru că, în filosofia sa de viață, ne vorbea despre frumosul aristotelic sau kantian, de logica existențială și nu de prăpăd. Și totuși. Avea bocete în rod, iar repetițiile folosite întăresc această idee: „aceștia mor, și mor, și mor, spre rod” (iată vremi cantabile, din care se duce vremea pe Frunze / o frunză mă scrie / de tot mai sigur ce sunt.” (ibidem, pag. 59).

Poetul își cheamă, imperativ, la discuții, posibilități ascultători, tocmai pentru a se confesa direct, oarecum: „Străinule, deschide/deschide/deschide/m-abat să-ți aduc/din toamnă pe prag / seminte lichide, semințe lichide.” (ibidem, pag. 61).

„Îmi va fi dat să cad peste cuvinte / ca un oștean tăgăduit și-nvins / când crinii se topesc între morminte / chemat de cer când în adânc a nins”, versuri care nu spulberă teama, ci fac din poezia Confesiune (pag. 62) o adevărată Profesiune de credință, aceea de a muri învins între crini! Și totuși, intervine poetul: „Mă simt bine printre lucruri / ele tac / și nu mai așteaptă nimic” (ibidem, pag. 62). Avem, aici, acea lumânare care străluce, pâlând, în lumea poetului, înfruptată, prin concepte, iar noi, cititorii, desigur, ne încălzim prin căldura flacării, pe care ne-o transmite. Însă așteaptă: „Toamna voi auzi cu tristețe / cum se lovesc de fructe / prin grădini / femeile / și apoi ceilalți.” (iată o teamă de Iarnă veșnică, poetul prevestind Căderi între frunze, toamna fiind, început de azuriu apus!).

Poet al Călătoriilor, rătăcitor, meditativ, încărcat de neliniști, ca un bastion ferecat, Vasile Versavia avea acea sete spirituală pe care, elevi fiind, o simțeam când suna clopoțelul pentru ora de filosofie.

Gutenberg la Salonul de carte Uzdin Serbia

Vasile Barbu, Uzdin Serbia deschide Salonul de carte și presă 29 februarie

COMUNICAT DE PRES

Florica R. CÂNDEA
Carina BABA
Ioana NISTOR
Gabriela Adina MARCO

Sub căldura binevoitoare a unui soare din ziua de 8 februarie 2020, Consiliul editorial al publicației arădene „Gutenberg Universul cărții” a organizat „GALA EXCELENȚEI”, ediția a doua, cu referire la anul 2019.

Revistă culturală, „Gutenberg Universul cărții”, cu apariție continuă de 12 ani, alături de Tipografia și Editura eponimă arădeană, și-a sărbătorit colaboratorii, recunoscând astfel creația literară, promovând talente scrisului, încurajând și impulsționând scrisul din condei.

Pornit de la ideea și fapta scriitorului Al. T. Stamatiad de creare a unei grupări-mosaic (1925) ce formează și intuiește identificare afectivă, Salonul Cultural Gutenberg, unic prin concept, s-a reunit, continuând tradiția prin recunoașterea valorii.

Fiecare din cei prezenți a simțit emoția momentului trist de reculegere, în urma dispariției celui care a fost domnul Adrian Ioanăș, făuritor de cărți, director al editurii și tipografiei „Tiparnița”, un prieten drag și sincer al Salonului Cultural „Gutenberg” Arad. Însă viitorul reflectă acțiunea prezentului. Prezent care a fost remarcabil afirmat prin acordurile tânărului pianist Cerisha Herman Med, prin cristalina voce a tinerei soliste Noemi Szentesi, precum și de acordurile folk ale chitarei împodobită cu tricolor a cantautorului Mihai Henț, însoțit de sensibilă voce a poetei Eugenia Ponta Pete.

Conform emoționantelor cuvinte introductive rostite de d-na Floarea Cădea, redactor-șef al revistei „Gutenberg Universul cărții” și redactor literar al RTV Unirea, evenimentul s-a aflat sub semnul aniversării a trei decenii de la Revoluția din decembrie 1989, deoarece trecutul este cel care a făcut ca prezentul să fie posibil. O inedită surpriză a fost intervenția telefonică în direct a domnului Ioan Godja, vicepreședinte al Asociației Jurnaliștilor Români de Pretutindeni, director al Radio TV Unirea, care a transmis salutări de suflet și calde felicitări tuturor celor prezenți la „Gala Excelenței”.

Trimisul special al RTV Unirea Viena, d-nul colonel (r.) dr. ing. Constantin Avădanei,

președintele Grupului de inițiativă „Centenar Marea Unire - Alba-Iulia - 2018”, prin salutul său, a devenit un membru de onoare al Salonului Cultural Gutenberg Arad. „Bine v-am găsit! Vă aduc un salut prietenesc, un mesaj de unitate, de a realiza o punte între cele două orașe ale Marii Uniri, Arad, capitala politică și Alba-Iulia, capitala Marii Adunări de la 1 decembrie 1918.! Cu prilejul acestei manifestări, am întâlnit un mediu prielnic, am stabilit o legătură trainică între români de pretutindeni. La Arad am găsit atmosfera necesară pentru realitatea culturală, istorică și literară atât de necesară în zilele noastre! Felicitări din tot sufletul!”.

Sărbătoarea scrisului a fost onorată de cuvintele laudative rostite de prof. univ. dr. Anton Ilica, înv. Sorina Groza, președinte al Asociației Învățătorilor Bănățeni, precum și de membrii de suflet și de onoare, reprezentanți ai culturii și păstrători ai valențelor tradiționale din Serbia prof. dr. Teodor Groza Delacodru (Mesiciu), Ana Boer, președinte al Asociației Culturale „Bunicuțele din Uzdin”, Vasilije Petrika, redactor-șef al publicației „Libertatea” (Pancevo).

Publicistul și scriitorul Emil Șimăndan, fondator al editurii „Gutenberg Univers” Arad, fondatorul Filialei arădene UZPR, a adus calde felicitări pentru organizare, pentru calitatea promovată în ale condeului, „Cu mult respect, cu multă dragoste, vă salut! Vreau să asociez editura Gutenberg cu numele unui om drag, om de cultură, poet, jurnalist Florica Cădea, care a creat prin Salonul Cultural „Gutenberg”, asociat cu Revista „Gutenberg Universul Cărții”, o instituție culturală în Arad, urmând modelul Salonului poetului Stamatiad, profesorul de istorie al regelui Mihai I.”

Impresionând asistența prin versurile clasice române, actorul Valentin Voicilă, liderul Revoluției arădene, s-a alăturat celor care au apreciat evenimentul cultural, insuflând dorul de Eminescu, prin una dintre cele mai frumoase poezii: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”.

Cu acest prilej festiv, a fost lansat nr. 41/decembrie 2019 al revistei culturale „Gutenberg Universul cărții”, care a fost însoțit recunoașterea muncii de creație literară și culturală, prin acordarea Diplomelor de debut, de fidelitate, de merit, precum și a diplomelor de onoare. Conceptul vizual a fost surprins prin lentila fotografică, metafora scrisului fiind

transformată prin lumina blitzului de Mircea Boran, președinte al FotoClub Arad, fotoreporterii Ioana Nistor, inginer Mircea Dan Irimescu.

Redăm câteva gânduri, înscrise de condeiul momentului, care rămân mărturie acestor clipe emoționante:

- Teodor Groza Delacodru: „mândru să fiu alături de Gutenberg... dacă „mama” ne-a uitat, „frații” nu uită. Te iubim, la mulți, mulți ani Gutenberg! Dumnezeu să vă ocrotească!”

- Anton Ilica: „lupta cu cuvintele, mai grea decât cea cu arma... puterea cuvântului asupra oamenilor... Felicitări tuturor celor care se ocupă de „creșterea” revistei”.

- Membru al SCGA: „Ce a fost în această sfântă zi, 8 februarie 2020, să tot fie...”

- Silviu Szentesi: „La Gala Excelenței Gutenberg ai impresia că timpul se oprește în loc și aștepți cu entuziasm și bucurie să coboare unii din dacii de pe Columna lui Traian. Simți pregnant că Eminescu este prietenul tău, iar Horea, Cloșca și Crișan sunt cu tine în spirit și simțire, chiar la decernarea premiilor.”

- Aida Voivodicean: „Mă simt în al nouălea cer! Mulțumesc, din nou, că vă sunt o mică, dar devotată, parte. Cu bucuria de a fi aici, cu toată dragostea mea!”

- Sorina Groza: „Fie ca numărul 8, cel al zilei în care suntem, să se răstoarne ∞, al infinitului, pentru GUTENBERG! Ani mulți și multe realizări! Ani mulți echipei Gutenberg! Felicitări! Felicitări! Felicitări! Un mare Mulțumesc!”

- Paul Krizner: „Dacă Dumnezeu ar face din nou lumea mult mai frumoasă, ar fi destul să vă aibă pe dumneavoastră!”

- „un ilustru anonim”: „41 de numere de succes, 41 de ani de spirit, frumusețe și în primul rând, prietenie a românilor, duși de vremuri, în cele patru zări, români care se regăsesc în jurul persoanei (persoanelor) care gândesc, zămislesc, ceea ce este universul Gutenberg”.

- Monica Rodica Iacob: „Un eveniment al Galei Excelenței Gutenberg. Sunt onorată.”

- Maria Aiftincăi: „Mulțumesc. Vă iubesc că ați fost aproape de mine. Îmbrățișări.”

- Belei Camelia: „Mă simt onorată să fac parte din echipa „Salonului Gutenberg”, să particip la un asemenea eveniment de excepție, cu oameni de cultură, poeți, literați, publiciști arădeni și nu numai. O felicit în mod deosebit pe d-na Căndea, pentru toată munca depusă în

realizarea unor astfel de evenimente, dar mai ales pentru „viața” revistei Gutenberg. Vă mulțumesc că m-ați primit în sânul familiei Gutenberg cu brațele deschise. Pentru mine, toate drumurile duc la Carina Baba (Ienășel), buna mea colegă din facultate și actualmente, o prietenă deosebită, poetă și om de cultură, pentru care am o stimă extraordinară. Mulțumesc, Carina, pentru că mi-ai deschis ușa care duce spre tot ceea ce înseamnă cultură, sentiment, frumos, evoluție... Adică Gutenberg. Mulțumesc pentru că existând Gutenberg, va exista și cultura națională! Felicitări întregii echipe Gutenberg!”

- Domnica Florescu: „Impresionată de tot ceea ce am auzit și văzut astăzi. Sunt fericită că am putut să particip la acest eveniment deosebit!”

- Sebastian Burnaz: „Frumos, interesant. Un efort mare pentru un eveniment reușit. Felicitări!”

Gutenberg la Salonul de carte Uzdin Serbia

Editura Gutenberg Univers Arad
prezentă la Salonul de carte și presă Uzdin

Semnează în această ediție

CONSTANTIN AVĂDANEI
CARINA BABA
VASILE BARBU
CAMELIA BELEI
MIRCEA BORAN
FLORICA R CÂNDEA
DELIA CHEVERESAN
TEODOR GROZA DELACODRU
LIGYA DIACONESCU
LAURA TAHA DOBLE
CĂTĂLIN DRĂGAN
DANIELA FORCOS
ADELAFLORESCU
DOMNICA FLORESCU
GHEORGHE HODREA
MONICA RODICA IACOB

ANTON ILICA
PAUL KRIZNER
DAN LUCA
YVONNE D'NICE
LIVIU NADIȘ
IOANA NISTOR
GABRIELA MARCO
LAZĂR MAGU
NICOLAE NICOARĂ HORIA
IOANA PĂTRĂUȚĂ
IULIANA PINTEA
BIANCA POP
VASILE POP
MARIANA POPA
ADELINA STOENESCU
HORIA TRUȚĂ

Nota redacției:

Această ediție de iunie a revistei este ilustrată cu imagini de la Salonul de carte și presă, Uzdin, Serbia. Editura Gutenberg Univers Arad a fost prezentă cu un număr important de volume care a făcut apoi, dovada unei însemnate donații.

Revista Gutenberg precizează:

Vă rugăm să expediați materialele pentru luna septembrie 2020 până în data de 20 iulie la următoarele adrese de email candeafoare@yahoo.com, tel. 0745263205; carina.anqa@gmail.com; tudlore@yahoo.co.uk

Materialele vor fi însoțite de o fotografie a autorului, conținut o pagină A4, scris cu font Times New Roman, caracter de 10, text corectat cu diacritice.

Vom încerca, pe cât posibil să inserăm și alte fotografii în măsura spațiului, însă nepreluat de pe internet, la fel, vom publica doar materiale inedite, cu trimitere la o sursă bibliografică (exclus internet sau webografie). Manuscrisele nu se înapoiază. Revista Gutenberg - Universul Cărții găzduiește opinii, creații sau înscrisuri ale autorilor, din segmente culturale, cotidiene, mozaic, panoramic etc, dar responsabilitatea conținutului fiecărui text, aparține autorului în exclusivitate. Manuscrisele nu se înapoiază, materialele în excedent vor fi luate în seamă pentru viitoarele ediții cu precizarea expresă de a nu se depăși conținutul unei pagini A4.

Colegiul Editorial - Redacțional

Foaie culturală, recunoscută de C.N.C.S.I.S.
ISSN 2248 - 308X
ISSN-L 2248 -308X

Salon Gutenberg - GALA EXCELENȚEI

ISSN 2248-308X
ISSN-L 2248-308X